

Обяснителни бележки

Промени на правилата за ДДС в ЕС по отношение на
специалния режим за малките предприятия

Директива (ЕС) 2020/285 на Съвета
Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2007 на Комисията

Декларация за отказ от отговорност: Настоящите обяснителни бележки нямат правно обезпечаваш характер и съдържат единствено практически и неофициални указания за прилагането на правото на ЕС въз основа на становищата на генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“ на Комисията.

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“

Дирекция С — „Косвено данъчно облагане и данъчна администрация“

Отдел С.1 — Политика по отношение на данъка върху добавената стойност

За контакт: taxud-unit-c1@ec.europa.eu

Европейска комисия

В-1049 Брюксел

Настоящият документ е изготвен за Европейската комисия, но отразява единствено възгледите на авторите и Европейската комисия не носи отговорност за последствията, произтичащи от повторното използване на настоящата публикация.

Люксембург: Служба за публикации на Европейския съюз, 2024 г.

© Европейски съюз, 2024 г.

Политиката относно повторната употреба на документи на Европейската комисия е уредена с Решение № 2011/833/ЕС на Комисията от 12 декември 2011 г. относно повторната употреба на документи на Комисията (ОВ L 330, 14.12.2011 г., стр. 39). Освен ако не е посочено друго, повторното използване на този документ е разрешено съгласно лиценз Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Това означава, че повторното използване е разрешено, при условие че се упомене източникът и се посочат всички внесени промени.

Настоящите обяснителни бележки имат за цел да осигурят по-добро разбиране на някои части от законодателството на ЕС в областта на ДДС. Те са изготвени от службите на Комисията и както е посочено в декларацията за отказ от отговорност на първа страница, нямат правно обвързващ характер.

Настоящите обяснителни бележки не са изчерпателни. Това означава, че макар чрез тях да се предоставя подробна информация по някои въпроси, може да има елементи, които не са обхванати в настоящия документ.

Целесъобразно и препоръчително е всеки ползвател на обяснителните бележки, проявяващ интерес към определена тема, да прочетете цялата глава, в която се разглежда този конкретен въпрос.

- **Защо са необходими обяснителните бележки?**

Специалният режим за малките предприятия („режим за МСП“) позволява на малките предприятия да продават стоки и услуги на своите клиенти, без да се начислява ДДС (освобождаване от ДДС), и да получават някои опростявания по отношение на задълженията си за спазване на изискванията и фактуриране. Този режим е незадължителен, така че малките предприятия може или да решат да го прилагат — при условие че отговарят на условията — или да се придържат към стандартните правила за ДДС и да начисляват ДДС на своите клиенти.

Причината за настоящите обяснителни бележки е изменението на съществуващите правила за прилагане на режима за МСП. Новите правила ще се прилагат от 1 януари 2025 г. Целта на обяснителните бележки е да се поясни функционирането на режима за МСП въз основа на новите правила и да се осигури **по-добро разбиране на законодателството, прието на равнището на ЕС**, и по-специално [Директива \(ЕС\) 2020/285 на Съвета](#) за изменение на Директива 2006/112/ЕО (Директивата за ДДС) и Регламент (ЕС) № 904/2010 относно административното сътрудничество.

- **Какво ще намерите в обяснителните бележки?**

Обяснителните бележкитрябва да се разглеждат като **насоки**, които може да се използват за разясняване на практическото прилагане на новите правила по отношение на специалния режим за малките предприятия. В обяснителните бележки се поясняват приложимите от 1 януари 2025 г. правила, обхващащи както съществуващите правила, които ще продължат да се прилагат след 1 януари 2025 г., така и новите правила.

Препратките към членове от Директивата за ДДС се отнасят до тези, които са приложими от 1 януари 2025 г., освен ако е посочено друго.

В настоящите обяснителни бележки ще намерите, наред с друго, отговори на следните въпроси:

- Какво представлява режимът за МСП и как работи?
- Какви са разликите между режима за МСП и стандартния режим на ДДС?
- Какви промени ще настъпят по отношение на мен от 1 януари 2025 г., ако вече прилагам режима за МСП в моята държава членка?
- Какво следва да направя, ако не прилагам режима за МСП, но желая да направя това в своята държава членка от 1 януари 2025 г.?
- Какво представлява „трансграничният“ режим за МСП и какви са условията за неговото прилагане?
- Какво следва да направя, ако вече не желая да прилагам режима за МСП?
- Какви промени ще настъпят по отношение на мен, ако прилагам обслужването на едно гише (OSS)?

- **Характерни черти на обяснителните бележки**

Обяснителните бележки са плод на съвместни усилия: въпреки че те са издадени от генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“ на Европейската комисия (ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“), бяха проведени консултации както с държавите членки, така и с предприятията в рамките съответно на Групата за бъдещето на ДДС (GFV) и Експертната група по ДДС.

Настоящите обяснителни бележки нямат правно обвързващ характер. Бележките не изразяват официалната позиция на Европейската комисия и Комисията не е обвързана със становищата, изразени в тях.

Обяснителните бележки не заменят указанията на Комитета по ДДС, които имат своя собствена роля. Освен това тяхното естество е различно: обяснителните бележки отразяват позициите на ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“, а указанията на Комитета по ДДС са одобрени от Комитета по ДДС — консултативен комитет, съставен от представители на държавите членки и на Комисията. За да се предостави цялата налична информация по темата обаче, тук са включени и няколко указания относно специалния режим за малките предприятия, вече одобрени от Комитета по ДДС към момента на публикуване на настоящите обяснителни бележки.

Националните данъчни администрации също може да издадат собствени насоки за прилагането на новите правила за ДДС по отношение на специалния режим за малките предприятия.

Те подлежат на допълнения и актуализации: настоящите бележки не представляват завършен окончателен текст, те отразяват състоянието в определен момент в съответствие с наличното към онзи момент знание и опит.

Съдържание

Съдържание

Съдържание.....	4
Списък на фигурите	7
Съкращения.....	10
Речник на термините.....	11
Резюме.....	15
1. Въведение	18
1.1. Основни аспекти на функционирането на стандартния режим на ДДС	18
1.2. Специалният режим за малките предприятия	19
1.2.1. Понятието за „малко предприятие“	19
1.2.2. Освобождаване от ДДС и приспадане на ДДС.....	20
1.2.3. Незадължително прилагане	21
1.2.4. По-малко работа, свързана със спазването на изискванията.....	22
1.3. Причина за преразглеждането на режима за МСП.....	22
1.4. Ключов елемент на новия режим за МСП: разширяване на неговия териториален обхват	25
1.5. Новият режим за МСП: два етапа на прилагане.....	26
1.5.1. Етап на национално равнище.....	26
1.5.2. Трансграничен етап	26
1.6. Относитими правни актове	29
2. Основни характеристики на новия режим за МСП.....	30
2.1. Понятието за установяване	30
2.1.1. Държава членка на установяване	30
2.1.2. Състоянието на постоянно установената стопанска дейност и регистрация по ДДС на малки предприятия в ЕС	32
2.1.3. Състоянието на малки предприятия извън ЕС	32
2.2. Приложно поле.....	33
2.2.1. Обхванати сделки	33
2.2.2. Изключени сделки	34
2.2.3. Кой е с предимство: режимът за МСП или стандартният режим на ДДС?.....	35

2.3.	Национален годишен праг спрямо секторни прагове	40
2.4.	Изчисляване на годишния оборот	41
3.	Режим за МСП на „национално равнище“	45
3.1.	Условия за прилагане на този режим.....	45
3.1.1.	Държава членка на установяване	45
3.1.2.	Обхванати сделки	46
3.1.3.	Национален годишен праг спрямо секторни прагове.....	46
3.2.	Опростявания съгласно този режим.....	48
3.2.1.	Регистрация	48
3.2.2.	Справки-декларации за ДДС	49
3.2.3.	Счетоводна отчетност.....	50
3.2.4.	Фактури.....	50
3.2.5.	Други административни задължения	50
3.3.	Напускане на режима	51
3.3.1.	Преминаване към трансграничен режим за МСП	51
3.3.2.	Преместване на седалището на стопанска дейност.....	51
3.3.3.	Доброволно прекратяване	52
3.3.4.	Изключване	52
3.3.5.	Период на изключване.....	57
4.	„Трансграничен“ режим за МСП	59
4.1.	Годишен оборот в Съюза: проверка за допустимост	60
4.2.	Национален годишен праг	63
4.3.	Предварително уведомление	69
4.3.1.	Съдържание	70
4.3.2.	Суми за отчитане.....	73
4.3.3.	Подаване на предварителното уведомление: годишен оборот и прагове	74
4.3.4.	Език	78
4.3.5.	Валута.....	79
4.4.	Единен индивидуален идентификационен номер (номер „ЕХ“).....	80
4.5.	Процедура по регистрация.....	81
4.5.1.	Срок.....	81
4.5.2.	Начална дата	83
4.6.	Актуализация на предварително уведомление	85
4.6.1.	Промяна в информацията, свързана с МСП.....	86
4.6.2.	Разширяване на обхвата до допълнителна(и) държава(и) членка(и)	86

4.6.3.	Съществени грешки, открити преди предоставянето на номер „EX“	87
4.6.4.	Корекции и грешки, открити след предоставянето на номер „EX“	87
4.7.	Тримесечен отчет	88
4.7.1.	Стойностите, които трябва да бъдат включени	91
4.7.2.	Специален случай — първи тримесечен отчет	91
4.7.3.	Специален случай — Надвишен праг на годишния оборот в Съюза: окончателен отчет	93
4.7.4.	Корекции	94
4.7.5.	Други опростени задължения	95
4.7.6.	Последици от неизпълнението на задълженията	95
4.8.	Напускане на трансграничния режим за МСП	97
4.8.1.	Доброволно прекратяване	97
4.8.2.	Изключване	98
4.9.	Обжалвания	106
5.	Приспадане на ДДС върху входящите ресурси	107
5.1.	Режим за МСП на национално равнище	107
5.2.	Трансграничен режим за МСП	108
6.	Взаимодействие със стандартния режим на ДДС	115
6.1.	Сделки, водещи до регистрация по ДДС	115
6.2.	Сделки, изключени от режима за МСП	117
7.	Взаимодействие с други специални режими	119
7.1.	Взаимодействие между МСП и режима за обслужване на едно гише (OSS)	119
7.1.1.	Режим за МСП и режим OSS в Съюза: възможно съвместно съществуване	119
7.1.2.	Дистанционни продажби на стоки и на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители: място на доставка	121
7.1.3.	Режим за МСП и режим OSS в Съюза: възможни сценарии	124
7.2.	Взаимодействие между режима за МСП и режима за обслужване на едно гише при внос (IOSS)	128
7.3.	Режим за МСП и режим на единна данъчна ставка за земеделски производители	129
7.4.	Режим за МСП, режим за туристически агенти и режим за стоки втора употреба	129
7.5.	Режим за МСП и режим за инвестиционно злато	130
8.	Касова отчетност	131
	Приложение — Функционирането на праговото освобождаване	132

Списък на фигурите

Фигура 1:	Събиране на ДДС съгласно стандартния режим на ДДС.....	19
Фигура 2:	Основен механизъм на режима за МСП.....	20
Фигура 3:	Място на данъчно облагане: държава на произход спрямо местоназначение	23
Фигура 4:	Териториален обхват на режима за МСП до 31 декември 2024 г.	24
Фигура 5:	Териториален обхват на режима за МСП от 1 януари 2025 г.	25
Фигура 6:	Етап на национално равнище на прилагане на режима за МСП.....	26
Фигура 7:	Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий А1	27
Фигура 8:	Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий А2	27
Фигура 9:	Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий Б.	28
Фигура 10:	Място на установяване в контекста на режима за МСП.....	31
Фигура 11:	Освобождаване от ДДС на доставки на стоки между предприятията (B2B) до друга държава членка	36
Фигура 12:	Доставка на услуги за бизнес клиент, който се намира в друга държава членка	38
Фигура 13:	Дистанционни продажба на стоки за крайните потребители	39
Фигура 14:	Доставки на стоки, превозени или изпратени извън ЕС	40
Фигура 15:	Изчисляване на годишния оборот — обобщаваща таблица	44
Фигура 16:	Национален годишен праг — предходна и текуща календарни години	47
Фигура 17:	Национален годишен праг — текуща календарна година и две предходни календарни години	48
Фигура 18:	Прилагане на преходния период — пример А	53
Фигура 19:	Прилагане на преходния период — пример Б.....	54
Фигура 20:	Дата на изключване от режима за МСП — сценарий А	55
Фигура 21:	Дата на изключване от режима за МСП — сценарий Б.....	56
Фигура 22:	Дата на изключване от режима за МСП — сценарий В.....	57
Фигура 23:	Период на изключване за срок от една календарна година	58
Фигура 24:	Период на изключване за срок от две календарни години.....	58
Фигура 25:	Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий А	61

Фигура 26: Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий Б	62
Фигура 27: Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий В	63
Фигура 28: Прилагане на националния годишен праг — сценарий А	64
Фигура 29: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Б	65
Фигура 30: Прилагане на националния годишен праг — сценарий В	66
Фигура 31: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Г	67
Фигура 32: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Д	68
Фигура 33: ДЧУ — единно звено за контакт между МСП и другите държави членки	69
Фигура 34: Предварително уведомление — един национален праг	76
Фигура 35: Предварително уведомление — различни секторни прагове, сценарий 1	77
Фигура 36: Предварително уведомление — различни секторни прагове, сценарий 2	78
Фигура 37: Предварително уведомление — друга национална валута, различна от евро	80
Фигура 38: Единен индивидуален идентификационен номер „ЕХ“	81
Фигура 39: Срок на обикновената процедура по регистрация	83
Фигура 40: Начална дата	85
Фигура 41: Периоди за отчитане и срок за подаване	88
Фигура 42: Тримесечен отчет — пример за отчитане	90
Фигура 43: Изключване — надвишаване на годишния праг за Съюза	100
Фигура 44: Период на изключване за надвишаване на прага на годишния оборот в Съюза	101
Фигура 45: Изключване — надвишаване на националния годишен праг	103
Фигура 46: Период на изключване за срок от една календарна година	104
Фигура 47: Период на изключване за срок от две календарни години	105
Фигура 48: Режим за МСП на национално равнище и право на приспадане на ДДС	108
Фигура 49: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий А	109
Фигура 50: Режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Б	110
Фигура 51: Режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий В	111
Фигура 52: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Г	112

Фигура 53: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Д.....	113
Фигура 54: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Е114	
Фигура 55: Режим за МСП и режим OSS	120
Фигура 56: Дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на крайни потребители	124
Фигура 57: Стандартен режим на ДДС спрямо касова отчетност.....	131

Съкращения

B2B	Модел „дружество—дружество“
B2C	Модел „дружество—потребител“
Съд на ЕС	Съд на Европейския съюз
ЕС	Европейски съюз
IOSS	Обслужване на едно гише при внос
ДЧ	Държава членка
ДЧУ	Държава членка на установяване
ДЧО	Държава членка на освобождаване
OSS	Обслужване на едно гише
МСП	Малко предприятие
Режим за МСП	Специален режим за малките предприятия
ДДС	Данък върху добавената стойност
Директива за ДДС	Директива 2006/112/ЕО на Съвета
Регламент за изпълнение за ДДС	Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета

Речник на термините

Трансгранично освобождаване — означава освобождаването, предоставено съгласно трансграничния режим за МСП ⁽¹⁾.

Трансграничен режим за МСП — представлява етап от специалния режим за малките предприятия, който се отнася до прилагането на режима или само в държави членки, различни от държавата членка на установяване ⁽²⁾, или както в държавата членка на установяване, така и в други държави членки.

Трансгранични доставки на стоки и услуги — означава доставки на стоки и услуги, при които доставчикът се намира в дадена държава членка, а ДДС върху тези доставки се дължи в друга държава членка.

Дистанционни продажба на стоки — отнася се до доставки на стоки от доставчик, установен в държава членка, до крайни потребители, намиращи се в друга(и) държава(и) членка(и).

Дистанционни продажба на услуги — отнася се до доставки на услуги от доставчик, установен в държава членка, до крайни потребители, намиращи се в друга(и) държава(и) членка(и).

Освобождаване на национално равнище — отнася се до освобождаването, предоставено на данъчно задължено лице, установено в държавата членка, в която е дължим ДДС ⁽³⁾.

Режим за МСП на национално равнище — означава режим за МСП, приложим само в държавата членка на установяване.

Номер ЕХ — означава единният индивидуален идентификационен номер с наставка „ЕХ“ ⁽⁴⁾, с който държавата членка на установяване идентифицира данъчно задължено лице, което желае да се ползва от трансгранично освобождаване.

Освободено малко предприятие — в контекста на този специален режим представлява едноличен търговец или предприятие, което се ползва от

⁽¹⁾ Член 284, параграф 2 от Директивата за ДДС.

⁽²⁾ Член 284, параграф 2 от Директивата за ДДС.

⁽³⁾ Член 284, параграф 1 от Директивата за ДДС.

⁽⁴⁾ Член 284, параграф 3 от Директивата за ДДС.

освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП в държавата членка, в която ДДС би бил дължим съгласно стандартния режим на ДДС.

Износ на стоки — отнася се до доставки на стоки, при които стоките се превозват от държава членка до държава извън ЕС.

Получени доставки — обхващат вътрешни покупки на стоки и услуги (също такива с механизъм за обратно начисляване), покупки на стоки, идващи от друга държава членка, покупки на услуги от доставчик, установен в друга държава членка, внос на стоки и покупки на услуги от държави извън ЕС.

Вътрешни за ЕС доставки на стоки — отнася се до доставки на стоки, които се превозват от една държава членка до друга.

Годишен оборот в държавата членка — означава общата годишна стойност на доставките на стоки и услуги без ДДС, извършени от малко предприятие в тази държава членка в рамките на една календарна година.

Държава членка на установяване (ДЧУ) — означава държавата членка, в която е установено малко предприятие, което може да се ползва от освобождаване за своите доставки на стоки и услуги съгласно режима за МСП ⁽⁵⁾; това е държавата членка, в която централната администрация на това малко предприятие изпълнява функциите си или, в случай на физическо лице, в която това лице има постоянен адрес ⁽⁶⁾.

Държава членка на освобождаване (ДЧО) — означава всяка държава членка, различна от тази на установяване, в която малко предприятие отговаря на условията за освобождаване съгласно режима за МСП за своите доставки на стоки и услуги.

Национален годишен праг — представлява горната граница, определена от държава членка за прилагане на освобождаване от ДДС съгласно режима за МСП. Националният годишен праг не може да надвишава 85 000 EUR (или тяхната равностойност в национална валута).

⁽⁵⁾ За да се определи какво е необходимо, за да се разглежда като установено в дадена държава членка, вж. също указанията, произтичащи от 123-тото заседание от 20 ноември 2023 г. — Документ А — taxud.c.1(2024)794997 — Работен документ № 1075 (стр. 295).

⁽⁶⁾ За да се определи какво е необходимо, за да се разглежда като установено в дадена държава членка, вж. също указанията, произтичащи от 123-тото заседание от 20 ноември 2023 г. — Документ А — taxud.c.1(2024)794997 — Работен документ № 1075 (стр. 295).

Извършени доставки — обхващат местни доставки на стоки и услуги, трансгранични доставки на стоки и услуги, износ на стоки и доставки на услуги на клиенти, установени в държави извън ЕС.

Място на установяване — означава мястото, където малкото предприятие е разположило седалището на стопанската си дейност. Мястото на установяване на физическото лице е мястото, където то има постоянен адрес.

Секторни прагове — отнасят се до ситуация, при която държава членка прилага повече от един национален годишен праг. Секторните прагове са прагове на годишен оборот, определени от държава членка, под които малко предприятие може да има право да прилага режима за МСП и да получи освобождаване от ДДС. Нито един от секторните прагове не може да надвишава 85 000 EUR (или тяхната равностойност в национална валута).

Малко предприятие — обхваща физически лица, извършващи стопанска дейност, предприемачи, юридически лица и др.

Режим за МСП — означава специален режим за малките предприятия, както е посочено в дял XII, глава 1 от Директивата за ДДС ⁽⁷⁾.

Стандартен режим на ДДС — означава обичайните правила за ДДС, определени в Директивата за ДДС.

Територия на Общността — означава територията на държавите членки съгласно определението в дял II, член 5 от Директивата за ДДС.

Годишен оборот в Съюза — означава общата годишна стойност на доставките на стоки и услуги без ДДС, извършени от малко предприятие на територията на Общността в рамките на една календарна година.

Годишен праг за Съюза — определен е на 100 000 EUR и само малки предприятия, чийто годишен оборот в Съюза не надвишава прага за Съюза, ще може да прилагат трансграничния режим за МСП. Годишният праг за Съюза гарантира, че само малки предприятия може да се ползват от трансгранично освобождаване.

Договорености по Рамката от Уиндзор — отнасят се до договореностите, приети от Съвместния комитет, създаден със Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, както е заложено в неговото Решение

⁽⁷⁾ Всяка препратка към разпоредбите, уреждащи режима за МСП, посочени в настоящите обяснителни бележки, се счита за препратка към разпоредбите съгласно тяхната формулировка от 1 януари 2025 г.

№ 1/2023 от 24 март 2023 г. за определяне на договореностите, свързани с Рамката от Уиндзор [2023/819].

Работни дни — са всички дни, различни от официални празници, неделя и събота, съгласно член 2, параграф 2 от [Регламент \(ЕИО, Евратом\) № 1182/71](#) на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове.

Резюме

Общи положения

- Режимът за МСП е специален режим на ДДС, който позволява на малките предприятия да не начисляват ДДС върху своите доставки на стоки и услуги и по този начин се облекчават свързаните задължения за спазване на изискванията за ДДС. Обратното положение на освобождаването от ДДС е загубата на правото на приспадане на ДДС върху входящите ресурси, начислен при покупките на стоки и услуги, свързани с освободените от ДДС доставки.
- Режимът за МСП е незадължителен и съществува в почти всички държави членки.
- До 31 декември 2024 г. режимът за МСП е достъпен само за малки предприятия, които са установени в държавата членка, в която е дължим ДДС (прилагане на национално равнище на режима за МСП). Прехвърлянето на данъчното облагане на доставките на стоки и услуги от мястото на произход към мястото на местоназначение създаде някои неравенства между установените и неустановените в дадена държава членка малки предприятия. За да се поставят всички малки предприятия при равни условия, правилата на режима за МСП бяха преразгледани и бяха създадени някои нови общи правила.
- Поради това от 1 януари 2025 г. режимът за МСП е достъпен и за малките предприятия, които не са установени в държавата членка, в която е дължим ДДС (трансгранично прилагане на режима за МСП). Прилагането на режима за МСП на национално равнище продължава да е в сила. Режимът за МСП се предоставя само за малки предприятия, установени в рамките на Европейския съюз.
- Режимът за МСП и режимът за обслужване на едно гише (OSS) в Съюза са съвместими и може да съществуват съвместно.

Режимът за МСП на национално равнище

- С цел да се приложи режимът за МСП на национално равнище, малкото предприятие трябва да има годишен оборот, който не надвишава националния годишен праг или приложимия секторен праг, определен от държавата членка на установяване (ДЧУ). Този праг не може да надвишава 85 000 EUR.
-

- В случай че малко предприятие прилага само режима за МСП на национално равнище, то трябва да се свърже със своята държава членка на установяване, за да получи информация относно своите задължения за спазване на изискванията за ДДС (регистрация, справка-декларация за ДДС и др.), ако има такива, тъй като на всяка държава членка е разрешено да определя свои собствени правила и да освобождава малките предприятия от едно или повече от тези задължения във връзка с ДДС.
- Ако МСП иска да прилага режима за МСП както в своята държава членка на установяване, така и в една или повече други държави членки, то ще трябва да прилага правилата, определени за трансграничния режим за МСП.

Трансграничният режим за МСП

- За да може да се прилага трансграничният режим за МСП, общият годишен оборот на МСП в 27-те държави членки не трябва да надвишава годишния праг за Съюза, определен на 100 000 EUR или тяхната равностойност в национална валута.
 - Освен това годишният оборот на МСП във всяка от държавите членки, за които то иска прилагането на трансграничния режим за МСП, не трябва да надвишава националния годишен праг или приложимия във всяка от държавите членки секторен праг.
 - За да поиска достъп до трансграничния режим за МСП, МСП трябва да подаде само едно предварително уведомление в своята ДЧУ. ДЧУ действа като звено за контакт между малкото предприятие и другата(ите) държава(и) членка(и).
 - Задълженията на малкото предприятие във връзка с ДДС са опростени: един единствен тримесечен отчет за отчитане на оборота на МСП в 27-те държави членки, който да бъде подаден в ДЧУ. МСП има право да издава опростени фактури.
 - МСП може да напусне доброволно трансграничния режим за МСП в една или повече държави членки.
 - МСП се изключва от трансграничния режим за МСП във всички държави членки, когато неговият годишен оборот в Съюза надвишава 100 000 EUR. Макар годишният оборот на МСП в Съюза да не надвишава 100 000 EUR, то се изключва в една или повече държави членки на освобождаване, ако и когато неговият годишен оборот в една или повече ДЧО надвишава националния годишен праг, определен от тези ДЧО (или изтича преходният период).
-

- Изключването от трансграничния режим за МСП не следва да възпрепятства малкото предприятие да прилага режима за МСП на национално равнище, при условие че отговаря на условията в своята ДЧУ.
 - Съвместното съществуване на режима за МСП и режима OSS е възможно. Малко предприятие може да прилага режима за МСП в някои държави членки (включително ДЧУ), а режима OSS в други държави членки (но OSS не може да се прилага в ДЧУ). Ако малкото предприятие е изключено от трансграничния режим за МСП в една или повече държави членки, то следователно може да прилага обслужването на едно гише за тази/тези държава(и) членка(и).
-

1. Въведение

Обяснителните бележки се отнасят до **правилата, приложими от 1 януари 2025 г.**; те обхващат както **съществуващите правила**, които ще продължат да се прилагат, така и всички **нови правила**.

В настоящия раздел ще се отговори на следните въпроси:

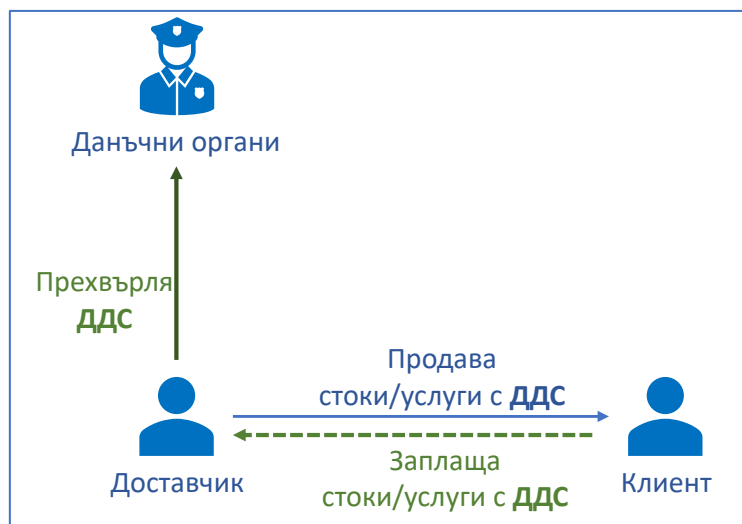
- а) Как накратко работи стандартният режим на ДДС?
- б) Какво представлява специалният режим за малките предприятия („режим за МСП“)?
- в) Защо се променят правилата на режима за МСП?

1.1. Основни аспекти на функционирането на стандартния режим на ДДС

Като общо правило предприятие, продаващо стоки и/или услуги (наричано по-долу „доставчик“), трябва да начислява ДДС на своя клиент. Клиентът плаща ДДС на доставчика, а той превежда този ДДС на данъчните органи. По принцип **начисляването на ДДС на клиенти дава право на доставчика да приспада ДДС, начислен при покупките** на стоки и услуги, използвани за извършване на тези облагани доставки ⁽⁸⁾.

На фигурата по-долу се обобщава начинът, по който доставчик събира ДДС от своя клиент от името на данъчните органи съгласно стандартния режим на ДДС.

⁽⁸⁾ Член 168 от Директивата за ДДС.

Фигура 1: Събиране на ДДС съгласно стандартния режим на ДДС

С цел да се помогне на данъчните органи да събират ДДС, в Директивата за ДДС ⁽⁹⁾ се определят редица правила, които предприятията трябва да спазват (например регистрация по ДДС, фактуриране, счетоводна отчетност и отчитане). При спазването на тези правила малките предприятия (наричани по-нататък „МСП“) поемат пропорционално по-високи разходи за спазване на изискванията от големите предприятия поради по-ограничените ресурси, с които разполагат, и сложността и разликите между националните системи за ДДС.

1.2. Специалният режим за малките предприятия

Специалният режим за малките предприятия (наричан по-нататък „режим за МСП“) в дял XII, глава 1 от Директивата за ДДС цели да се облекчи тежестта, свързана със спазването на изискванията за МСП при работа с ДДС чрез прилагане на **освобождаване от ДДС** върху доставките на стоки и услуги, което води до **по-малко работа, свързана със спазването на изискванията**.

1.2.1. Понятието за „малко предприятие“

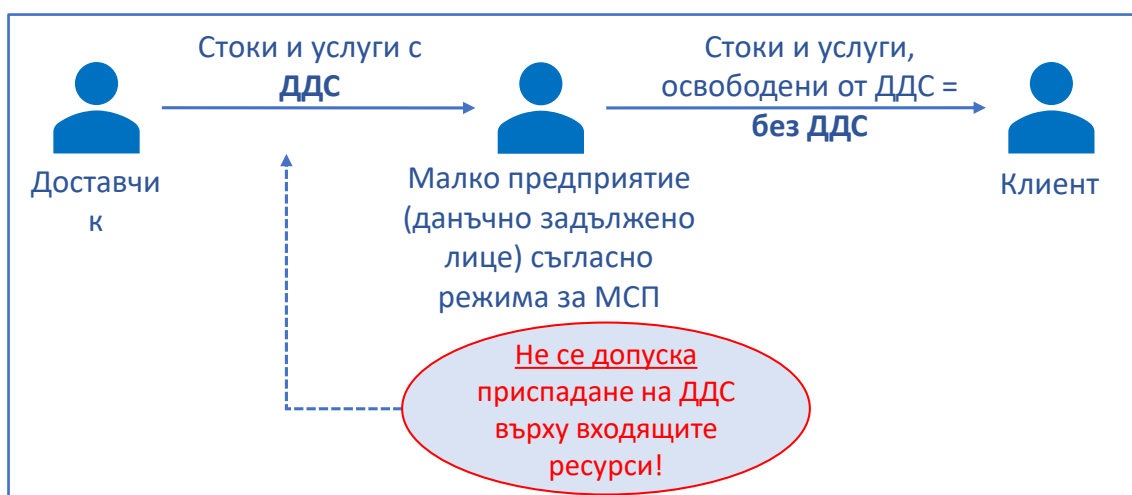
Режимът за МСП е предназначен за малки предприятия. В контекста на тези обяснителни бележки „малки предприятия“ се отнася за всяко лице, считано за

⁽⁹⁾ Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 11.12.2006 г., стр. 1).

данъчно задължено лице за целите на ДДС⁽¹⁰⁾, независимо от неговата форма (самостоятелно заето лице, лице на свободна практика, стартиращо предприятие, учредено дружество, физическо лице, извършващо стопанска дейност и др.), и чийто годишен оборот в рамките на Европейския съюз не надвишава 100 000 EUR (трансграничен режим за МСП) или националният годишен праг или секторен праг на държавата членка на установяване (режим за МСП на национално равнище).

1.2.2. Освобождаване от ДДС и приспадане на ДДС

Съгласно режима за МСП малко предприятие може **да освободи от ДДС⁽¹¹⁾ доставките** на стоки и услуги, извършени за неговите клиенти — предприятия и/или крайни потребители — при условие че годишният му оборот остава под определен годишен праг, установен от съответните държави членки. Освобождаването от ДДС означава, че малкото предприятие **не начислява ДДС на своите клиенти**. Обратното положение на освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП е когато малкото предприятие **няма право да приспада ДДС върху входящите ресурси⁽¹²⁾**, който се заплаща при покупките му на стоки и услуги, използвани за извършване на тези освободени от ДДС доставки, както е показано на фигура 2 по-долу.

Фигура 2: Основен механизъм на режима за МСП

⁽¹⁰⁾ Дял III от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁾ Член 284 от Директивата за ДДС. Праговото освобождаване спира да се прилага от 1 януари 2025 г.

⁽¹²⁾ Повече информация относно правото на приспадане на ДДС е на разположение в раздел 5.

1.2.3. Незадължително прилагане

Прилагането на **режима за МСП е незадължително** — както за държавите членки, така и за малките предприятия.

Това означава, че **държавите членки може да избират** дали да прилагат режима за МСП в своето национално законодателство. Ако държава членка (ДЧ 1) избере да прилага този режим за малки предприятия, установени в рамките на нейната юрисдикция („освобождаване на национално равнище“), тя е задължена да разшири обхвата на прилагане на освобождаването от ДДС, за да включва малки предприятия, отговарящи на изискванията, които са установени в друга държава членка („трансгранично освобождаване“) и биха желали да прилагат освобождаването от ДДС в ДЧ 1. Ако държава членка (ДЧ 2) не прилага режима за МСП, никое МСП — установено или не — не може да прилага режима за МСП в ДЧ 2.

Когато дадена държава членка избере да не прилага режима за МСП в рамките на своята юрисдикция, тя все пак ще бъде държавата членка на установяване (ДЧУ) и ще действа като звено за контакт между МСП, установени в рамките на нейната юрисдикция, и всяка друга държава членка, в която тези МСП желаят да прилагат трансграничното освобождаване (вж. раздел 4).

Незадължителният характер означава, че **всяко малко предприятие**, което отговаря на условията, **може да избере** дали да прилага режима за МСП ⁽¹³⁾ (ако се прилага от държавата членка, в която желае да се ползва от освобождаването от ДДС). Ако малкото предприятие реши да прилага режима за МСП, освобождаването от ДДС ще се прилага по отношение на всички негови доставки. Ако реши да не прилага режима за МСП, стандартният режим на ДДС ще се прилага по подразбиране за всички доставки. Въпреки това държавите членки може да прилагат опростени правила ⁽¹⁴⁾ за ДДС за малки предприятия, които не прилагат режима за МСП.

МСП, които отговарят на всички условия, може да изберат момента, от който да прилагат режима за МСП, независимо дали е на национално и/или трансгранично равнище. Малко предприятие, което започва стопанската си дейност, може да прилага режима за МСП, ако отговаря на условията. Малко предприятие, което прилага стандартния режим на ДДС и начислява ДДС на своите клиенти, може също да реши да го промени и да прилага освобождаването от ДДС за своите доставки на стоки и услуги. Във всеки случай малкото предприятие, което желае да

⁽¹³⁾ Член 290 от Директивата за ДДС.

⁽¹⁴⁾ Член 281 от Директивата за ДДС.

прилага режима за МСП, трябва да го направи с намерението да го прилага непрекъснато. Това означава, че съответното малко предприятие не може да избере да се включи или да се откаже от режима за МСП, когато това е удобно за него.

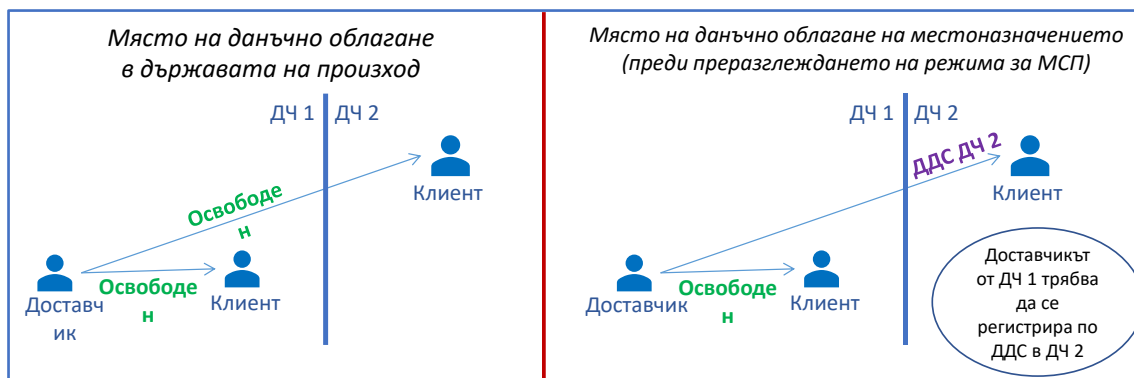
1.2.4. По-малко работа, свързана със спазването на изискванията

За да се облекчи административната тежест за МСП, задълженията за спазване на изискванията за ДДС са опростени, както е представено подробно в следващите раздели на тези обяснителни бележки. В някои случаи, когато малко предприятие реши да прилага режима за МСП само в своята държава членка на установяване (освобождаване „на национално равнище“), тази държава членка може да освободи въпросното предприятие от всички или определени задължения във връзка с ДДС, като например изискването да се регистрира за целите на ДДС, да подава справки-декларации за ДДС, да издава фактури, да води счетоводна отчетност и да изпълнява други административни задължения ⁽¹⁵⁾ (вж. раздел 3). Малкото предприятие се освобождава и от определени задължения за спазване на изискванията съгласно трансграничния режим за МСП (вж. раздел 4).

1.3. Причина за преразглеждането на режима за МСП

Режимът за МСП беше въведен през 1977 г. Преразглеждането му се дължи на промяната в мястото на данъчно облагане на доставките на стоки и услуги от **държавата на произход** (където е установен доставчикът) в **местоназначението** (където се потребяват стоките и услугите). С това се наруши конкуренцията между тези МСП, които са установени, и тези, които не са установени в една и съща държава членка, във връзка с прилагането на режима за МСП. На фигурата по-долу се предоставят допълнителни подробности за въздействието на данъчното облагане в държавата на произход спрямо местоназначението.

⁽¹⁵⁾ Членове 2926 и 292в от Директивата за ДДС. Вж. уеб портал за МСП (<https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>) за повече информация относно приложимото във всяка държава членка опростяване.

Фигура 3: Място на данъчно облагане: държава на произход спрямо местоназначение

Обяснение за мястото на данъчно облагане в държавата на произход (ляво изображение на фигурата):

Макар че мястото на доставката се е намирало на мястото на установяване на доставчика, доставката е подлежала на данъчно облагане в ДЧ 1. Поради това съгласно режима за МСП от ДДС е можело да бъдат освободени както доставките, извършени до клиенти и/или крайни потребители, разположени в ДЧ 1, така и до тези в ДЧ 2. Към онзи момент това е означавало, че задълженията на доставчика във връзка с ДДС са били облекчени.

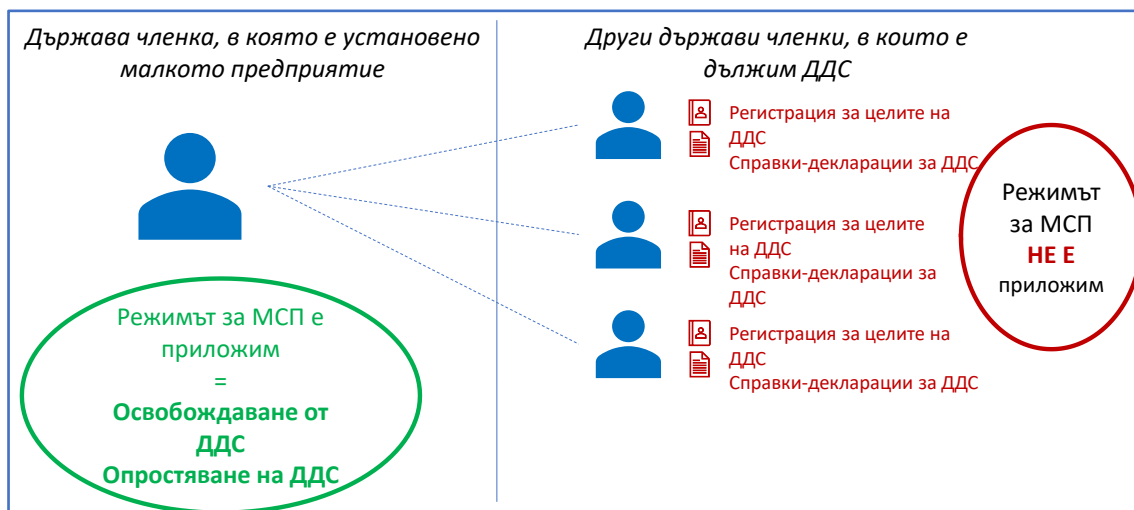
Обяснение за мястото на данъчно облагане на местоназначението преди преразглеждането на режима за МСП (дясно изображение на фигурата):

За доставките на услуги общото правило гласи, че мястото на доставка е мястото, където е установен клиентът ⁽¹⁶⁾ (данъчно облагане на местоназначението). До 31 декември 2024 г. режимът за МСП може да се прилага само в държавата членка, в която е установен доставчикът. Ето защо дотогава доставката, извършена до клиент и/или краен потребител в ДЧ 1, може да бъде освободена от ДДС съгласно режима за МСП, тъй като както доставчикът, така и клиентът и/или потребителят (данъчно облагане на местоназначението) се намират в ДЧ 1. Доставката, извършена до клиента и/или крайния потребител в ДЧ 2 обаче не може да бъде освободена от ДДС, тъй като режимът за МСП може да се прилага само в държавата членка, в която е установен доставчикът. При данъчно облагане на местоназначението приложимият ДДС по отношение на доставката, извършена до клиента, който се намира в ДЧ 2, е този в ДЧ 2. Това означава, че за да може доставчикът да начисли на крайния потребител приложим в ДЧ 2 ДДС и да го плати на данъчните органи, той трябва да се регистрира по ДДС и да изпълни задълженията си във връзка с ДДС в ДЧ 2. Следователно задълженията на

⁽¹⁶⁾ Член 44 от Директивата за ДДС.

доставчика във връзка с ДДС са опростени само в неговата държава членка на установяване, но не и в другите държави членки, в които е дължим ДДС.

Поради това до **31 декември 2024 г.**, макар режимът за МСП да облекчава административната тежест във връзка с ДДС на доставчика, установен в държавата членка, в която е дължим ДДС (равняваща се на държавата членка на установяване), административната тежест във връзка с ДДС може да бъде значителна, ако от доставчика се изисква да се регистрира по ДДС и да начислява местния ДДС във всички други държави членки, където е дължим ДДС, както е показано на фигура 4 по-долу. Това е от особено значение за доставчиците, участващи в доставките на услуги и стоки за крайни потребители (електронна търговия и дистанционни продажби).

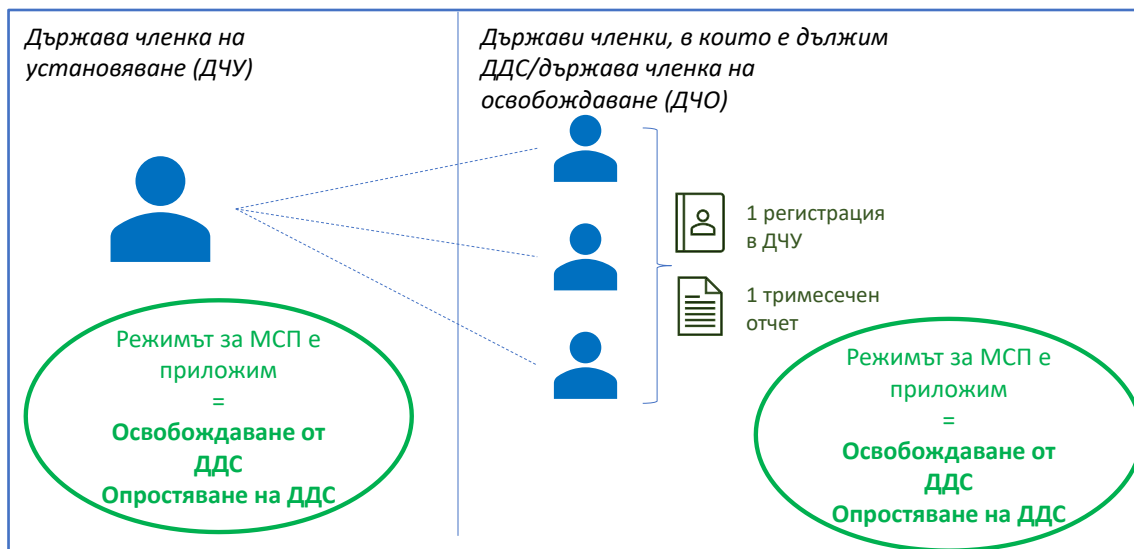
Фигура 4: Териториален обхват на режима за МСП до 31 декември 2024 г.

Тази ситуация нарушава конкуренцията между малките предприятия, които са установени, и тези, които не са установени в държавата членка, в която е дължим ДДС. Макар че малко предприятие, установено в държавата членка, в която е дължим ДДС, може да се ползва от освобождаването от ДДС за режима за МСП и да бъде освободено от някои или от всички задължения във връзка с ДДС, малко предприятие, което не е установено в същата държава членка, може да бъде задължено да се регистрира по ДДС и да изпълнява задължения във връзка с ДДС, включително да плаща ДДС.

1.4. Ключов елемент на новия режим за МСП: разширяване на неговия териториален обхват

Въвеждането на режима за МСП по отношение на МСП, които не са установени в държавата членка, в която е дължим ДДС, беше необходимо с цел всички МСП — установени и неустановени — да бъдат поставени при равни условия и по този начин да се преодолеят нарушенията на конкуренцията в резултат на преминаването към данъчно облагане на местоназначението.

На практика от 1 януари 2025 г. дадено малко предприятие **има право да избере режима за МСП и в държави членки, в които не е установено ⁽¹⁷⁾ и в които е дължим ДДС**, при условие че отговаря на условията (трансгранично освобождаване). Това означава, че малко предприятие, което се ползва от режима за МСП във всяка държава членка, различна от държавата членка на установяване, може да освободи от ДДС своите доставки на стоки и услуги в тази държава членка, както е показано на фигура 5 по-долу. Малко предприятие, установено в същата държава членка, вече има достъп до това освобождаване от ДДС.

Фигура 5: Териториален обхват на режима за МСП от 1 януари 2025 г.

Възможността за прилагане на режима за МСП в държава(и) членка(и), в която(ито) е дължим ДДС, но не е установено МСП (наричана по-долу „държава членка на освобождаване“ или „ДЧО“) също води до опростени „трансгранични“ задължения във връзка с ДДС, както е описано в следващите раздели.

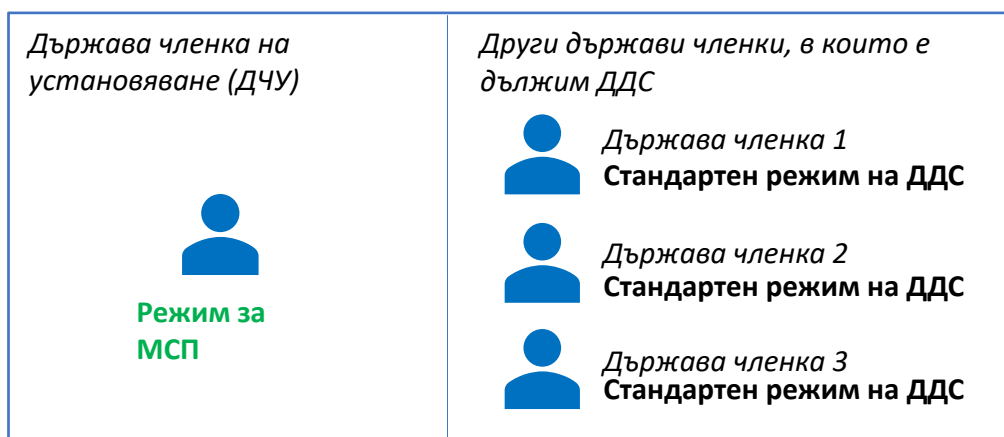
⁽¹⁷⁾ Член 283, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС се заличава от 1 януари 2025 г.

1.5. Новият режим за МСП: два етапа на прилагане

Въвеждането на режима за МСП поражда **два етапа на прилагане**: етап на национално равнище и трансграничен етап.

1.5.1. Етап на национално равнище

Етапът на национално равнище се отнася до случая, при който малкото предприятие прилага режима за МСП *само* в държавата членка на установяване.

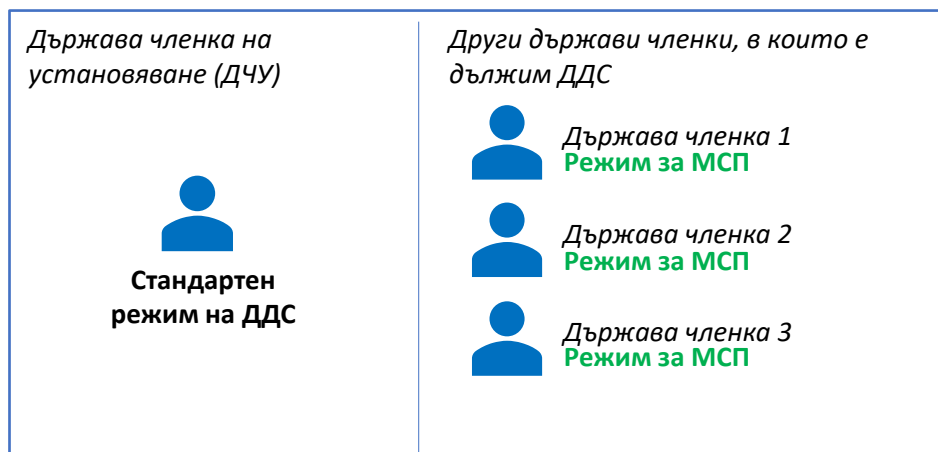
Фигура 6: Етап на национално равнище на прилагане на режима за МСП

В другите държави членки (ДЧ 1, ДЧ 2, ДЧ 3), в които е дължим ДДС и където малкото предприятие осъществява дейност, то прилага стандартния режим на ДДС (или опростени процедури) — или по избор (режимът за МСП е незадължителен), или защото не отговаря на изискванията за прилагане на режима за МСП в тези държави членки.

1.5.2. Трансграничен етап

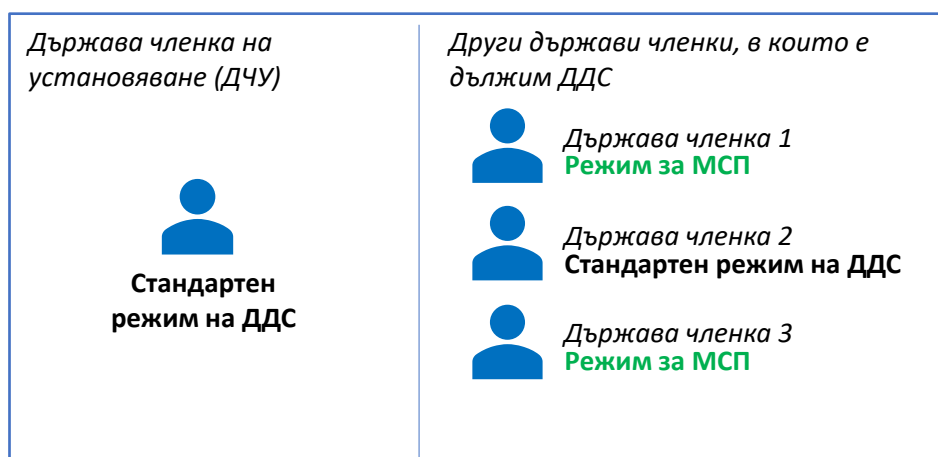
Трансграничният етап обхваща следните два сценария:

- а) Малкото предприятие прилага режима за МСП само в държава(и) членка(и), различна(и) от неговата държавата членка на установяване (с изключение на държавата членка на установяване).

Фигура 7: Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий А1

При сценарий А1, при условие че малкото предприятие отговаря на изискванията за прилагане на трансграничния режим за МСП във всички държави членки, където е дължим ДДС, то може да избере да прилага трансграничния режим за МСП във всички тях.

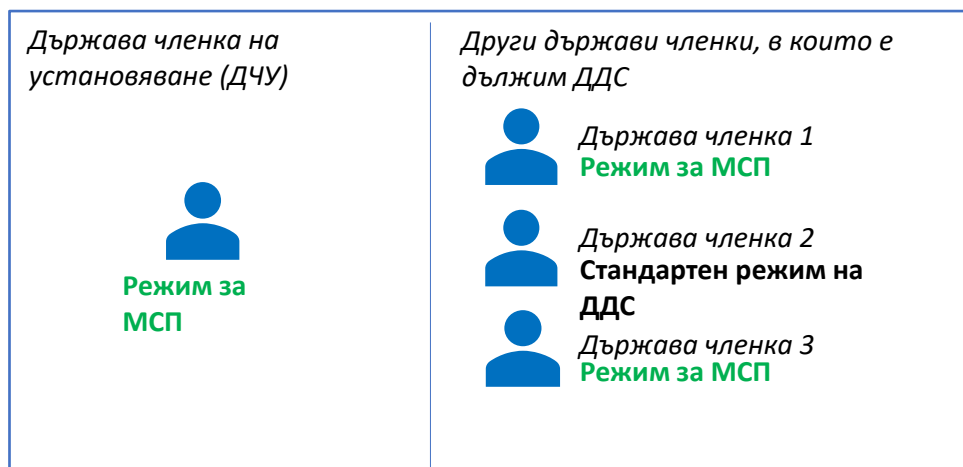

Фигура 8: Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий А2

При сценарий А2, макар че малкото предприятие отговаря на изискванията за прилагане на трансграничния режим за МСП във всички държави членки, където е дължим ДДС, то все пак може да избере да прилага трансграничния режим за МСП само в някои от тези държави членки.

Ако в някои от държавите членки, където се дължи ДДС, малкото предприятие не отговаря на изискванията за прилагане на трансграничния режим за МСП, то ще трябва да приложи стандартния режим на ДДС там, но все пак може да избере да приложи режима за МСП в други държави членки, в които отговаря на изискванията.

- б) Малкото предприятие прилага режима за МСП както в своята държава членка на установяване, така и в друга(и) държава(и) членка(и).

Фигура 9: Трансграничен етап на прилагане на режима за МСП — сценарий Б

При сценарий Б единствената разлика със сценарии А1 и А2 е това, че малкото предприятие прилага режима за МСП и в държавата членка на установяване.

Прилагането на режима за МСП и на съответните задължения за спазване на изискванията за ДДС се различават в зависимост от избраната от МСП възможност: на национално или трансгранично равнище.

- Режимът **на национално равнище** се прилага в случая, при който малкото предприятие използва режима за МСП само в своята държавата членка на установяване,
- **Трансграничният** режим за МСП обхваща случаите, когато малкото предприятие използва режима за МСП: а) само в държава(и) членка(и), различна(и) от държавата членка на установяване или б) в друга(и) държава(и) членка(и), както и в неговата държава членка на установяване.

За по-добро разбиране на функционирането и задълженията на всеки етап, обяснителните бележки включват раздели, които разглеждат конкретно всеки един етап поотделно, както и някои други раздели, които се отнасят за всички етапи. За всеки раздел ще бъде посочено за кой етап — на национално или трансгранично равнище — се отнася.

1.6. Относитими правни актове

На 7 април 2016 г. Комисията обяви в своя план за действие във връзка с ДДС⁽¹⁸⁾ всеобхватен пакет за опростяване за МСП, способстващ техния растеж и благоприятстващ трансграничната търговия. Това наложи преразглеждането на режима за МСП. Впоследствие на 18 януари 2018 г. тя представи предложение за директива на Съвета за изменение на Директивата за ДДС по отношение на режима за МСП.

Правните актове, с които се въвеждат измененията на ДДС, разглеждани в настоящите обяснителни бележки, включват:

- а) Директива (ЕС) 2020/285 на Съвета от 18 февруари 2020 г. за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност по отношение на специалния режим за малките предприятия и Регламент (ЕС) № 904/2010 на Съвета относно административното сътрудничество и обмена на информация между държавите членки за целите на наблюдението на правилното прилагане на специалния режим за малките предприятия
- б) Директива (ЕС) 2022/542 на Съвета от 5 април 2022 г. за изменение на директиви 2006/112/ЕО и (ЕС) 2020/285 по отношение на ставките на данъка върху добавената стойност
- в) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2007 на Комисията от 16 ноември 2021 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕС) № 904/2010 на Съвета по отношение на специалния режим за малките предприятия

⁽¹⁸⁾ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12764-2016-INIT/bg/pdf>.

2. Основни характеристики на новия режим за МСП

Настоящият раздел е **общ за всички етапи**, независимо дали малко предприятие желае да прилага режима за МСП само в държавата членка на установяване (на национално равнище), само в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично) или и в двата случая — в държавата членка на установяване и в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично). За да е ясно как работи режимът за МСП е **от съществено значение** да се разберат основните му елементи.

2.1. Понятието за установяване

При режима за МСП се прави разграничение между малките предприятия, които са „установени“ и тези, които „не са установени“ на територията на държава членка.

За правилното прилагане на режима за МСП може да има **само една държава членка на установяване (ДЧУ)**. Останалите държави членки, в които МСП желае да прилага режима за МСП, се наричат „държави членки на освобождаване“ (ДЧО).

2.1.1. Държава членка на установяване

Малко предприятие се счита за установено в държавата членка, в която се **намира седалището на стопанската му дейност** ⁽¹⁹⁾: това е мястото, където се изпълняват функциите на централното управление на предприятието. При физическо лице, мястото на установяване може да бъде държавата членка, в която въпросното лице има постоянен адрес. За да се гарантира ефективното прилагане на режима **е възможно да има само една държава членка на установяване**. Именно в тази държава членка малкото предприятие трябва да бъде идентифицирано, за да се използва трансграничното освобождаване. Понятието за МСП, което е установено в дадена държава членка, не обхваща местата, където то има постоянно

⁽¹⁹⁾ Член 10, параграфи 2 и 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност (преработен текст) (ОВ L 77, 23.3.2011 г., стр. 1).

установена стопанска дейност⁽²⁰⁾, тъй като това би позволило множество идентификации.

Фигура 10: Място на установяване в контекста на режима за МСП

Както е посочено на фигура 10 държавата членка на установяване (ДЧУ) е държавата членка, в която малкото предприятие е разположило седалището на стопанската си дейност: ДЧ 1. При физическо лице седалището на стопанската дейност може да бъде постоянният адрес на въпросното лице.

Държава членка, в която малкото предприятие има постоянно установена стопанска дейност или където е идентифицирано за целите на ДДС, без да има постоянно установена стопанска дейност (в този случай ДЧ 2, ДЧ 3 и ДЧ 4), не може да се разглежда като държава членка на установяване. Ако малкото предприятие желае да прилага режима за МСП в ДЧ 2, ДЧ 3 и/или ДЧ 4, това е възможно от 1 януари 2025 г. съгласно трансграничния режим за МСП (при условие че МСП отговаря на всички условия). В този случай ДЧ 2, ДЧ 3 и ДЧ 4 ще бъдат държави членки на освобождаване (ДЧО).

⁽²⁰⁾ Обсъдено от Комитета по ДДС на неговото 121-во заседание въз основа на Работен документ № 1051 *The new special scheme for small enterprises and fixed establishments (Новият специален режим за малките предприятия и постоянно установени стопански дейности)* и на неговото 123-то заседание въз основа на Работен документ № 1073 *The SME scheme updated as of 1 January 2025 (Режимът за МСП, актуализиран от 1 януари 2025 г.)*.

2.1.2. Състоянието на постоянно установената стопанска дейност и регистрация по ДДС на малки предприятия в ЕС

В случай че малко предприятие има постоянно установена стопанска дейност или регистрационен номер по ДДС без постоянно установена стопанска дейност в една или в повече държави членки, в които прилага стандартния режим на ДДС и където би искало да извърши промяна и да прилага освобождаването от ДДС (трансгранично освобождаване от ДДС), малкото предприятие ще трябва да заличи регистрацията в тези държави членки за целите на ДДС, след като получи достъп до трансграничния режим за МСП.

Ако малко предприятие има постоянно установена стопанска дейност в държава членка, в която вече прилага режима за МСП (на национално равнище) и желае да продължи да прилага режима за МСП (трансгранично) след 1 януари 2025 г., малкото предприятие ще трябва да следва представените в раздел 4 правила за регистрация за трансграничен режим за МСП и след това да се заличи регистрацията за целите на ДДС в тази държава членка.

В случай че малко предприятие има постоянно установена стопанска дейност или регистрационен номер по ДДС без постоянно установена стопанска дейност в една или повече държави членки, където не желае да прилага освобождаването от ДДС (трансграничен режим за МСП), приложимите от 1 януари 2025 г. нови правила не оказват влияние.

2.1.3. Състоянието на малки предприятия извън ЕС

Предприятие извън ЕС е предприятие, чието седалище на стопанска дейност, постоянен адрес и др. се намират извън ЕС. **Предприятия извън ЕС не може да прилагат режима за МСП (на национално/трансгранично равнище).** Предприятие извън ЕС, което има **постоянно установена(и) стопанска(и) дейност(и) в рамките на ЕС, също не може да прилага режима за МСП.**

Малките предприятия, установени в Обединеното кралство, включително Северна Ирландия⁽²¹⁾, следва да се считат за предприятия извън ЕС за целите на

⁽²¹⁾ Вж. [Съобщение за медиите „Протоколът за Ирландия/Северна Ирландия — по нов път напред“](#) и [информационен документ относно Рамката от Уиндзор](#).

прилагането на режима за МСП. Поради това режимът за МСП не се прилага по отношение на следните сделки:

- а) доставки на стоки, извършени от данъчно задължено лице, установено в държава членка, когато мястото на тази доставка се намира в Северна Ирландия;
- б) доставки на стоки, извършени от данъчно задължено лице, установено в Северна Ирландия, когато мястото на тази доставка се намира в държава членка.

Режимът за МСП може да се прилага само от малки предприятия, чието място на установяване се намира в **държава — членка на ЕС**.

2.2. Приложно поле

2.2.1. Обхванати сделки

Съгласно режимът за МСП освобождаването от ДДС се прилага за следните доставки на стоки и услуги, извършени за бизнес клиенти и/или за крайни потребители:

- Вътрешни доставки на стоки
Пример: доставки на „сувенири“, при които доставчикът и крайният потребител се намират в една и съща държава членка и ДДС е дължим в тази държава членка.
- Вътреобщностни дистанционни продажби на стоки ⁽²²⁾
Пример: установеният в държава членка 1 доставчик продава книги и ги изпраща на крайни потребители, които се намират в държава членка 2.
- Вътрешни доставки на услуги (доставчикът е установен в държавата членка, в която е дължим ДДС)
Пример: доставчикът управлява ресторант, в който клиентите се хранят на място.
- Услуги, извършвани по електронен път
Пример: малко предприятие, установено в държава членка 1, предоставя онлайн услуги за вътрешен дизайн на бизнес клиенти или крайни потребители, които се намират в държава членка 2.

⁽²²⁾ Член 33 от Директивата за ДДС.

- Доставки на стоки, изпратени или превозени от една държава членка до бизнес клиент, намиращ се в друга държава членка (вътреобщностни доставки на стоки)

Пример: доставки на резервни части за автомобили, превозени от доставчик, установен в държава членка 1, до клиент, намиращ се в държава членка 2.

- Доставки на стоки, изпратени или превозени от държава членка до държава извън ЕС (износ)

Пример: доставки на резервни части за автомобили, превозени от доставчик, установен в държава членка 1, до клиент, намиращ се в държава извън ЕС.

Ако МСП избере да прилага режима за МСП, освобождаването от ДДС се прилага за всички негови доставки на стоки и услуги (освен ако са сделки, изключени от прилагането на режима, както е обяснено в раздел 2.2.2 по-долу). Ако доставките попадат в неговия обхват на приложение, МСП не може да избере режима за МСП да се прилага само за определени индивидуални сделки, а стандартният режим на ДДС да се прилага за останалите.

Освобождаването от ДДС важи само за доставки. Това означава, че освобождаването от ДДС не се прилага за покупки на стоки и услуги с обратно начисляване ⁽²³⁾ и внос на стоки. За тези сделки малко предприятие все още може да бъде задължено да плаща ДДС, да се регистрира по ДДС и да изпълнява задълженията за спазване на изискванията съгласно стандартните правила за ДДС ⁽²⁴⁾ в държавата членка, където се извършват тези сделки. Взаимодействието между режима за МСП и стандартния режим на ДДС е обяснено допълнително в раздел 6.

2.2.2. Изключени сделки

Следните сделки са изключени ⁽²⁵⁾ от прилагането на режима за МСП:

- Инцидентно извършвани сделки ⁽²⁶⁾, като доставката на сгради или на части от сгради, когато е извършена преди първото обитаване, или доставката на земя за строеж,

⁽²³⁾ Член 196 и, ако е целесъобразно, член 194 или член 199 от Директивата за ДДС.

⁽²⁴⁾ Работен документ № 1049 *The new special scheme for small enterprises: interaction with rules on intra Community acquisitions* (Новият специален режим за малките предприятия: взаимодействие с правилата относно вътреобщностното придобиване).

⁽²⁵⁾ Член 283, параграф 1 от Директивата за ДДС.

⁽²⁶⁾ Както е посочено в член 12 от Директивата за ДДС.

- Освободени трансгранични доставки на нови транспортни средства, извършени от една държава членка в друга ⁽²⁷⁾.

В допълнение към горепосочените сделки държавите членки може по техен избор да решат да изключат от прилагането на режима за МСП всякакви други доставки на стоки и услуги ⁽²⁸⁾. Въпреки че тази възможност е разрешена от Директивата за ДДС ⁽²⁹⁾, тя може да бъде източник на усложнения за малките предприятия, тъй като лишава режимът за МСП от предвиденото опростяване, като принуждава МСП, които иначе отговарят на условията за освобождаване от ДДС, да прилагат стандартния режим на ДДС по отношение на изключените сделки.

Ако в обхвата на режима за МСП не попадат всички сделки, малко предприятие може да бъде в ситуация, в която трябва да се регистрира по ДДС и да изпълни задълженията си за спазване на изискванията за ДДС във връзка със сделки, които са изключени от режима, като същевременно отговаря на условията за прилагане на режима за МСП по отношение на сделките, попадащи в неговия обхват (при условие, че малкото предприятие отговаря на условията). Тъй като обаче режимът за МСП не е задължителен, винаги има възможност малкото предприятие да прецени дали подобна ситуация би била подходяща от икономическа гледна точка.

2.2.3. Кой е с предимство: режимът за МСП или стандартният режим на ДДС?

Освобождаването от ДДС за режима за МСП има предимство пред третирането за целите на ДДС при стандартния режим на ДДС, както е обяснено по-долу.

Пример 1

Малко предприятие доставя стоки на бизнес клиент, като стоките се превозват от държава членка 1 (ДЧ 1) до държава членка 2 (ДЧ 2).

Съгласно стандартния режим на ДДС **вътреобщностната доставка на стоки** е освободена от ДДС в съответствие с член 138 от Директивата за ДДС и на доставчика (малкото предприятие) се предоставя право да приспада ДДС върху входящите ресурси, свързан с въпросната доставка в ДЧ 1.

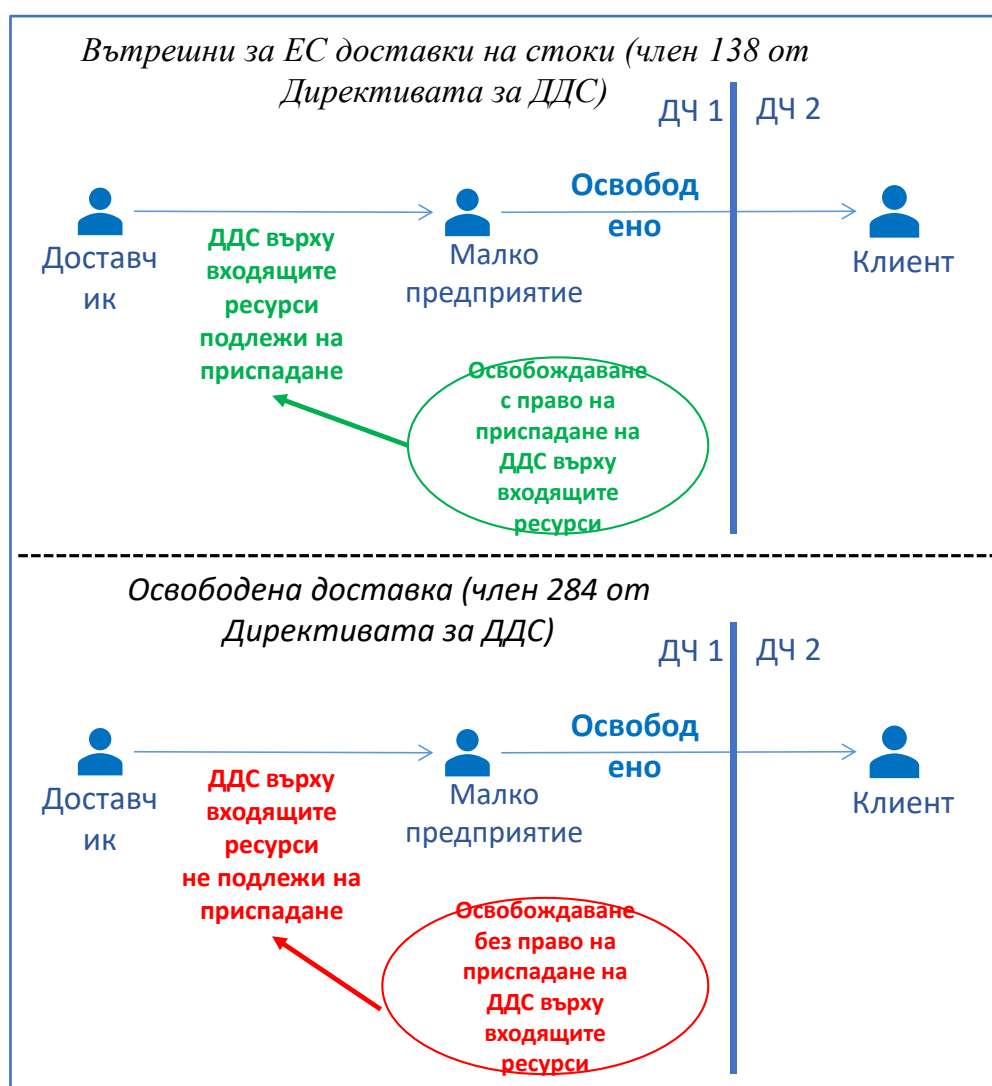
⁽²⁷⁾ Както е посочено в член 2, параграф 2 от Директивата за ДДС и извършвани в съответствие с условията, определени в член 138, параграф 1 и параграф 2, буква а).

⁽²⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽²⁹⁾ Член 283, параграф 2 от Директивата за ДДС.

Ако малкото предприятие извършва същата доставка на стоки съгласно режима за МСП, правилата на този режим имат предимство пред стандартния режим на ДДС. Доставката е освободена от ДДС съгласно член 284 от Директивата за ДДС и на малкото предприятие не се предоставя право да приспадне ДДС, начислен върху входящите ресурси, свързан с тази доставка в ДЧ 1.

Съгласно режима за МСП освободената доставка не е последвана от вътреобщностно придобиване на стоки, подлежащи на облагане с ДДС⁽³⁰⁾. За бизнес клиента това означава, че не следва да се начислява ДДС за тази покупка. Отговорност на бизнес клиента е да провери дали малкото предприятие е данъчно незадължено лице по ДДС чрез приложението SME-on-the-Web⁽³¹⁾.

Фигура 11: Освобождаване от ДДС на доставки на стоки между предприятията (B2B) до друга държава членка

⁽³⁰⁾ Член 2, параграф 1, буква б), подточка i) и член 139 от Директивата за ДДС.

⁽³¹⁾ Връзката ще е на разположение от януари 2025 г.: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification

Пример 2

Малко предприятие, установено в държава членка 1 (ДЧ 1), предоставя рекламни услуги на бизнес клиент, който се намира в държава членка 2 (ДЧ 2). Съгласно общото правило за мястото на доставка на услуги ⁽³²⁾, тази доставка се облага с данък в държавата членка, където се намира клиентът: ДЧ 2 (данъчно облагане на местоназначението). Това означава, че тази доставка на услуги е извън обхвата на ДДС в ДЧ 1.

Съгласно стандартния режим на ДДС, тази доставка на услуги, извършвана в ДЧ 2, пак би дала право на доставчика (малкото предприятие) да приспада ДДС върху входящите ресурси в ДЧ 1 за покупките, свързани с тази доставка. Тъй като мястото на доставка се намира в ДЧ 2, бизнес клиентът ще отчита ДДС в ДЧ 2 въз основа на механизма за обратно начисляване ⁽³³⁾.

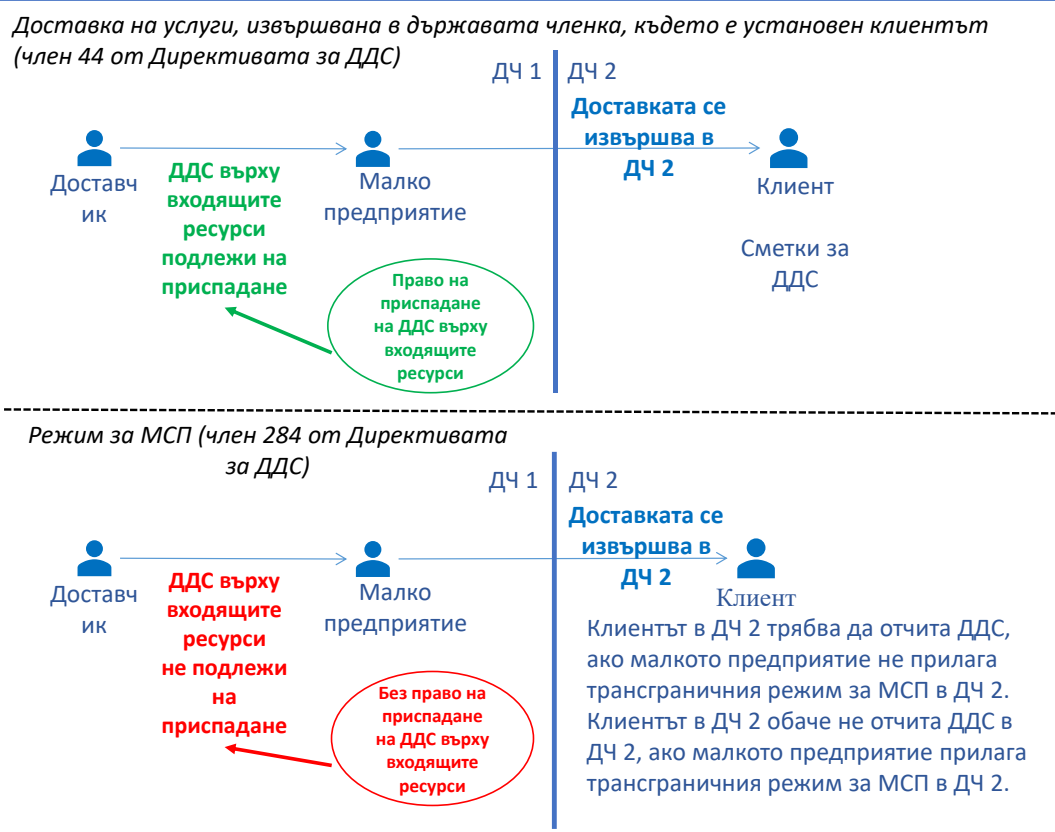
Съгласно режима за МСП тази доставка също ще се извърши в ДЧ 2. Ако малкото предприятие не прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2 (държава членка, където е длъжим ДДС), бизнес клиентът все още ще бъде задължен да отчита ДДС в ДЧ 2 съгласно механизма за обратно начисляване.

Ако малкото предприятие прилага трансграничен режим за МСП в ДЧ 2, доставката попада в обхвата на трансграничното освобождаване в ДЧ 2, така че клиентът няма да отчита ДДС. Отговорност на бизнес клиента е да провери дали малкото предприятие е данъчно незадължено лице по ДДС в приложението SME-on-the-Web ⁽³⁴⁾.

⁽³²⁾ Член 44 от Директивата за ДДС.

⁽³³⁾ Член 196 от Директивата за ДДС.

⁽³⁴⁾ Връзката ще е на разположение от януари 2025 г.: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sme-verification

Фигура 12: Доставка на услуги за бизнес клиент, който се намира в друга държава членка

Пример 3

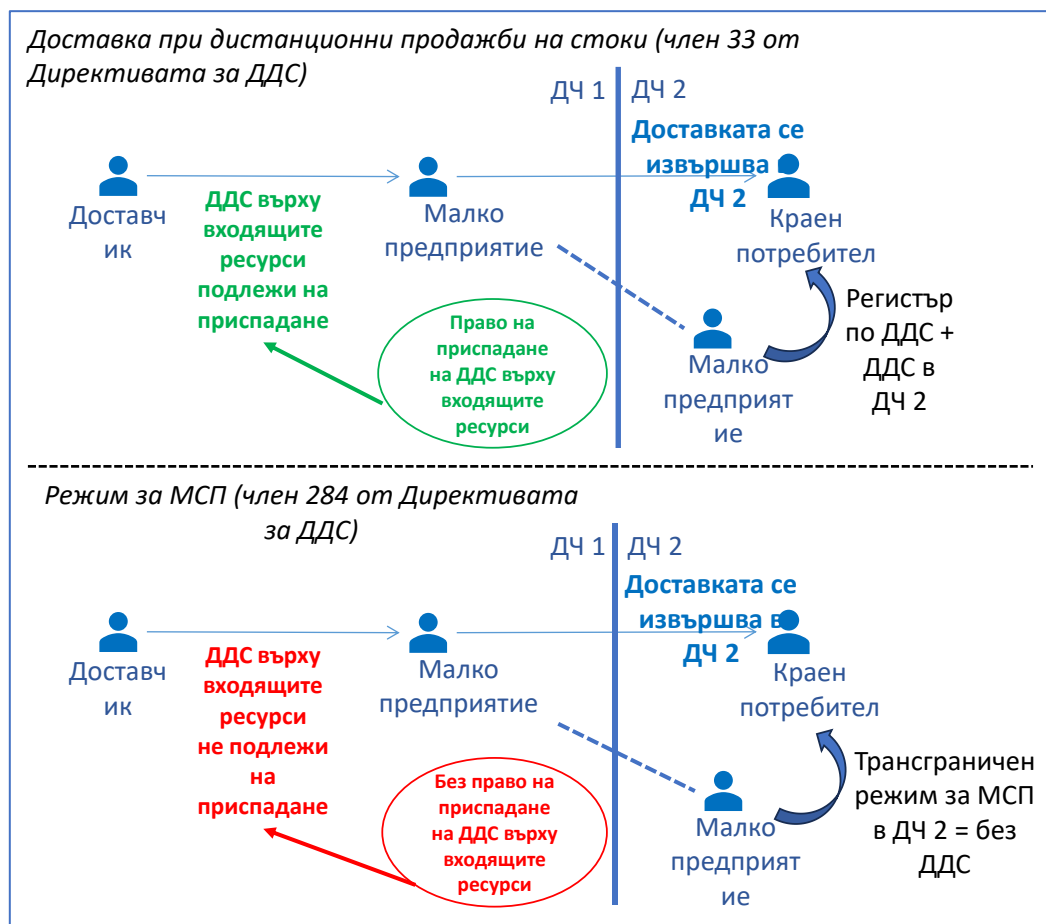
Малко предприятие доставя стоки от държава членка 1 (ДЧ 1) на крайни потребители, които се намират в държава членка 2 (ДЧ 2). Мястото, на което се извършва тази доставка, се намира в ДЧ 2 ⁽³⁵⁾.

Ако малкото предприятие не използва в ДЧ 2 трансграничния режим за МСП, се прилага стандартният режим на ДДС. При този сценарий малкото предприятие ще трябва да се регистрира по ДДС в ДЧ 2 и следва да начислява на крайните потребители приложимия в ДЧ 2 ДДС. Алтернатива на стандартния режим на ДДС може да бъде прилагането на режима за обслужване на едно гише (OSS) в Съюза (вж. раздел 7). Тази доставка трябва да даде право на малкото предприятие (доставчика) да приспада ДДС върху входящите ресурси, свързан с тази доставка.

Ако малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, доставката ще бъде освободена от ДДС, поради което не следва да се начислява ДДС на крайния потребител в ДЧ 2. Тази доставка не би дала право на приспадане

⁽³⁵⁾ Членове 33 и 139 от Директивата за ДДС.

на ДДС върху входящите ресурси. Малкото предприятие няма да е задължено да се регистрира в ДЧ 2, тъй като то вече се е регистрирало чрез трансграничния режим за МСП.

Фигура 13: Дистанционни продажба на стоки за крайните потребители

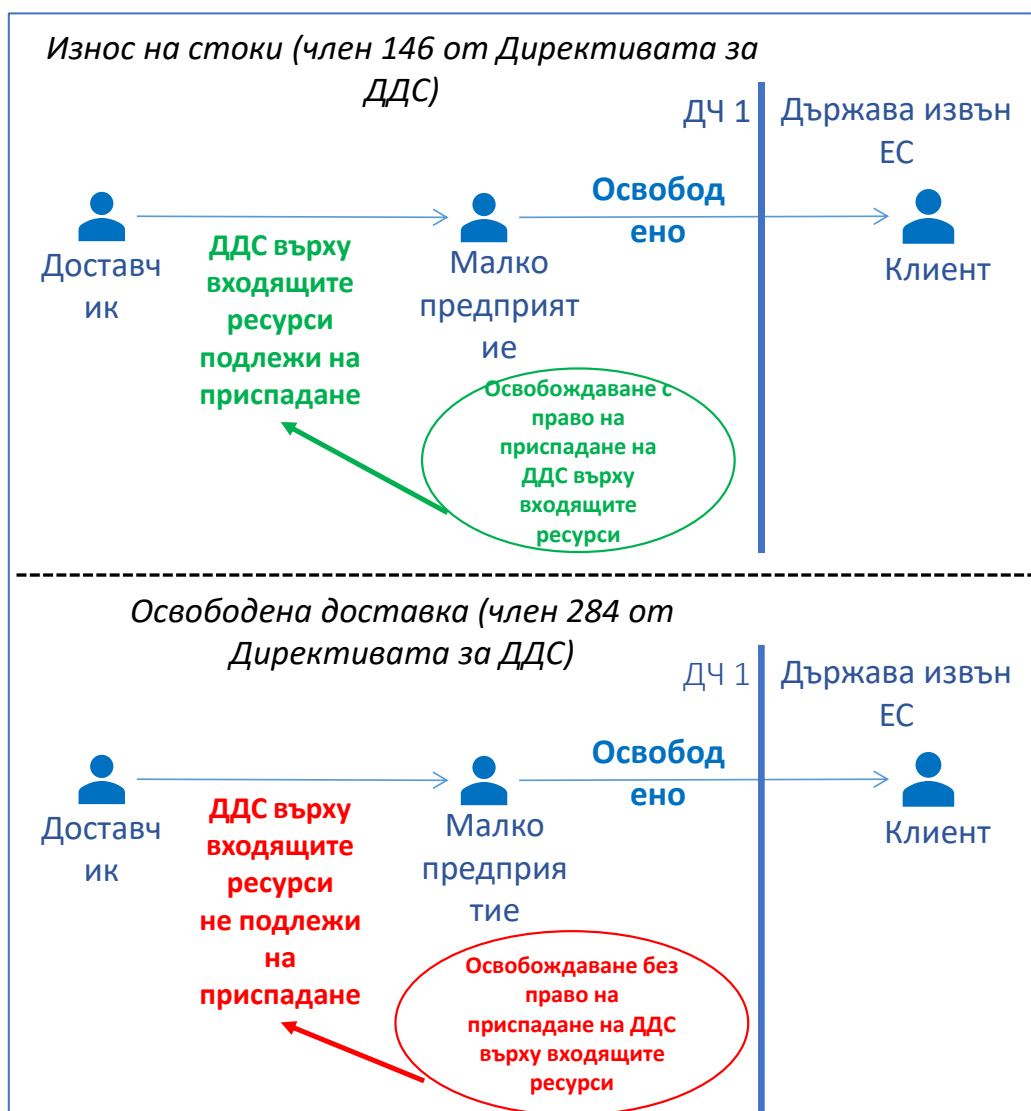
Пример 4

Малко предприятие доставя стоки, които се превозват от държава членка 1 (ДЧ 1) до държава извън ЕС.

Съгласно стандартния режим на ДДС износът на стоки е освободен от ДДС в съответствие с член 146 от Директивата за ДДС и на доставчика (малкото предприятие) се предоставя право да приспада ДДС върху входящите ресурси, свързан с този износ на стоки извън ЕС.

Ако малкото предприятие извършва същата доставка на стоки съгласно режима за МСП, правилата на този режим имат предимство пред стандартния режим на ДДС. Доставката на стоки е освободена от ДДС в съответствие с член 284 от Директивата

за ДДС, съгласно който на доставчика (малкото предприятие) не се предоставя право да приспада ДДС върху входящите ресурси.

Фигура 14: Доставки на стоки, превозени или изпратени извън ЕС

2.3. Национален годишен праг спрямо секторни прагове

В обща рамка ⁽³⁶⁾ за освобождаването максималният **праг на националния годишен оборот се определя на 85 000 EUR** за всички държави членки (или тяхната равностойност в национална валута). В Директивата за ДДС на държавите членки не се позволява да определят по-висок национален годишен праг от посочения.

⁽³⁶⁾ Член 284, параграф 1 от Директивата за ДДС.

Държавите членки трябва да прилагат едно и също равнище на национален годишен праг за МСП, установени в рамките на техните юрисдикции, и за МСП, които не са установени в рамките на тяхната юрисдикция, а в друга държава членка. Националният годишен праг не следва да включва ДДС.

Държавите членки може да имат повече от един праг. Те може да определят различни прагове за различните стопански сектори. Наличието на повече от един праг е изключение от общото правило. Съществуването на секторни прагове трябва да се основава на обективни критерии и никой от тези прагове не може да надвишава 85 000 EUR (или тяхната равностойност в национална валута). Малките предприятия, които отговарят на условията да се ползват от повече от един секторен праг в дадена държава членка, може обаче да използват **само един от тези прагове за всички свои доставки в посочената държава членка**. В този конкретен случай е отговорност на всяка държава членка, прилагаща повече от един праг, да предостави ясни насоки на малкото предприятие кой праг трябва да използва. Можете да намерите информация за прилаганите от държавите членки прагове на уеб портала за МСП ⁽³⁷⁾. За да се избегне правна несигурност за малко предприятие, чиито дейности, съответстващи на повече от един праг, може да варират през годината, съответната държава членка следва да изиска преминаване от един праг към друг да се извършва само веднъж годишно в началото на всяка календарна година въз основа на отчетените дейности от малкото предприятие през предходната календарна година.

2.4. Изчисляване на годишния оборот

Годишният оборот, който служи за критерий за прилагане на режима за МСП, включва следните суми, без ДДС ⁽³⁸⁾:

- а) Стойността на доставките на стоки и услуги, които са облагаеми с данък, ако не са извършени съгласно режима за МСП
Пример: доставки на фризьорски услуги, доставки на продавани онлайн облекла и др.
- б) Стойността на освободените от данък сделки с право на приспадане на ДДС, платен на предходния етап, по силата на член 98, параграф 2 или на член 105а от Директивата за ДДС
Пример: доставка на билети за концерти, услуги по почистване на частни домакинства и др.

⁽³⁷⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽³⁸⁾ Член 288 от Директивата за ДДС.

- в) Стойността на сделките, свързани с освобождавания при износ, международен превоз и свързаните с това доставки на услуги от посредници ⁽³⁹⁾

Пример: доставки на стоки, превозени или изпратени до клиенти, намиращи се в държава извън ЕС.

- г) Стойността на освободените вътреобщностни доставки на стоки ⁽⁴⁰⁾

Пример: доставки на стоки, превозени или изпратени до клиенти, намиращи се в държава членка, различна от тази на изпращане на стоките.

- д) Стойността на сделките с недвижими имоти, финансовите сделки по член 135, параграф 1, букви б)—ж) от Директивата за ДДС и застрахователните и презастрахователните услуги, освен ако тези сделки са спомагателни

Пример: отдаването под наем на недвижими имоти, доставки за лотарии и хазарт и др.

Прехвърлянето в друга държава членка на **стоки**, представляващи част от стопанските активи на малко предприятие трябва да се третира като възмездна доставка на стоки ⁽⁴¹⁾. Стойността на прехвърлените стоки трябва да бъде включена в изчисляването на годишния оборот на МСП в държавата членка по отпътуването на запаса. Това съответства на покупната цена или, при липса на покупна цена — на себестойността на тези стоки ⁽⁴²⁾.

Сделки, които не трябва да се включват в годишния оборот:

- прехвърляне на стоки в държава извън ЕС: ако стоките се изнасят без да се извършва доставка, какъвто може да е случаят, когато те просто се преместват на **склад в държава извън ЕС**, няма да е налице генериран оборот. Следователно сумите на прехвърлените стоки не следва да бъдат включени в изчисляването на оборота в този конкретен случай.

Пример: малко предприятие в ЕС премества част от запасите си от суровини в ЕС в склад в държава извън ЕС.

- **Разпореждане с дълготрайни материални или нематериални активи** на МСП: не следва да се вземат предвид за целите на изчисляването на годишния оборот.

Пример: дълготрайни материали активи може да бъдат например компютър или машина, използвани от малко предприятие за извършване

⁽³⁹⁾ Членове 146—149 и членове 151, 152 и 153 от Директивата за ДДС.

⁽⁴⁰⁾ Член 138 от Директивата за ДДС.

⁽⁴¹⁾ Член 17 от Директивата за ДДС.

⁽⁴²⁾ Член 76 от Директивата за ДДС.

на стопанската му дейност. В изчисляването на годишния оборот не се включва стойността на дълготраен материален или нематериален актив от дейността на малкото предприятие, който се премества.

- **Освободени доставки за някои дейности, които се осъществяват в обществен интерес ⁽⁴³⁾**

Пример: освободените доставки, извършвани от университети или болници, не се включват в изчисляването на годишния оборот.

По правило оборотът включва стойността на следните доставки. Не се вземат предвид суми, свързани с покупки. Поради това във въпросното изчисление не трябва да бъдат включени придобиванията и вносът на стоки в рамките на ЕС, направени от МСП. Това се отнася и за стойността на услугите, за които МСП е длъжно да отчита ДДС съгласно механизма за обратно начисляване ⁽⁴⁴⁾.

Пример 5

Малко предприятие е установено в държава членка 1 (ДЧ 1) и произвежда керамични изделия (плочи, чаши и др.), които продава на бизнес клиенти в ДЧ 1 и в държава членка 2 (ДЧ 2). То прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1, но не и в ДЧ 2. Малкото предприятие не осъществява стопанска дейност в нито една друга държава членка. Понякога то продава стоки на крайни потребители, които се намират в държава извън ЕС. За целите на неговата дейност то е преместило запас от ДЧ 1 в ДЧ 2. През тази текуща година то също премества от своите бизнес активи машина, която е използвало за производство на керамични изделия, и я заменя с нова, която закупува от установен в ДЧ 1 доставчик. То закупува суровини, доставени му в ДЧ 1 от доставчик, установен в ДЧ 3 (вътреобщностно придобиване на стоки). В таблицата по-долу е показано как да се изчисли оборотът на малкото предприятие в ДЧ 1.

⁽⁴³⁾ Член 132 от Директивата за ДДС.

⁽⁴⁴⁾ Член 196 от Директивата за ДДС.

Изчисляване на годишен оборот в ДЧ 1	
Сделки	Трябва ли да се включи в годишния оборот?
Вътрешни доставки на стоки за бизнес клиенти в ДЧ 1	Да
Доставки на стоки за бизнес клиенти в ДЧ 2	Да
Доставки на стоки за крайни потребители в държави извън ЕС	Да
Прехвърляне на собствени складови наличности от ДЧ 1 в ДЧ 2	Да
Изваждане от употреба на използвани машини	Не
Закупуване на нова машина от доставчик в ДЧ 1	Не
Закупуване на суровина от доставчик в ДЧ 3	Не

Фигура 15: Изчисляване на годишния оборот — обобщаваща таблица

Пример 6

Университет извършва освободени доставки на услуги (предоставяне на университетско образование) и облагаеми доставки на услуги (предоставяне на изследвания). Докато стойността на освободените доставки не трябва да се включва в годишния оборот на университета, неговите облагаеми доставки на услуги биха могли да бъдат обхванати от режима за МСП и следователно тяхната стойност следва да бъде включена в изчисляването на годишния оборот. Ако университетът реши да прилага режима за МСП, той няма да може да приспада ДДС върху входящите ресурси, както е представено подробно в раздел 5.

3. Режим за МСП на „национално равнище“

В настоящия раздел се обяснява как работи **режимът за МСП на национално равнище** и какви са задълженията за спазване на изискванията. Прилага се за МСП, които искат да прилагат режима за МСП **само** в своята държава членка на установяване.

Ако дадено МСП желае да прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване и в друга(и) държава(и) членка(и), то следва да разгледа раздел 4 относно трансграничния режим за МСП, тъй като правилата и задълженията за спазване на изискванията в този случай са приложимите във връзка с трансграничния режим за МСП.

3.1. Условия за прилагане на този режим

3.1.1. Държава членка на установяване

Както е описано подробно в раздел 2.1, режимът за МСП на национално равнище е приложим само в държавата членка на установяване. Това е държавата членка, в която МСП е **разположило седалището на стопанската си дейност** ⁽⁴⁵⁾: мястото, където се изпълняват функциите на централното управление на предприятието. При физическо лице мястото на установяване може да бъде постоянният адрес на въпросното лице. За да се гарантира ефективното прилагане на режима **е възможно да има само една държава членка на установяване**. Поради това понятието за МСП, установено в дадена държава членка, не обхваща постоянно установени стопански дейности или притежаване на идентификационен номер по ДДС ⁽⁴⁶⁾ (вж. фигура 10).

⁽⁴⁵⁾ Член 10, параграфи 2 и 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 282/2011 на Съвета от 15 март 2011 г. за установяване на мерки за прилагане на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност (преработен текст) (ОВ L 77, 23.3.2011 г., стр. 1).

⁽⁴⁶⁾ Обсъдено от Комитета по ДДС на неговото 121-во заседание въз основа на Работен документ № 1051 *The new special scheme for small enterprises and fixed establishments (Новият специален режим за малките предприятия и постоянно установени стопански дейности)*.

Тъй като въвеждането на режима за МСП не е задължително за държавите членки, режимът за МСП на национално равнище е приложима само в онези държави членки, които са въвели режима за МСП в рамките на своята юрисдикция. В случай че дадена държава членка не е приложила режима за МСП, няма да се прилага и режимът за МСП на национално равнище, така че малкото предприятие няма да има възможност да освободи от ДДС своите доставки на стоки и услуги в тази държава членка. Установеното в такава държава членка малко предприятие все още може да прилага обаче трансграничния режим за МСП в други държави членки, които са го въвели (държави членки на освобождаване), при условие че малкото предприятие отговаря на условията (вж. раздел 4).

3.1.2. Обхванати сделки

МСП може да прилага режима за МСП на национално равнище за всички свои доставки, които попадат в обхвата на прилагането на режима за МСП (раздел 2.2). Режимът за МСП няма да се прилага за сделки, изключени от режима за МСП (раздел 2.2.2). Последните ще попаднат в обхвата на стандартния режим на ДДС или на опростени процедури, ако е приложимо в ДЧУ.

Пример 7

МСП предоставя онлайн услуги за вътрешен дизайн. Освен това то притежава парцел, който желае да продаде. Макар че за онлайн услугите за вътрешен дизайн ще се прилага режимът за МСП на национално равнище, за продажбата на парцела ще се прилага стандартният режим на ДДС.

3.1.3. Национален годишен праг спрямо секторни прагове

За да се прилага режимът за МСП на национално равнище, годишният оборот на МСП в неговата държава членка на установяване **не трябва да надвишава националният годишен праг или приложимия секторен праг**, определен в тази държава членка, през текущата календарна година и през предходната календарна година (раздел 2.3).

Пример 8

Определеният от държавата членка на установяване (ДЧУ) национален годишен праг е в размер на 65 000 EUR. Това означава, че установено в тази държава членка МСП, чийто годишен оборот през текущата календарна година и през предходната календарна година не надвишава 65 000 EUR, може да прилага режима за МСП на национално равнище. От друга страна, ако неговият годишен оборот надвишава през текущата календарна година и/или през предходната календарна година 65 000 EUR, той не може да прилага режима за МСП на национално равнище в своята държава членка на установяване.

Възможен сценарий	Национален годишен праг (EUR)	Годишен оборот за предходната календарна година (Y-1) (EUR)	Годишен оборот за текущата календарна година (Y) (EUR)	Допустимост за прилагане на режима за МСП на национално равнище
Възможен сценарий 1	65 000	55 000	61 000	Допустим
Възможен сценарий 2		67 000	52 000	Недопустим
Възможен сценарий 3		40 000	75 000	Недопустим
Възможен сценарий 4		70 000	66 000	Недопустим

Фигура 16: Национален годишен праг — предходна и текуща календарни години

При *възможен сценарий 1* годишният оборот както през текущата календарна година (Y), така и през предходната календарна година (Y-1) не надвишава националния годишен праг от 65 000 EUR. Поради това МСП може да прилага режима за МСП на национално равнище в държавата членка на установяване.

При *възможни сценарии 2, 3 и 4* годишният оборот надвишава националния годишен праг или през предходната календарна година (Y-1) (възможен сценарий 2), през текущата календарна година (Y) (възможен сценарий 3), или и в двата случая — през предходната и през текущата календарни години (Y-1 и Y) (възможен сценарий 4). Поради това при нито един от тези възможни сценарии МСП не би могло да прилага режима за МСП на национално равнище в своята държава членка на установяване през текущата календарна година (Y).

Някои държави членки може да изискват МСП, желаещи да прилагат режима за МСП, да имат годишен оборот, който не надвишава националния годишен праг през текущата календарна година и през **предходните две календарни години** ⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ Член 288а, параграф 1 от Директивата за ДДС.

Пример 9

За да отговаря на условията за прилагане на режима за МСП, съответното малко предприятие трябва да има годишен оборот, който не надвишава националния годишен праг през текущата календарна година (Y) и през предходните две календарни години (Y-1 и Y-2), какъвто е случаят във възможен сценарий 1.

Възможен сценарий	Национален годишен праг (EUR)	Годишен оборот за годината, предхождаща предходната календарна година (Y-2) (EUR)	Годишен оборот за предходната календарна година (Y-1) (EUR)	Годишен оборот за текущата календарна година (Y) (EUR)	Допустимост за прилагане на режима за МСП на национално равнище
Възможен сценарий 1	65 000	55 000	61 000	56 000	Допустим
Възможен сценарий 2		64 000	52 000	67 000	Недопустим
Възможен сценарий 3		40 000	75 000	63 000	Недопустим
Възможен сценарий 4		66 000	70 000	68 000	Недопустим
Възможен сценарий 5		70 000	56 000	60 000	Недопустим

Фигура 17: Национален годишен праг — текуща календарна година и две предходни календарни години

Повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване е на разположение на уеб портала за МСП ⁽⁴⁸⁾.

МСП, което започва своята стопанска дейност, може също да прилага режима за МСП на националното равнище в държавата членка на установяване. В този случай неговият годишен оборот през предходната календарна година (или две предходни календарни години) и/или през текущата година ще бъде нула „0“.

3.2. Опростявания съгласно този режим

3.2.1. Регистрация

Държавите членки имат възможност да освободят установени на тяхната територия МСП от задължението да посочват началото на своята дейност, да се регистрират и да бъдат идентифицирани с идентификационен номер по ДДС в

⁽⁴⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

държавата членка на установяване, **ако прилагат само режима за МСП на национално равнище** ⁽⁴⁹⁾.

Ако държавата членка на установяване реши да не освободи МСП от задължението да се регистрират, тя следва да гарантира, че процедурата за идентификация няма да бъде по-дълга от 15 работни дни. Този срок може да бъде по-дълъг, когато в определени случаи държавата членка на установяване се нуждае от допълнително време за извършване на разследвания, за да се предотврати неплащането или избягването на данъци. Процедурата по регистрация и задълженията може да се различават в зависимост от състоянието на МСП и правилата, приложими в държавата членка на установяване. Повече информация относно определените от държавите членки изисквания е на разположение на уеб портала за МСП ⁽⁵⁰⁾.

Тъй като обаче режимът за МСП обхваща доставки, а не покупки, МСП все пак може да бъде задължено да прилага стандартния режим на ДДС или опростени процедури по отношение на покупките, за които е задължено да декларира и плаща ДДС (вж. раздел 6). Ако МСП извършва сделки, които са изключени от прилагането на режима за МСП (вж. раздел 2.2.2), то също ще трябва да прилага стандартния режим на ДДС по отношение на тези сделки.

3.2.2. Справки-декларации за ДДС

Държавите членки имат възможност да освободят установените на тяхна територия МСП, които прилагат режима за МСП на национално равнище, **само** от задължението да подават справка-декларация за ДДС ⁽⁵¹⁾.

В случай че държавата членка на установяване не използва тази възможност и вместо това изисква от МСП да подаде справка-декларация за ДДС, тази справка-декларация за ДДС трябва да бъде опростена и да обхваща периода от една календарна година. МСП може обаче да избере и различен данъчен период ⁽⁵²⁾. За повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване можете да разгледате уеб портала за МСП ⁽⁵³⁾.

⁽⁴⁹⁾ Член 292б от Директивата за ДДС.

⁽⁵⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵¹⁾ Член 292в от Директивата за ДДС.

⁽⁵²⁾ Данъчният период следва да бъде определен в съответствие с член 252 от Директивата за ДДС.

⁽⁵³⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.2.3. Счетоводна отчетност

Държавите членки имат възможност да освободят установените на тяхна територия МСП, които прилагат режима за МСП на национално равнище, от задължението да водят счетоводна отчетност⁽⁵⁴⁾. Повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване е на разположение на уеб портала за МСП⁽⁵⁵⁾.

3.2.4. Фактури

Държавите членки имат възможност да освободят установените на тяхна територия МСП, които прилагат режима за МСП на национално равнище, от задължението да издават фактури⁽⁵⁶⁾. Ако ДЧУ налага задължението за издаване на фактури, МСП следва да има право да издава опростени фактури⁽⁵⁷⁾. Повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване е на разположение на уеб портала за МСП⁽⁵⁸⁾.

3.2.5. Други административни задължения

Държавите членки имат възможност да освободят установените на тяхна територия МСП, които прилагат режима за МСП на национално равнище, от други административни задължения⁽⁵⁹⁾. Повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване е на разположение на уеб портала за МСП⁽⁶⁰⁾.

Ако малко предприятие прилага **режима за МСП само на национално равнище**, държавата членка на установяване може да го освободи от някои или всички задължения във връзка с ДДС. За повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване можете да разгледате уеб портала за МСП.

⁽⁵⁴⁾ Член 292г от Директивата за ДДС.

⁽⁵⁵⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁶⁾ Член 292г от Директивата за ДДС.

⁽⁵⁷⁾ Член 220а, параграф 1, буква в) и член 226б от Директивата за ДДС.

⁽⁵⁸⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

⁽⁵⁹⁾ Член 292г от Директивата за ДДС.

⁽⁶⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

3.3. Напускане на режима

3.3.1. Преминаване към трансграничен режим за МСП

Ако малко предприятие, прилагащо режим за МСП на национално равнище, желае да разшири обхвата на прилагане на режима за МСП, така че той да обхване други държави членки и да прилага трансграничното освобождаване, МСП трябва да изпълни условията и да спазва правилата, обяснени в раздел 4.

Пример 10

Малко предприятие прилага режима на национално равнище само в своята държава членка на установяване (ДЧУ): държава членка 1. В даден момент то решава да прилага режима за МСП и в държава членка 2. Малкото предприятие ще трябва да подаде предварително уведомление с искане за прилагане на режима за МСП в държава членка 2. Допълнителна информация е достъпна в раздел 4.

3.3.2. Преместване на седалището на стопанска дейност

В случай че МСП премести седалището на своята стопанска дейност (или постоянен адрес в случай на физическо лице) в друга държава членка или в държава извън ЕС, режимът за МСП на национално равнище ще спре да се прилага в „първоначалната“ ДЧУ.

Пример 11

Малко предприятие премества седалището на стопанската си дейност (или постоянен адрес) от своята държава членка на установяване (държава членка 1) в друга държава членка (държава членка 2). В този случай режимът за МСП на национално равнище спира да се прилага в държава членка 1.

Ако МСП желае да прилага режимът за МСП на национално равнище в своята „нова“ държава членка на установяване (държава членка 2), то трябва да следва приложимите в тази държава членка правила.

3.3.3. Доброволно прекратяване

МСП, които прилагат режима за МСП на национално равнище, може да решат да напуснат режима доброволно. Пряката последица ще бъде прилагането на стандартния режим на ДДС ⁽⁶¹⁾ или опростени процедури ⁽⁶²⁾.

Малкото предприятие трябва да се запознае с правилата, приложими в неговата държава членка на установяване по отношение на процедурата за доброволно напускане на режима за МСП на национално равнище (ако има такъв) и задълженията във връзка с ДДС, които трябва да изпълни след напускането на режима.

Въпреки че не са задължени, държавите членки може да наложат период на изключване на МСП, които доброволно напускат режима ⁽⁶³⁾. МСП трябва да се свърже със своята държава членка на установяване, в случай че след доброволно напускане на режима за МСП на национално равнище желае отново да прилага режима.

3.3.4. Изключване

Превишаването на националния годишен праг (или приложимия секторен праг) през календарна година води до изключване на МСП от режима за МСП на национално равнище. Малките предприятия трябва да се запознаят с правилата, приложими в тяхната държава членка на установяване относно процедурата (ако има такава), в случай че бъдат изключени от режима за МСП на национално равнище.

След като бъде надвишен националният годишен праг или приложимият секторен праг, държавите членки може да решат дали да се прилага преходен период. Ако не се прилага преходен период, изключването от режима за МСП на национално равнище влиза в сила от момента, в който бъде превишен националният годишен праг или приложимият секторен праг. На практика този момент съответства на сделката, при която годишният оборот надвишава прага.

Ако се приложи преходен период, държавите членки може да изберат един от следните тавани:

⁽⁶¹⁾ Член 290 от Директивата за ДДС.

⁽⁶²⁾ Член 281 от Директивата за ДДС.

⁽⁶³⁾ Член 290 от Директивата за ДДС.

- а) предоставянето на възможност на МСП да продължи да прилага освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП на национално равнище, ако националният годишен праг (или приложимият секторен праг) е надвишен с не повече от 10 %, но не по-късно от края на календарната година, или
- б) предоставянето на възможност на МСП да продължи да прилага освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП на национално равнище, ако националният годишен праг (или приложимият секторен праг) е надвишен с не повече от 25 %, но не по-късно от края на календарната година, или
- в) В случай че не се прилага конкретен таван, който предоставя на МСП възможност да продължи да прилага освобождаването съгласно режима за МСП на национално равнище, докато годишният му оборот достигне границата от 100 000 EUR, но не по-късно от края на календарната година.

Пример 12

Приложимият в държавата членка на установяване национален годишен праг е в размер на 65 000 EUR. В таблицата по-долу за всяка възможност, свързана с преходни периоди, е показана ситуацията, при която МСП може да продължи да прилага освобождаването от ДДС и кога трябва да спре да го прилага.

Възможности за прилагане на преходния период	Годишен оборот, до който МСП може да продължи да прилага освобождаването от ДДС по режима за МСП през календарната година (EUR)	Годишен оборот, от който МСП трябва да спре да прилага освобождаването от ДДС по режима за МСП през календарната година (EUR)
Без преходен период	65 000	65 001
Таван от 10 %	71 500	71 501
Таван от 25 %	81 250	81 251
Годишен оборот, ненадвишаващ 100 000 EUR	100 000	100 001

Фигура 18: Прилагане на преходния период — пример А

Например, ДЧУ прилага таван от 25 %. Ако годишният оборот на МСП през текущата календарна година (Y) надвишава 65 000 EUR, но не надвишава 81 250 EUR до 31.12.Y, МСП може да прилага режима за МСП до края на текущата календарна година (Y) и ще бъде изключено от режима за МСП на национално равнище от 1 януари на следващата календарна година (Y+1).

Ако на 1.9.Y годишният оборот на МСП надвишава 81 250 EUR, МСП се изключва от режима за МСП на този ден, като се брои от доставката, която е довела до надвишаването на тавана на годишния оборот от 25 %.

Пример 13

Националният годишен праг, приложим в ДЧУ, е в размер на 85 000 EUR. В таблицата по-долу за всяка възможност е показана ситуацията, при която МСП може да продължи да прилага освобождаването от ДДС и кога трябва да спре да го прилага.

Възможности за прилагане на преходния период	Годишен оборот, до който МСП може да продължи да прилага освобождаването от ДДС по режима за МСП през календарната година (EUR)	Годишен оборот, от който МСП трябва да спре да прилага освобождаването от ДДС по режима за МСП през календарната година (EUR)
Без преходен период	85 000	85 001
Таван от 10 %	93 500	93 501
Таван от 25 %	100 000*	100 001
Годишен оборот, ненадвишаващ 100 000 EUR	100 000	100 001

Фигура 19: Прилагане на преходния период — пример Б

* Таван от 25 % ще възлиза на 106 250 EUR. Обаче, максималният годишен оборот в Съюза, разрешен от Директивата за ДДС⁽⁶⁴⁾, за да може да се ползва освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП, е 100 000 EUR. Поради това дори когато държава членка има висок праг и прилага преходен период с таван от 25 %, МСП ще бъде изключено от режима за МСП, след като годишният му оборот надхвърли 100 000 EUR.

Пряката последица от изключването от режима за МСП е прилагането на стандартния режим на ДДС или опростени процедури. Малките предприятия следва да се запознаят с правилата за ДДС, приложими в тяхната държава членка на установяване, за да знаят какви са задълженията им, в случай че бъдат изключени от режима за МСП на национално равнище.

Моментът, от който малкото предприятие е изключено от режима за МСП на национално равнище, съответства на момента, в който годишният оборот надвишава националния годишен праг (или приложимия секторен праг) или — в случай че ДЧУ прилага преходен период — приложимия таван.

⁽⁶⁴⁾ Член 284, параграф 2, буква а) от Директивата за ДДС.

Пример 14

Националният годишен праг е в размер на 65 000 EUR. Държавата членка на установяване не прилага какъвто и да е преходен период, така че МСП се изключва от режима за МСП веднага щом годишният му оборот надвиши 65 000 EUR.

От 1.1.Y до 26.9.Y малкото предприятие има годишен оборот от 64 800 EUR. На 27.9.Y малкото предприятие прави първа доставка на стойност 100 EUR и втора доставка на стойност 300 EUR.

Малкото предприятие е изключено от режима за МСП на 27.9.Y, което се случва от момента на втората доставка на стойност 300 EUR, тъй като с тази доставка годишният му оборот надвишава прага.

Доставка 1 все още е освободена от ДДС съгласно режима за МСП на национално равнище. При доставка 2 трябва да се следват правилата за данъчно облагане съгласно стандартния режим на ДДС (или опростени процедури).

Периоди	Размер на годишния оборот за текущата година (EUR)	Резултати
Общо доставки от 1.1.Y до 26.9.Y	64 800	Дата на изключване: 27.9.Y, от доставка 2
Доставка 1 на 27.9.Y	100	
Доставка 2 на 27.9.Y	300	
Всичко общо	65 200	

Фигура 20: Дата на изключване от режима за МСП — сценарий А

Пример 15

Националният годишен праг в ДЧУ е 65 000 EUR и се прилага преходен период с таван от 25 %. В този случай МСП се изключва от режима за МСП на национално равнище веднага щом годишният му оборот надвиши 81 250 EUR.

На 26.9.Y годишният оборот на малкото предприятие е 81 100 EUR, което означава, че е надхвърлил националния годишен праг (65 000 EUR), но остава под тавана от 25 % (81 250 EUR). На 27.9.Y малкото предприятие извършва друга доставка на стойност 300 EUR. Тъй като годишният оборот надвишава 81 250 EUR на 27.9.Y, МСП е изключено от режима за МСП на национално равнище на 27.9.Y, тъй като доставката възлиза на 300 EUR, и от този момента трябва да прилага стандартния режим на ДДС (или опростени процедури).

Периоди	Размер на годишния оборот за текущата година (EUR)	Резултати
Общо доставки от 1.1.Y до 26.9.Y	81 100	Дата на изключване: 27.9.Y от доставката, възлизаща на 300 EUR
Доставка на 27.9.Y	300	
Всичко общо	81 400	

Фигура 21: Дата на изключване от режима за МСП — сценарий Б

Пример 16

Националният годишен праг в ДЧУ е 65 000 EUR и се прилага преходен период с таван от 25 %. МСП се изключва от режима за МСП на национално равнище веднага щом годишният му оборот надвиши 81 250 EUR. МСП надвишава националния годишен праг от 65 000 EUR на 20.10.Y, но не надвишава 81 250 EUR до края на годината — 31.12.Y.

В този случай МСП може да прилага режима за МСП на национално равнище до края на календарната година Y, което е до 31.12.Y. То ще бъде изключено от режима за МСП от 1.1.Y+1 и от тази дата следва да прилага стандартният режим на ДДС или опростени процедури.

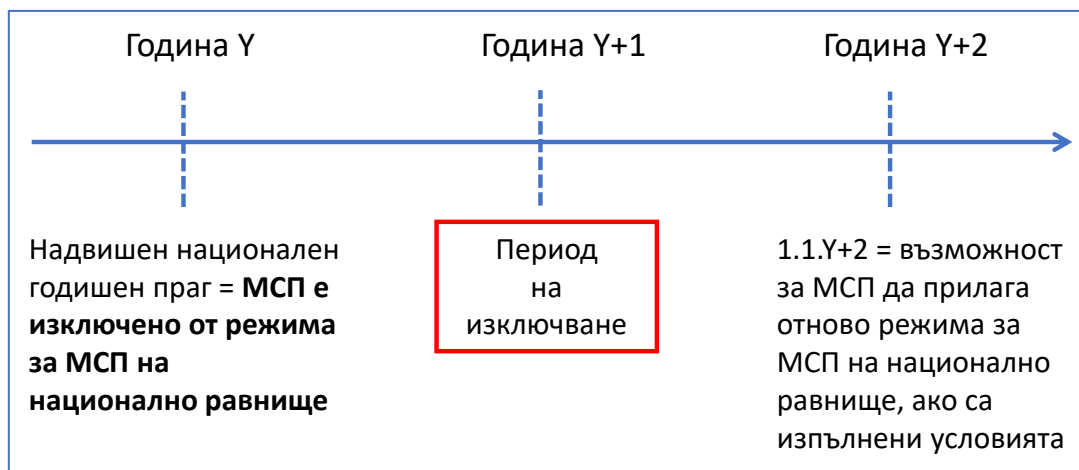
Периоди	Размер на годишния оборот за текущата година (EUR)	Резултати
Общо доставки от 1.1.Y до 19.10.Y	64 800	Дата на изключване: 1.1.Y+1 Доставките от 20.10.Y до 31.12.Y са все още освободени от ДДС
Доставка на 20.10.Y	300	
Доставки от 21.10.Y до 31.12.Y	10 000	
Всичко общо 31.12.Y	75 100	

Фигура 22: Дата на изключване от режима за МСП — сценарий В

3.3.5. Период на изключване

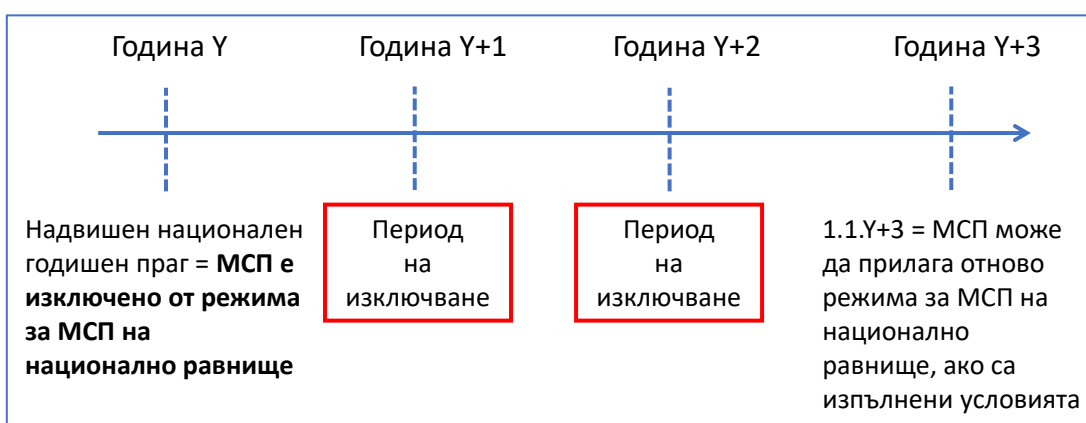
МСП, **изключено** от режима за МСП на национално равнище, **няма да има възможност отново да прилага режима за МСП на национално равнище в рамките на период от една календарна година (Y+1).**

От практическа гледна точка, в случай че малкото предприятие желае да се включи отново в режима за МСП на национално равнище, то ще трябва да изчака до 1.1.Y+2, за да го прилага, и да следва процедурата по регистрация (ако има такава) в своята ДЧУ. Във всеки случай малкото предприятие следва да се свърже с данъчните органи на своята държава членка, за да получи информацията относно всички възможни формалности, които трябва да бъдат изпълнени, за да се включи отново в режима за МСП.

Фигура 23: Период на изключване за срок от една календарна година

Държавите членки може да удължат този период на изключване до две календарни години ⁽⁶⁵⁾ (Y+1 и Y+2). В този случай малкото предприятие ще трябва да изчака до 1.1.Y+3, за да приложи отново режима, при условие че отговаря на условията.

Фигура 24: Период на изключване за срок от две календарни години

⁽⁶⁵⁾ Член 288а, параграф 1 от Директивата за ДДС.

4. „Трансграничен“ режим за МСП

В настоящия раздел се обяснява как работи **трансграничният режим за МСП** и какви са задълженията за спазване на изискванията. Той се прилага по отношение на:

- а) МСП, които желаят да прилагат режима за МСП само в други държави членки, различни от държавата членка на установяване, и
- б) МСП, които желаят да прилагат режима за МСП както в своята държава членка на установяване, така и в други държави членки.

Малко предприятие, което желае да прилага трансграничния режим за МСП, първо трябва да **отговаря на условията** за това. За да отговаря на условията, съответното МСП трябва да има **годишен оборот в Съюза**, който не надвишава 100 000 EUR през текущата календарна година и през предходната календарна година (вж. раздел 4.1).

Освен това МСП трябва да отговаря на следните условия:

1. **седалището на стопанската му дейност (или постоянен адрес за физическо лице) да се намира в държава членка** (вж. раздел 2.1),
2. да извършва **сделки, които попадат в обхвата на режима за МСП** (вж. раздел 2). Малко предприятие може да извършва доставки, които са обхванати от режима за МСП, и други, които са изключени от режима за МСП,
3. **стойността на доставките, извършени в държавата(ите) членка(и), в която(които) желае да се ползва от трансграничното освобождаване от ДДС**, не надвишава националния или секторния годишен праг, приложим в съответната(ите) държава(и) членка(и), нито през текущата календарна година, нито през предходната календарна година (или през предходните две календарни години, ако така е определено от съответната държава членка) (вж. раздел 4.2).

Накрая, МСП трябва да изпълни официално изискване:

4. то трябва да подаде предварително уведомление в своята държава членка на установяване (раздел 4.3), като посочи държавите членки, в които желае да прилага трансграничното освобождаване за МСП.

МСП може да започне да освобождава от ДДС доставките си в държавите членки, включени в неговото предварително уведомление, след като държавата членка на

установяване — след потвърждаване, че отговаря на условията да прилага трансграничния режим за МСП — му предостави единен **индивидуален идентификационен номер** („номер EX“) за целите на режима за МСП и потвърди, че съответната(ите) държава(и) членка(и) е(са) потвърдила(и) достъпа до режима в съответната й(им) юрисдикция.

4.1. Годишен оборот в Съюза: проверка за допустимост

За да отговаря на условията за трансгранично освобождаване съгласно режима за МСП, съответното МСП трябва да има **годишен оборот в Съюза, който не надвишава 100 000** през текущата календарна година (Y) и през предходната календарна година (вж. Y-1) ⁽⁶⁶⁾. Годишният оборот в Съюза съответства на **сумата от годишните обороти ⁽⁶⁷⁾ във всичките 27 държави членки**: държавата членка на установяване (ДЧУ), държавата(ите) членка(и), в която(ито) МСП желае да прилага режима за МСП („държава(и) членка(и) на освобождаване“ или „ДЧО“) и всички други държави членки.

Годишният оборот в Съюза е сумата от годишните обороти във всичките 27 държави членки, независимо дали малкото предприятие желае или не да прилага режима за МСП във всички държави членки. Тази мярка действа като **предпазна мярка**, за да се гарантира, че режимът за МСП се прилага само от малки предприятия. Това са предприятия с общ годишен оборот в Европейския съюз, който не надвишава 100 000 EUR.

Ако годишният оборот в Съюза надвишава 100 000 EUR, малкото предприятие не може да прилага трансграничното освобождаване от ДДС в която и да е държава членка, освен в държавата членка на установяване. В нея то може да продължи да прилага режима за МСП на национално равнище, при условие че годишният му оборот не надвишава националния годишен праг, определен от неговата ДЧУ (вж. раздел 3).

⁽⁶⁶⁾ Член 284, параграф 2, буква а) от Директивата за ДДС.

⁽⁶⁷⁾ Вж. раздел 2.4. от Обяснителните бележки относно изчисляването на годишния оборот.

Превишаването на годишния праг за Съюза изключва съответното МСП от трансграничния режим за МСП. МСП все още може обаче да прилага режима за МСП на национално равнище, ако годишният му оборот не надвишава националния годишен праг на неговата държава членка на установяване.

Пример 17

Държави членки	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за настоящата календарна година (Y)	Резултат
ДЧУ	30 000	15 000	УСПЕХ Годишният оборот в Съюза не надвишава 100 000 EUR през текущата и предходните календарни години.
ДЧО 1	35 000	30 000	
ДЧО 2	15 000	20 000	
Други 24 държави членки, в които не се прилага режим за МСП	15 000	17 000	
Общо 27 държави членки	95 000	82 000	

Фигура 25: Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий А

При този сценарий МСП ще има право да прилага трансграничния режим, тъй като годишният оборот в Съюза не надвишава сумата по предпазната мярка от 100 000 EUR.

Пример 18

Държави членки	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за настоящата календарна година (Y)	Резултат
ДЧУ	30 000	20 000	НЕУСПЕХ МСП няма право да прилага трансграничния режим за МСП през текущата календарна година Y, тъй като годишният оборот в Съюза надвишава 100 000 EUR през текущата календарна година (Y).
ДЧО 1	35 000	30 000	
ДЧО 2	15 000	40 000	
Други 24 държави и членки, в които не се прилага режим за МСП	15 000	17 000	
Общо 27 държави членки	95 000	107 000	

Фигура 26: Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий Б

При този сценарий МСП не отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим. МСП все още може да прилага режима за МСП на национално равнище, ако годишният му оборот не надвишава националния годишен праг на неговата държава членка на установяване.

Пример 19

Държави членки	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за настоящата календарна година (Y)	Резултат
ДЧУ	30 000	15 000	НЕУСПЕХ МСП не може да прилага трансграничния режим за МСП през текущата календарна година Y, тъй като годишният оборот в Съюза надвишава 100 000 EUR през предходната календарна година (Y-1).
ДЧО 1	35 000	30 000	
ДЧО 2	15 000	20 000	
Други 24 държави и членки, в които не се прилага режим за МСП	35 000	17 000	
Общо 27 държави членки	115 000	82 000	

Фигура 27: Прилагане на предпазната мярка за годишния оборот в Съюза — сценарий В

При този сценарий МСП все още може да прилага режима за МСП на национално равнище, ако годишният му оборот не надвишава националния годишен праг на неговата държава членка на установяване.

4.2. Национален годишен праг

В допълнение към неговия годишен оборот в Съюза, ненадвишаващ 100 000 EUR, малкото предприятие трябва да има годишен оборот в държавата(ите) членка(и), в която(ито) желае да се ползва от трансграничното освобождаване, който не надвишава националния годишен праг (или приложим секторен праг) в съответната държава членка през текущата календарна година (Y) и през предходната календарна година (Y-1).

Държавите членки може да разширят обхвата на това условие, за да обхване и годината преди предходната календарна година (Y-2) ⁽⁶⁸⁾. Държавите-членки трябва да прилагат едно и също условие — или предходната календарна година (Y-1), или двете предходни календарни години (Y-1 и Y-2) — което да е еднакво както за установените, така и за неуставените на тяхната територия МСП.

⁽⁶⁸⁾ Посетете уеб портала за МСП, за да разберете кои са държавите членки, които налагат това условие на МСП.

Пример 20

Практически пример за допустимостта на МСП да прилага трансграничния режим за МСП е изложен по-долу. Ситуацията за МСП е винаги следната:

МСП желае да се ползва от трансграничното освобождаване от ДДС в своята държава членка на установяване (ДЧУ) и в две други държави членки — ДЧО 1 и ДЧО 2. Освен това МСП осъществява стопанска дейност в четвърта държава членка, ДЧ 4, в която не желае да се ползва от освобождаването от ДДС. МСП не осъществява никаква стопанска дейност в която и да е от останалите 23 държави членки.

Държави членки/Съюз	Годишен праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)	Допустимост за прилагане на трансграничния режим за МСП
ДЧУ	85 000	30 000	10 000	Да
ДЧО 1	20 000	15 000	5 000	Да
ДЧО 2	30 000	20 000	10 000	Да
ДЧ 4	Не се прилага	20 000	10 000	-
23 други държави членки	Не се прилага	0	0	-
Съюз	100 000	85 000	35 000	Да

Фигура 28: Прилагане на националния годишен праг — сценарий А

При този сценарий МСП решава да прилага режима за МСП от средата на текущата календарна година. Годишният оборот в Съюза през предходната календарна година (85 000 EUR) и през текущата календарна година (35 000 EUR) не надвишава 100 000 EUR. Националните годишни обороти в ДЧУ, ДЧО 1 и ДЧО 2 през текущата календарна година и през предходната календарна година не надвишават националните прагове в тези държави членки. Следователно МСП може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧУ, ДЧО 1 и ДЧО 2.

Пример 21

Държави членки/Съюз	Национален праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)	Допустимо ст за прилагане на режима за МСП
ДЧУ	35 000	36 000	0	Не
ДЧО 1	85 000	20 000	0	Да
ДЧО 2	60 000	10 000	0	Да
ДЧ 4	Не се прилага	15 000	0	-
23 други държави членки	Не се прилага	0	0	-
Съюз	100 000	81 000	0	-

Фигура 29: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Б

При този сценарий МСП подава своето предварително уведомление за прилагане на трансграничния режим за МСП на 1 януари на текущата календарна година (Y). МСП не може да прилага режима за МСП в ДЧУ, тъй като неговият годишен оборот през предходната календарна година (36 000 EUR) надвишава националния годишен праг в ДЧУ (35 000 EUR). МСП обаче все още може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧО 1 и ДЧО 2, тъй като годишният праг за Съюза не е надвишен нито през текущата календарна година (0 EUR), нито през предходната календарна година (81 000 EUR) и тъй като неговите годишни обороти в ДЧО 1 и ДЧО 2 не надвишават националните годишни прагове на тези държави членки нито през текущата календарна година, нито през предходната календарна година.

Пример 22

Държави членки/Съюз	Национален праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)	Допустимо ст за прилагане на режима за МСП
ДЧУ	35 000	30 000	20 000	Да
ДЧО 1	85 000	20 000	25 000	Да
ДЧО 2	15 000	15 000	30 000	Не
ДЧ 4	Не се прилага	15 000	20 000	-
23 други държави членки	Не се прилага	0	0	-
Съюз	100 000	80 000	95 000	-

Фигура 30: Прилагане на националния годишен праг — сценарий В

При този сценарий МСП решава да прилага режима за МСП в средата на текущата календарна (Y) година. МСП не може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧО 2, тъй като неговият годишен оборот през текущата календарна година (30 000 EUR) надвишава националния годишен праг в ДЧО 2 (15 000 EUR). МСП обаче все още може да прилага режима за МСП в ДЧУ и в ДЧО 1, тъй като годишният праг за Съюза не е надвишен нито през текущата календарна година (95 000 EUR), нито през предходната календарна година (80 000 EUR) и тъй като неговите годишни обороти в ДЧУ и ДЧО 1 не надвишават националните годишни прагове на тези държави членки нито през текущата календарна година, нито през предходната календарна година.

Пример 23

Държави членки/Съюз	Национален праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)	Допустимост за прилагане на режима за МСП
ДЧУ	35 000	30 000	0	Да
ДЧО 1	85 000	50 000	0	Не
ДЧО 2	60 000	15 000	0	Не
ДЧ 4	Не се прилага	15 000	0	-
23 други държави членки	Не се прилага	0	0	-
Съюз	100 000	110 000	0	-

Фигура 31: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Г

При този сценарий МСП не може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧО 1 и ДЧО 2, тъй като годишният праг за Съюза е надвишен през предходната календарна година (110 000 EUR). Този праг в Съюза служи като предпазна мярка, за да се гарантира, че само малки предприятия може да получат достъп до трансграничното освобождаване. **Ако годишният праг за Съюза бъде надвишен, малкото предприятие се изключва от трансграничното освобождаване във всички държави членки, различни от неговата ДЧУ,** дори ако годишните обороти в държавите членки, в които то иска да прилага трансграничния режим за МСП (ДЧО 1 и ДЧО 2) са под националния годишен праг.

Единствената държава членка, в която МСП все още може да прилага режима за МСП, е държавата членка на установяване, при условие че са изпълнени условията за освобождаване на национално равнище (вж. раздел 3). Действително, надвишаването на годишния праг за Съюза не изключва МСП от прилагането на режима за МСП в неговата държава членка на установяване (режим за МСП на национално равнище). МСП може да бъде изключено от режима за МСП на национално равнище само при надвишаване на националния годишен праг, определен от държавата членка на установяване.

Пример 24

При този сценарий ДЧО 1 и ДЧ 4 изискват от малките предприятия да предоставят информация, свързана с годишния им оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y) и на двете предходни календарни години (Y-1 и Y-2). Малкото предприятие все още не иска да прилага режима за МСП в ДЧ 4.

Държави членки/Съюз	Национален праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за годината преди предходната календарна година (Y-2)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)	Допустимост за прилагане на режима за МСП
ДЧУ	35 000	Не се прилага	30 000	20 000	Да
ДЧО 1	85 000	80 000	20 000	25 000	Да
ДЧО 2	15 000	Не се прилага	15 000	12 000	Да
ДЧ 4	Не се прилага	13 000	15 000	20 000	-
23 други държави членки	Не се прилага	Не се прилага	0	0	-
Съюз	100 000	Не се прилага	80 000	77 000	-

Фигура 32: Прилагане на националния годишен праг — сценарий Д

При този сценарий МСП отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в ДЧУ, ДЧО 1 и ДЧО 2, тъй като годишният праг за Съюза не е надвишен нито през текущата календарна година (77 000 EUR), нито през предходната календарна година (80 000 EUR). МСП може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧУ и ДЧО 2, тъй като годишните му обороти не надвишават съответния национален годишен праг на тези държави членки нито през текущата календарна година, нито през предходната календарна година.

В този пример МСП може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧО 1, тъй като годишният му оборот в Съюза за текущата календарна година и за предходната календарна година не надвишава годишния праг за Съюза и тъй като годишният му оборот през текущата календарна година и през предходните две календарни години не надвишава националния годишен праг на ДЧО 1.

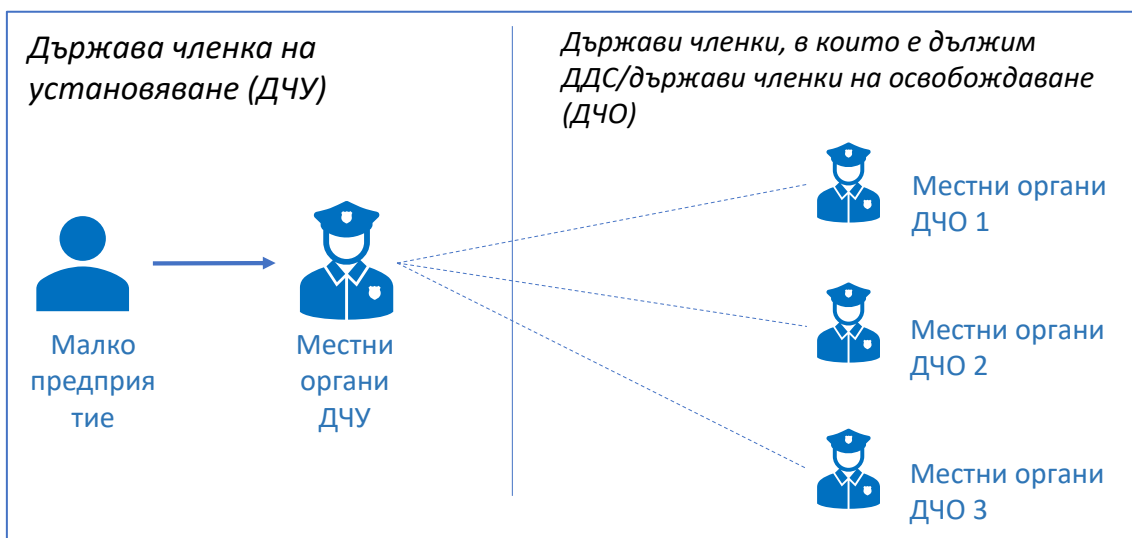
Въпреки че не желае да прилага режима за МСП в ДЧ 4, малкото предприятие трябва да предоставя в предварителното уведомление информация за своя годишен оборот, съответстващ на годината преди предходната календарна година (Y-2), тъй като ДЧ 4 изисква тази информация.

Малките предприятия може да проверят възможността за прилагане на режима за МСП в уеб портала за МСП, като използват пробния симулатор ⁽⁶⁹⁾. Симулаторът предоставя само индикативна информация и следователно не дава право да се иска достъп до режима за МСП в която и да е от държавите членки.

4.3. Предварително уведомление

За да се включи в **трансграничния режим за МСП**, малкото предприятие трябва първо да се регистрира, като подаде **предварително уведомление** до своята държава членка на установяване ⁽⁷⁰⁾.

За да се опростят административните задължения, малкото предприятие трябва само да подаде **един единен** регистрационен формуляр — **предварителното уведомление** — в държавата членка на установяване (ДЧУ), която действа като **единно звено за контакт**. ДЧУ поддържа връзка с данъчните органи в другите държави членки, където МСП желае да прилага освобождаването от ДДС, както е показано по-долу.

Фигура 33: ДЧУ — единно звено за контакт между МСП и другите държави членки

Държавата членка на установяване (ДЧУ) проверява дали малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим, като проверява дали годишният оборот в Съюза не надвишава 100 000 EUR. Държавата(ите) членка(и) на освобождаване (ДЧО) проверява(т) други условия, като например

⁽⁶⁹⁾ Симулатор — Европейска комисия (europa.eu)

⁽⁷⁰⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu>

годишният оборот на малкото предприятие да не надвишава нейния(техния) национален годишен праг.

Винаги съответната държава членка на освобождаване е тази, която решава дали малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на режима за МСП в рамките на нейната юрисдикция.

Ако условията за освобождаване са изпълнени, данъчните органи на държавата членка на освобождаване ще съобщят тази информация на данъчните органи на държавата членка на установяване. След това държавата членка на установяване ще предостави на малкото предприятие единен индивидуален идентификационен номер ⁽⁷¹⁾ с наставка „ЕХ“ (наричан по-нататък номер „ЕХ“). Този единен номер „ЕХ“ ще бъде валиден във всички избрани от МСП държави членки, в които то отговаря на условията за прилагане на режима за МСП. Освобождаването от ДДС може да се прилага само след като малкото предприятие получи потвърждение от държавата членка на установяване, че може да използва „номера ЕХ“ във въпросната държава членка на освобождаване. Това потвърждение се извършва отделно за всяка държава членка, в която малкото предприятие желае да прилага трансграничния режим за МСП.

В случай че малко предприятие вече прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване (режим за МСП на национално равнище) и желае да разшири обхвата на прилагането на режима в други държави членки (трансграничен режим за МСП), малкото предприятие ще трябва да подаде предварително уведомление до своята ДЧУ. Ако ДЧУ не установи малки предприятия, които прилагат само режима за МСП на национално равнище, разширяването на обхвата на режима към други държави членки ще доведе до идентифициране за целите на режима за МСП във всички държави членки, в които се прилага режимът, включително в държавата членка на установяване. Това означава, че „номер ЕХ“ ще обхваща и доставки, направени в ДЧУ в контекста на трансграничния режим за МСП.

4.3.1. Съдържание

Предварителното уведомление трябва да бъде представено само в държавата членка на установяване и трябва да съдържа най-малко следната информация ⁽⁷²⁾:

⁽⁷¹⁾ Член 284, параграф 3 от Директивата за ДДС.

⁽⁷²⁾ Член 284а, параграф 1 от Директивата за ДДС.

- а) наименованието, дейността, правната форма и адреса на малкото предприятие,
- б) държавата(ите) членка(и), в която(които) малкото предприятие желае да прилага освобождаването от ДДС съгласно трансграничния режим за МСП,
- в) общата стойност на доставките на стоки и/или услуги, извършени в държавата членка на установяване и във всяка от всички останали държави членки през текущата календарна година и предходната календарна година (или две предходни календарни години, ако това се изисква от конкретна държава членка).

Освен информацията за идентифициране на съответното данъчно задължено лице (точка а) по-горе), е необходимо в предварителното уведомление да се **уточни в коя държава(и) членка(и) ще бъде приложено освобождаването** (точка б) по-горе). При условие че малкото предприятие е допустимо и отговаря на всички условия за освобождаване, освобождаването ще се прилага само в тази или в тези държава(и) членка(и).

Освен това, в случай че малкото предприятие вече е идентифицирано за целите на ДДС в държава членка, където желае да прилага трансграничния режим за МСП, то съобщава в предварителното уведомление всеки такъв идентификационен номер по ДДС.

Пример 25

МСП не прилага режима за МСП в нито една държава членка. На 1 януари 2025 г. то решава да прилага трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и държава членка 2, където не е установено. Малкото предприятие не желае да прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ).

МСП трябва да подаде предварително уведомление в своята държава членка на установяване, за да уведоми, че желае да прилага трансграничния режим за МСП в държави членки 1 и 2. Държавата членка на установяване ще провери дали годишният оборот в Съюза на малкото предприятие в 27-те държави членки не надвишава 100 000 EUR през текущата и през предходната календарна година. Ако годишният оборот в Съюза не надвишава 100 000 EUR, ДЧУ ще прехвърли искането към държави членки 1 и 2. Ако годишният оборот в Съюза надвишава 100 000 EUR, искането на МСП ще бъде отхвърлено.

Когато годишният оборот в Съюза не надвишава 100 000 EUR, държави членки 1 и 2 ще проверят дали са изпълнени условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в съответната им юрисдикция, като например годишният оборот на МСП да не надвишава националния годишен праг. В резултат на това те ще

уведомят ДЧУ дали малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в съответната им юрисдикция. ДЧУ ще съобщи на малкото предприятие решението на всяка държава членка. Ако малкото предприятие има право ще му бъде предоставен единен номер ЕХ и ще бъде потвърдено, че може да използва този номер в държави членки 1 и 2. В случай че малкото предприятие не отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и/или 2, ДЧУ ще уведоми съответно МСП.

Държавата членка на установяване винаги участва в процедурата по регистрация и в проверките за допустимост на МСП, дори когато МСП не желае да прилага режима в своята държава членка на установяване.

Пример 26

МСП не прилага режима за МСП в нито една държава членка. На 1 януари 2025 г. то решава да прилага трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и държава членка 2, където не е установено, както и в своята държава членка на установяване (ДЧУ).

МСП трябва да подаде предварително уведомление в своята държава членка на установяване, за да уведоми, че желае да прилага трансграничния режим за МСП в държави членки 1 и 2 и в ДЧУ. Държавата членка на установяване ще провери дали годишният оборот в Съюза на малкото предприятие в 27-те държави членки не надвишава през текущата и през предходната календарна година 100 000 EUR. Ако годишният оборот в Съюза не е надвишен, ДЧУ ще прехвърли искането към държави членки 1 и 2.

В случай че годишният оборот в Съюза бъде надвишен, искането на МСП ще бъде отхвърлено за държави членки 1 и 2. В случай че МСП отговаря на условията за прилагане на режима за МСП в ДЧУ, то следва правилата и процедурите, определени от ДЧУ за режима за МСП на национално равнище (вж. раздел 3).

В случай че годишният оборот в Съюза не е надвишен, държави членки 1 и 2 ще проверят изпълнението на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в съответната им юрисдикция, като например годишният оборот на МСП да не надвишава националния годишен праг. Те ще уведомят ДЧУ дали малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в съответната им юрисдикция. ДЧУ ще съобщи на малкото предприятие решението на всяка държава членка. Тя също така ще извърши някои проверки за прилагането на режима за МСП в ДЧУ. Ако малкото предприятие има право ще му бъде

предоставен единен номер ЕХ и ще бъде потвърдено, че може да използва този номер в държави членки 1 и 2 и в ДЧУ. Ако малкото предприятие не отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и/или 2, ДЧУ ще уведоми съответно МСП.

Предварителното уведомление трябва също така да включва информация относно **общата стойност на доставките на стоки и услуги, минали и настоящи**, извършени не само в държавата членка на установяване и държавата(ите) членка(и), където е желателно да се приложи трансграничният режим за МСП, но също и **във всички останали държави членки** (точка в) по-горе). Целта на това е да се даде възможност на държавата членка на установяване да провери дали прагът на годишния оборот в Съюза не е надвишен през текущата календарна година, нито е бил през предходната календарна година.

4.3.2. Суми за отчитане

Сумите, които трябва да бъдат отчетени в предварителното уведомление, са тези, които съответстват на годишния оборот на малкото предприятие, както е описано подробно в раздел 2.4. Те следва да са **без ДДС** ⁽⁷³⁾:

- а) стойността на доставките на стоки и услуги, които иначе биха били обложени с данък съгласно стандартния режим на ДДС,
- б) стойността на освободените от данък сделки с право на приспадане на ДДС, платен на предходния етап, по силата на член 98, параграф 2 или на член 105а от Директивата за ДДС,
- в) стойността на сделките, свързани с освобождавания при износ, международен превоз и свързаните с това доставки на услуги от посредници ⁽⁷⁴⁾,
- г) Стойността на освободените доставки на стоки в рамките на ЕС ⁽⁷⁵⁾,
- д) стойността на сделките с недвижими имоти, финансовите сделки по член 135, параграф 1, букви б)–ж) от Директивата за ДДС и застрахователните и презастрахователните услуги, освен ако тези сделки са спомагателни,

Прехвърлянето в друга държава членка на стоки, представляващи част от стопанските активи на малко предприятие трябва да се третира като възмездна доставка на стоки ⁽⁷⁶⁾. Стойността на прехвърлените стоки съответства на покупната

⁽⁷³⁾ Член 288 от Директивата за ДДС.

⁽⁷⁴⁾ Членове 146—149 и членове 151, 152 и 153 от Директивата за ДДС.

⁽⁷⁵⁾ Член 138 от Директивата за ДДС.

⁽⁷⁶⁾ Член 17 от Директивата за ДДС.

цена или, при липса на покупна цена — на себестойността на тези стоки ⁽⁷⁷⁾. Тази стойност следва да бъде включена в отчетената сума за доставки на стоки.

Сделките, които не трябва да се включват в предварителното уведомление, са:

- прехвърляне на стоки в държава извън ЕС: ако стоките се изнасят без да се извършва доставка, какъвто може да е случаят, когато те просто се преместват **на склад в държава извън ЕС**, няма да е налице генериран оборот и следователно количеството на стоките не следва да се включва.
- **Разпореждане с дълготрайни материални или нематериални активи** на МСП: не следва да се вземат предвид за целите на изчисляването на годишния оборот.
- **Освободени доставки за някои дейности, които се осъществяват в обществен интерес** ⁽⁷⁸⁾.

4.3.3. Подаване на предварителното уведомление: годишен оборот и прагове

Общото правило за държавите членки е да имат един национален годишен праг, който не може да надвишава 85 000 EUR. Дадена държава членка обаче може да е въвела различни годишни прагове за различните стопански сектори ⁽⁷⁹⁾. Ако държава членка има повече от един национален годишен праг, тези прагове се разглеждат като секторни прагове. Те трябва да се основават на обективни критерии и никой от тях не може да надвишава 85 000 EUR.

По-долу са представени някои практически примери за това как МСП следва да отчетат годишния си оборот в предварителното уведомление, в зависимост от това дали държавите членки прилагат един национален годишен праг или секторни прагове.

⁽⁷⁷⁾ Член 76 от Директивата за ДДС.

⁽⁷⁸⁾ Член 132 от Директивата за ДДС.

⁽⁷⁹⁾ Член 284, параграф 1 от Директивата за ДДС.

Пример 27

Предварителното уведомление се подава в държавата членка на установяване (ДЧУ) на 1 септември 2025 г. Малкото предприятие желае да прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване и в държава членка 1 (ДЧ 1). ДЧУ изисква от малките предприятия да предоставят информация за годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y) и на предходната календарна година (Y-1). ДЧ 1 изисква информация за годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y) и на двете предходни календарни години (Y-1 и Y-2).

От останалите 25 държави членки, в които малкото предприятие не желае да прилага режима за МСП и за които то също ще трябва да предостави информация за годишния си оборот в предварителното уведомление, държава членка 4 (ДЧ 4) е единствената държава членка, която прилага същото правило като ДЧ 1 и изисква от малките предприятия да предоставят информация за годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y) и на двете предходни календарни години (Y-1 и Y-2).

По отношение на ДЧ 1 и ДЧ 4 малкото предприятие трябва да посочи в своето предварително уведомление общата стойност на доставките, извършени през цялата 2023 г. (Y-2), цялата 2024 г. (Y-1) и общата стойност на доставките, извършени в периода 1 януари — 31 август 2025 г. (Y). Ако за една или за някоя от посочените години не е генериран оборот, общата стойност, която трябва да се посочи, е „0“.

По отношение на ДЧУ и 24-те останали държави членки малкото предприятие трябва да посочи общата стойност на доставките, извършени през цялата 2024 г. (Y-1) и общата стойност на доставките, извършени в периода 1 януари — 31 август 2025 г. (Y). Ако за една или за някоя от посочените години не е генериран оборот, общата стойност, която трябва да се посочи, е „0“.

Пример 28

Малко предприятие желае да прилага трансграничния режим за МСП в държава членка 1 (ДЧ 1). Тази държава членка прилага един национален годишен праг в размер на 60 000 EUR. Държава членка 2 (ДЧ 2) прилага национален годишен праг от 30 000 EUR, но малкото предприятие не извършва никаква стопанска дейност в тази държава членка и следователно няма нужда да се ползва от режима за МСП в нея.

В ДЧ 1 МСП има годишен оборот от 10 000 EUR за текущата календарна година (Y) и годишен оборот от 55 000 EUR за предходната календарна година (Y-1). МСП следва да отчита годишния си оборот в предварителното уведомление, както следва*:

Предварително уведомление			
Държави членки	Национален годишен праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)
Държава членка 1	60 000	55 000	10 000
Държава членка 2	30 000	0	0

Фигура 34: Предварително уведомление — един национален праг

* В този пример е показан случаят само на държави членки 1 и 2. Във всички останали 25 държави членки предварителното уведомление включва и годишния оборот — или нула „0“, ако не се извършва стопанска дейност.

Общата стойност, която трябва да бъде отчетена в предварителното уведомление за всяка държава членка, прилагаща повече от един праг, ще трябва да бъде разбита по линиите на тези прагове⁽⁸⁰⁾. Отчитането на годишния оборот по секторен праг служи за определяне на вида секторен праг, който да се използва от малкото предприятие, и за наблюдение на използването му.

⁽⁸⁰⁾ Член 284в, буква в) от Директивата за ДДС.

Пример 29

Държава членка 2 (ДЧ 2) прилага различни прагове за следните стопански сектори: един праг за строителния сектор (30 000 EUR) и един за всички останали сектори на дейност (40 000 EUR). МСП има общ годишен оборот в ДЧ 2 в размер на 30 000 EUR през текущата календарна година (Y) и 33 000 EUR през предходната календарна година (Y-1). В полетата на предварителното уведомление малкото предприятие трябва да посочи своя годишен оборот, съответстващ на всеки сектор поотделно, както е показано по-долу.

Сценарий 1

При този сценарий общият годишен оборот на МСП за текущата календарна година (30 000 EUR) и предходната календарна година (33 000 EUR) се генерира в строителния сектор. В този случай общият годишен оборот следва да бъде посочен в карето, съответстващо на прага за „строителство“, а нулата „0“ следва да бъде посочена в карето, съответстващо на други стопански дейности — „други“.

Предварително уведомление			
Държава членка	Национален годишен праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)
Държава членка 2			
— Строителство	30 000	30 000	33 000
— Друго	40 000	0	0

Фигура 35: Предварително уведомление — различни секторни прагове, сценарий 1

Сценарий 2

При този сценарий част от годишният оборот на МСП се генерира в строителния сектор (10 000 EUR за предходната календарна година и 15 000 EUR за текущата календарна година), а друга част е свързана с други стопански дейности (20 000 EUR през предходната календарна година и 18 000 EUR за текущата календарна година). МСП трябва да раздели годишния си оборот за праг, както е показано по-долу.

Предварително уведомление			
Държава членка	Национален годишен праг (EUR)	Годишен оборот (EUR) за предходната календарна година (Y-1)	Годишен оборот (EUR) за текущата календарна година (Y)
Държава членка 2			
— Строителство	30 000	10 000	15 000
— Друго	40 000	20 000	18 000

Фигура 36: Предварително уведомление — различни секторни прагове, сценарий 2

В случай че ДЧ 2 прецени, че МСП може да прилага режима за МСП в рамките на своята юрисдикция, тя ще информира ДЧУ и ще посочи кой секторен праг трябва да използва МСП ⁽⁸¹⁾, тъй като МСП, извършващо доставки, които е възможно да попаднат в обхвата на няколко секторни прага, може да използва само един. Съответно ДЧУ ще прехвърли към малкото предприятие получената от ДЧО информация.

Всяка държава членка на установяване може да реши как да бъде подадено предварителното уведомление в рамките на нейната юрисдикция. Това означава, че по принцип предварителното уведомление следва да бъде подадено по електронен път, но не е задължително държавата членка на установяване да наложи такова задължение ⁽⁸²⁾. В случай че държавата членка на установяване изисква предварителното уведомление да бъде подадено по електронен път, електронното подаване ще се извършва при определените от съответната държава членка условия.

4.3.4. Език

Държавата членка на установяване може да вземе решение по отношение на езика, на който установените на нейната територия МСП трябва да подадат предварителното уведомление.

⁽⁸¹⁾ Член 284, параграф 1 от Директивата за ДДС.

⁽⁸²⁾ Член 284в, параграф 2 от Директивата за ДДС.

4.3.5. Валута

В предварителното уведомление оборотът, съставен от стойностите на извършените сделки, се отчита в EURO ⁽⁸³⁾.

Държавите членки, които не са въвели валутата евро, може да изискат стойностите да бъдат изразени в тяхната национална валута. Ако доставките са извършени в други валути, конвертирането се извършва, като се прилага обменният курс, публикуван от Европейската централна банка за този първи ден от календарната година, или — ако няма публикуван такъв за този ден — за следващия ден, за който има публикуван ⁽⁸⁴⁾.

Пример 30

МСП желае да прилага трансграничен режим за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ), чиято национална валута е „YYY“, и в държава членка 1, чиято национална валута е EUR. Не е необходимо МСП да прилага трансграничния режим за МСП в останалите 25 държави членки, тъй като не осъществява стопанска дейност в нито една от тях.

МСП подава своето предварително уведомление в държавата членка на установяване на 1 януари 20XX г. То има годишен оборот в ДЧУ в размер на „YYY“ 200 000 за предходната календарна година 20XX-1 и нула „0“ за текущата календарна година 20XX. Годишният му оборот в държава членка 1 възлиза на 20 000 EUR през предходната календарна година 20XX-1 и нула „0“ за текущата календарна година 20XX.

ДЧУ изисква от МСП да представи стойностите в предварителното уведомление във валута „GGG“. Обменният курс на 1 януари 20XX-1 е бил $YYY\ 1 = 0,25\ EUR$. Не се извършва преобразуване за текущата календарна година, тъй като годишният оборот е равен на нула „0“, както не се извършва преобразуване и за останалите държави членки, тъй като сумата, която трябва да се отчете за всяка от тях за всяка календарна година, е нула „0“.

МСП следва да подаде предварително уведомление, както следва:

⁽⁸³⁾ Член 284в, параграф 1, буква б) от Директивата за ДДС.

⁽⁸⁴⁾ Член 284в, параграф 1, буква в) от Директивата за ДДС.

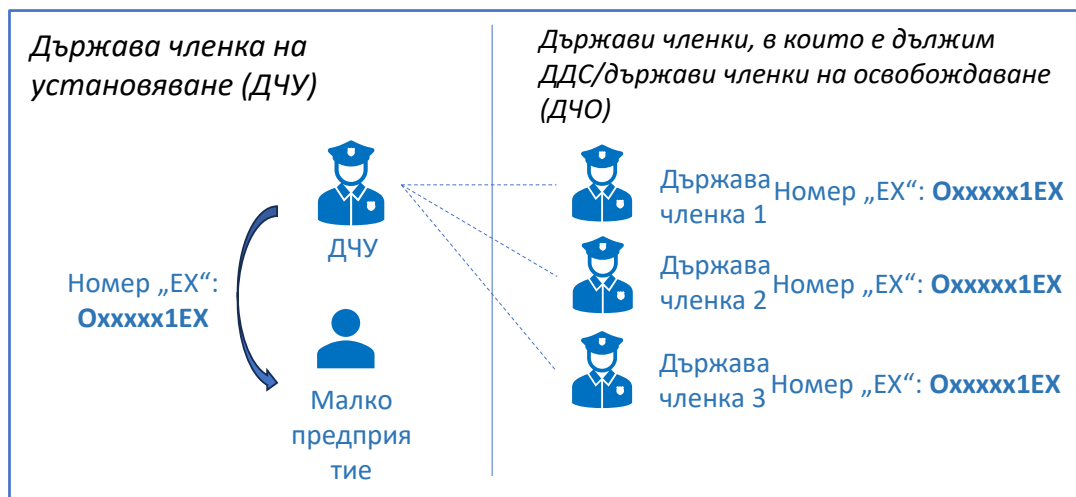
Държава членка	Стойност (YYY) за предходната календарна година (Y-1)	Стойност (YYY) за настоящата календарна година (Y)
ДЧУ	200 000	0
Държава членка 1	80 000	0
25 други държави членки	0	0

Фигура 37: Предварително уведомление — друга национална валута, различна от евро

4.4. Единен индивидуален идентификационен номер (номер „ЕХ“)

Държавата членка на установяване е задължена ⁽⁸⁵⁾ да идентифицира всяко малко предприятие, за което след подаване на предварително уведомление е установено, че отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП и на условията за освобождаване. Идентификацията е необходима само за трансграничния режим за МСП, но не и за режима за МСП на национално равнище. Индивидуалният идентификационен номер, предоставен на МСП, съдържа наставката „ЕХ“. Държавата членка на установяване ще предостави на малкото предприятие номер ЕХ, който малкото предприятие може да използва във всички държави членки, в които може да прилага трансграничния режим за МСП. Номерът ЕХ не е идентификационен номер за целите на ДДС като такъв. Използва се само за целите на функционирането на трансграничния режим за МСП.

⁽⁸⁵⁾ Член 284, параграф 3, буква б) от Директивата за ДДС.

Фигура 38: Единен индивидуален идентификационен номер „EX“

Номерът EX ще бъде валиден в държавите членки, в които малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП. На фигурата по-горе номерът EX ще бъде валиден в ДЧУ, държава членка 1, държава членка 2 и държава членка 3.

В случай че на малкото предприятие бъде предоставен достъп до режима за МСП в държава членка, в която то вече е идентифицирано за целите на ДДС, съответната ДЧО предприема всички необходими мерки, за да гарантира, че малкото предприятие спира да бъде идентифицирано за целите на ДДС по отношение на доставките на стоки и услуги, извършени в тази държава членка, които попадат в обхвата на режима за МСП.

4.5. Процедура по регистрация

4.5.1. Срок

Процедурата по регистрация се инициира от малкото предприятие, което подава предварителното уведомление в своята държава членка на установяване. Както държавата членка на установяване, така и държавата(ите) членка(и), където малкото предприятие желае да се ползва от освобождаването от ДДС, ще пристъпят към някои проверки, за да определят дали малкото предприятие може да получи достъп до трансграничния режим за МСП и да прилага освобождаването от ДДС. Целият **процес на регистрация не трябва да отнема повече от 35 работни**

дни ⁽⁸⁶⁾ след датата на получаване на предварителното уведомление от държавата членка на установяване.

ДЧУ разполага с 15 работни дни, за да извърши своите проверки. Ако малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП — годишният оборот в Съюза през предходната календарна година и през текущата календарна година не надвишава 100 000 EUR — то ще препрати искането до държавата(ите) членка(и) на освобождаване. Ако малкото предприятие не отговаря на условията, ДЧУ ще му изпрати уведомление за отказ. Отказът от трансграничния режим за МСП предполага, че малкото предприятие не може да освободи от ДДС своите доставки в която и да е от държавите членки, където осъществява стопанска дейност, и ще трябва да изпълнява задълженията си във връзка с ДДС съгласно стандартния режим на ДДС или опростена процедура. Алтернатива на стандартния режим на ДДС може да бъде прилагането на режима за обслужване на едно гише (OSS) в Съюза ⁽⁸⁷⁾ (вж. раздел 7). Единствената държава членка, в която малкото предприятие може да прилага режима за МСП, е в неговата ДЧУ, ако отговаря на условията за прилагане на режима за МСП на национално равнище.

Държавите членки на освобождаване разполагат с 15 работни дни от датата на получаване на искането от ДЧУ, за да извършат своите проверки: например проверка дали оборотът не надвишава националния или приложимия секторен праг. Ако малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП, държавата(ите) членка(и) на освобождаване ще уведоми(ят) ДЧУ, а ДЧУ ще информира малкото предприятие, че може да прилага трансграничния режим за МСП в съответната(ите) държава(и) членка(и). Ако малкото предприятие не отговаря на условията, ДЧУ ще информира(ат) съответно ДЧУ, която на свой ред ще изпрати до малкото предприятие уведомление за отказ. Отказът предполага, че малкото предприятие не може да освободи от ДДС своите доставки на стоки и услуги в държавата(ите) членка(и), в която(които) не отговаря на условията за освобождаване, и вместо това ще трябва да изпълни задълженията си във връзка с ДДС в тази(тези) държава(и). Алтернатива за малкото предприятие може да бъде прилагането на режима OSS (вж. раздел 7).

Ако в конкретни случаи държава членка се нуждае от допълнително време за извършване на проверки, за да се предотврати неплащането или избягването на данъци, процесът може да отнеме повече време. В този случай държавата членка на освобождаване трябва да информира държавата членка на установяване, че е

⁽⁸⁶⁾ Член 284, параграф 5 от Директивата за ДДС.

⁽⁸⁷⁾ Дял XII, глава 6 от Директивата за ДДС.

необходимо повече време. Това предоставя възможност на ДЧУ да информира малкото предприятие за забавянето.

Ако ДЧУ не получи информация, че малкото предприятие не отговаря на условията за прилагане на трансграничното освобождаване и не бъде информирана от ДЧО, че е необходимо допълнително време за проверки, ДЧУ може да приеме, че малкото предприятие отговаря на условията за освобождаване, но само за да се спази срока от 35 работни дни, считано от датата на подаване на предварителното уведомление.

Работни дни се отнася до ⁽⁸⁸⁾ всички дни, различни от официални празници, съботи и недели ⁽⁸⁹⁾. Приложимите работни дни са тези в държавата членка на установяване в рамките на период от 15 работни дни, през който тя трябва да провери предоставената в предварителното уведомление информация. В рамките на периода от 15 работни дни, през който държавата(ите) членка(и) на освобождаване извършва своите проверки, работните дни са приложимите във всяка държава членка на освобождаване.

Фигура 39: Срок на обикновената процедура по регистрация

4.5.2. Начална дата

Малкото предприятие може да започне да освобождава от ДДС доставките си съгласно режима за МСП в определена държава членка от датата, на която държавата членка на установяване информира или потвърди на малкото предприятие, че неговият единен номер „ЕХ“ може да се използва в тази държава членка. На малкото предприятие се предоставя единен номер „ЕХ“, който е на разположение във всички държави членки, в които то желае да прилага режима за МСП и които са потвърдили достъп до трансграничния режим за МСП. Всяка съответна държава членка трябва да потвърди, че малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на режима в рамките на нейната юрисдикция и трябва съответно да информира държавата членка на установяване. Поради това началната дата може да се различава в различните държави членки. Малкото

⁽⁸⁸⁾ Регламент (ЕИО, Евратом) № 1182/71 на Съвета от 3 юни 1971 г. за определяне на правилата, приложими за срокове, дати и крайни срокове (ОВ L 124, 8.6.1971 г., стр. 1).

⁽⁸⁹⁾ Вж. съгласно определението в член 2, параграф 2 от Регламент 1182/71.

предприятие трябва да изчака да получи потвърждение за всяка държава членка преди да започне да прилага режима в нея.

Държавите членки, в които МСП желае да прилага режима за МСП, са задължени да уведомят държавата членка на установяване дали МСП отговаря на условията за прилагане на трансграничното освобождаване в рамките на тяхната юрисдикция. Ако държавата членка на установяване не получи отговор от потенциална държава членка на освобождаване в срок от 15 работни дни от момента, в който ДЧУ прехвърли искането на МСП към потенциална(и) ДЧО, следва да се счита, че държавата членка на установяване може да предоставя на малкото предприятие достъп до режима за МСП в тази държава членка след изтичане на крайния срок от 35 работни дни за цялата процедура по регистрация.

Изключение от това правило е, когато държава членка на освобождаване поиска от държавата членка на установяване повече време за извършване на допълнителни проверки в случай на съмнение за неплащане или избягване на данъци. В този случай държавата членка на установяване уведомява малкото предприятие, че е необходимо повече време, за да потвърди достъпа му до трансграничния режим за МСП.

За да не се забавя достъпът до трансграничното освобождаване ДЧУ следва да издаде номера „EX“ или да го актуализира веднага щом получи потвърждение от всяка ДЧО, заедно с последващите актуализации, и да информира малкото предприятие за достъп до освобождаване в съответната ДЧО, както е обяснено в примера по-долу. Ако ДЧО информира ДЧУ, че условията за освобождаване не са изпълнени, ДЧУ следва да приеме същия подход и да съобщи решението за отказ на малкото предприятие.

Пример 31

МСП не прилага понастоящем режима за МСП. То желае да се ползва от освобождаването от ДДС съгласно трансграничния режим за МСП в държавата членка на установяване (ДЧУ) и в две държави членки на освобождаване: ДЧО 1 и ДЧО 2. МСП подава предварително уведомление в своята ДЧУ на 3 февруари 2025 г. ДЧУ, ДЧО 1 и ДЧО 2 считат, че МСП може да прилага режима за МСП.

ДЧУ потвърждава индивидуалния идентификационен номер „ЕХ“ на МСП веднага щом получи решенията от всяка от другите съответни държави членки. При този пример това означава, че началната дата в ДЧУ е 15 февруари, 24 февруари в ДЧО 2 и 5 март в ДЧО 1.

	Дата на подаване на предварителното уведомление	Дата, на която ДЧУ получава резултат от проверките от съответните държави членки	Информация/потвърждение на номер „ЕХ“ на МСП	Начална дата
ДЧУ	3.2.2025 г.	***	15.2.2025 г.	15.2.2025 г.
ДЧО 1	Не се прилага	4.3.2025 г.	5.3.2025 г.	5.3.2025 г.
ДЧО 2	Не се прилага	20.2.2025 г.	24.2.2025 г.	24.2.2025 г.

Фигура 40: Начална дата

*** ДЧУ извършва свои собствени проверки.

4.6. Актуализация на предварително уведомление

МСП трябва да информира държавата членка на установяване предварително за всяка промяна в предоставената в предварителното уведомление информация⁽⁹⁰⁾. Актуализацията може да се отнася до всяка част от информацията, съобщена в предварителното уведомление.

⁽⁹⁰⁾ Член 284, параграф 4 от Директивата за ДДС.

4.6.1. Промяна в информацията, свързана с МСП

Малките предприятия, които са подали предварително уведомление, може да представят актуализация на предварителното уведомление, за да информират за всяка промяна по отношение на тяхното наименование, правна форма, дейност, адрес и др. Предоставената в актуализацията на предварителното уведомление информация ще замени първоначално предоставената в него информация.

4.6.2. Разширяване на обхвата до допълнителна(и) държава(и) членка(и)

В случай че малко предприятие желае да се ползва от освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП в държава(и) членка(и), различни от посочените в предварителното уведомление, то следва да представи актуализация на предварителното уведомление. Актуализацията не следва да включва вече подадената информация в изпратени преди това отчети ⁽⁹¹⁾; изключение от това е предоставеният на МСП индивидуален идентификационен номер „EX“, ако е предоставен преди представянето на актуализацията на предварителното уведомление.

Искането за разширяване на обхвата на трансграничния режим за МСП с допълнителни държави членки чрез актуализиране на предварителното уведомление ще бъде обработено след разглеждане на първоначалното предварително уведомление. Това означава, че дори ако актуализацията на предварителното уведомление бъде представена преди на малкото предприятие да бъде предоставен номер „EX“, тя ще бъде обработена едва след разглеждане на първоначалното предварително уведомление. Що се отнася до процеса, той е същият като при предварителното уведомление: цялата процедура не трябва да е по-дълга от 35 работни дни. Държавата членка на установяване уведомява малкото предприятие за приемането или отказа на неговото искане. Ако искането за ползване на освобождаване от ДДС в допълнителна(и) държава(и) членка(и) бъде прието, освобождаването от ДДС в тези държави членки ще се прилага от датата, на която малкото предприятие получи потвърждението, че може да използва своя вече съществуващ единен индивидуален идентификационен номер „EX“ в тази/тези допълнителна(и) държава(и) членка(и).

⁽⁹¹⁾ Член 284а, параграф 2 от Директивата за ДДС.

4.6.3. Съществени грешки, открити преди предоставянето на номер „EX“

В случай че малкото предприятие открие съществени грешки в представената в предварителното уведомление информация, преди да му бъде предоставен номер „EX“, то има възможност да коригира предварителното уведомление като подаде второ предварително уведомление. Това второ предварително уведомление ще се разглежда като корекция. Информацията, предоставена в корекцията на предварителното уведомление, заменя информацията, предоставена в първоначалното предварително уведомление. В този случай 35-те работни дни започват да се броят от датата на подаване на корекцията към предварителното уведомление.

Съществените грешки обхващат информацията, свързана с малкото предприятие (наименование и др.), стойностите на отчетените доставки и оттеглянето за прилагане на трансграничния режим в една или повече държави членки.

4.6.4. Корекции и грешки, открити след предоставянето на номер „EX“

Корекциите следва да бъдат направени чрез представяне на актуализация на предварителното уведомление. Това включва грешки, открити след като малко предприятие е допуснато до режима за МСП.

В актуализацията винаги следва да се посочва индивидуалният идентификационен номер „EX“, вече даден на МСП, и следва да се включва информация, която все още не е била предоставена в предварителното уведомление. Информацията, предоставена в актуализацията на предварителното уведомление, заменя информацията, предоставена в първоначалното предварително уведомление. Актуализацията на предварителното уведомление ще се разглежда като получена само след като предварителното уведомление бъде обработено по отношение на всички съответни ДЧО и малкото предприятие е информирано за резултата.

Ако въз основа на предоставената в актуализация на предварителното уведомление нова информация се окаже, че малкото предприятие не отговаря на условията или всъщност никога не е отговаряло на условията за включване в трансграничния режим за МСП, малкото предприятие ще бъде отхвърлено от режима за МСП с обратна сила. Съгласно това ще се счита, че малкото предприятие няма достъп до трансграничния режим за МСП от датата на подаване на първоначалното предварително уведомление и от тази дата е задължено да

прилага стандартния режим на ДДС — или опростени процедури — по отношение на своите доставки. Ако след резултата от първоначалното предварително уведомление малкото предприятие освободи от ДДС своите доставки в една или повече държави членки, то ще трябва да се свърже със съответните държави членки, за да узакони своята ситуация във връзка с ДДС.

4.7. Тримесечен отчет

Задълженията за спазване на изискванията са опростени: малкото предприятие трябва да представи в своята държава членка на установяване един тримесечен отчет за доставките, извършвани във **всички държави членки**.

Тримесечният отчет има двойна цел: а) предоставя на държавата членка на установяване възможност да наблюдава годишния оборот в Съюза на малкото предприятие и б) позволява на всяка държава членка на освобождаване да проверява дали условията за освобождаване продължават да се спазват. Поради това МСП трябва да отчита своя **оборот** (вж. раздел 2.4) за всяко календарно тримесечие ⁽⁹²⁾ във всички държави членки. Това включва и държавите членки, в които малкото предприятие не прилага режима за МСП, независимо дали осъществява икономическа дейност в тях.

Тримесечният отчет трябва да бъде подаден в държавата членка на установяване в срок от един месец от края на календарното тримесечие.

Календарни тримесечия		Период на подаване на тримесечния отчет
Първо тримесечие	януари, февруари, март	април
Второ тримесечие	април, май, юни	юли
Трето тримесечие	юли, август, септември	октомври
Четвърто тримесечие	октомври, ноември, декември	януари

Фигура 41: Периоди за отчитане и срок за подаване

⁽⁹²⁾ Член 284б от Директивата за ДДС.

Отчитането следва да се извършва от малкото предприятие под единния му идентификационен номер „EX“. Стойността на доставките трябва да се отчита за всяка държава членка и отчитането трябва да бъде направено в евро⁽⁹³⁾. Държавите членки, които не са въвели валутата евро обаче, може да изискат стойността да бъде изразена в тяхната национална валута. В този случай обменният курс, който ще се използва от малкото предприятие за преобразуване, е този, публикуван от Европейската централна банка на първия ден от календарната година или, ако няма публикуване на този ден, на следващия ден след публикуването.

Когато държавата членка, която предоставя освобождаването, прилага повече от един праг, МСП следва да отчита поотделно стойността на доставките, съответстваща на всеки праг. Това служи за наблюдение на правилното прилагане на секторния праг.

⁽⁹³⁾ Член 284в, параграф 1 от Директивата за ДДС.

Пример 32

Малко предприятие, което участва в дистанционни продажба на стоки за крайни потребители прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ) и в държава членка 1. То не осъществява никаква стопанска дейност в останалите държави членки. ДЧУ прилага един национален годишен праг, докато държава членка 1 прилага два секторни прага — един за сектора на строителството и друг за всички останали стопански сектори. За всяко календарно тримесечие МСП трябва да посочи стойността на доставките, извършени във всяка държава членка. Ако държава членка е определила секторни прагове, стойностите на доставките трябва да бъдат разделени на секторен праг или нула „0“, в случай че не е извършена доставка.

През второто тримесечие извършените в ДЧУ доставки възлизат на 6 000 EUR, а извършените в държава членка 1 доставки, съответстващи на сектор „други“, възлизат на 10 000 EUR. Малкото предприятие не участва в строителния сектор и следователно не е извършило никакви доставки, попадащи под този секторен праг. Доставките следва да се отчитат в тримесечния отчет, както е показано по-долу:

Тримесечен доклад за второто тримесечие	
Държава членка	Стойност (EUR)
ДЧУ	6 000
Държава членка 1:	0
— Строителство	10 000
— Друго	
25 други държави членки:	0

Фигура 42: Тримесечен отчет — пример за отчитане

Малкото предприятие трябва да отчита отделно стойността на доставките по отношение на всеки праг ⁽⁹⁴⁾. Ако малкото предприятие не е извършило доставка през календарно тримесечие за един или за всички прагове, то следва да отчете нула „0“.

Всяка държава членка на установяване може да реши как да се извършва отчитането в рамките на нейната юрисдикция. Възможно е да се поиска информацията да бъде подадена по електронен път, но не е задължително държавата членка на установяване да наложи такова задължение ⁽⁹⁵⁾. В случай че

⁽⁹⁴⁾ Член 284в, буква в) от Директивата за ДДС.

⁽⁹⁵⁾ Член 284в, параграф 2 от Директивата за ДДС.

държавата членка на установяване изисква тримесечния отчет да бъде подаден по електронен път, електронното подаване ще се извършва при определените от посочената държава членка условия.

4.7.1. Стойностите, които трябва да бъдат включени

Стойностите, които трябва да бъдат включени в тримесечния отчет, са същите като тези, които трябва да бъдат включени в предварителното уведомление (вж. раздел 4.3, който също се отнася до общия раздел 2.4 относно годишния оборот). Стойностите следва да са без ДДС ⁽⁹⁶⁾.

МСП следва да предостави в един тримесечен отчет общата стойност на доставките на стоки и услуги, извършени във всички държави членки. Ако в дадена държава членка не са извършени доставки, МСП следва да отчете нула „0“.

4.7.2. Специален случай — първи тримесечен отчет

Между датата на подаване на предварителното уведомление и датата на започване на освобождаването от ДДС (когато МСП получи своя номер „ЕХ“) може да има несъответствие или дублиране в оборота, който трябва да бъде отчетен в първия изготвен тримесечен отчет в сравнение с това, което е включено в предварителното уведомление. За да се коригира това, първият тримесечен отчет следва да включва следните доставки, както е описано в примерите по-долу:

Пример 33

МСП подава предварително уведомление на 4 март 2025 г. Предварителното уведомление включва годишния оборот, съответстващ на предходната календарна година (Y-1) и годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y), т.е. при този пример това е периодът между 1 януари и 3 март. МСП получава индивидуалния идентификационен номер „ЕХ“ от държавата членка на установяване на 11 април. Малкото предприятие може да започне да освобождава своите доставки от ДДС от 11 април.

⁽⁹⁶⁾ Член 288 от Директивата за ДДС.

Първият пълен тримесечен отчет, който трябва да бъде представен от МСП, съответства на второто тримесечие и обхваща сделките, извършени през месеците април, май и юни. Той следва да бъде подаден между 1 и 31 юли.

За да се избегне пропуск и да се обхванат сделките, извършени между датата на подаване на предварителното уведомление (4 март) и края на първото календарно тримесечие (31 март), които се отчитат в годишния оборот, МСП подава и тримесечен отчет, съответстващ на първото тримесечие, обхващащо само сделките, извършени между 4 март и 31 март. Сделките, извършени между 1 януари и 3 март вече са включени в предварителното уведомление.

Пример 34

МСП подава предварително уведомление на 15 юли. Предварителното уведомление включва годишния оборот, съответстващ на предходната календарна година (Y-1) и годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y), т.е. при този пример това е периодът между 1 януари и 14 юли. МСП получава номер „ЕХ“ на 7 август.

Първият тримесечен отчет, който трябва да бъде представен от МСП, съответства на третото тримесечие и обхваща сделките, извършени през месеците юли, август и септември. Той следва да бъде подаден между 1 и 31 октомври.

За да се избегне дублиране на посочения в предварителното уведомление годишен оборот, който вече включва сделки, извършени до и включително на 14 юли, първият тримесечен отчет следва да включва само сделките, извършени между 15 юли и 30 септември.

Пример 35

МСП подава предварително уведомление на 20 декември 20YY. Предварителното уведомление включва годишния оборот, съответстващ на предходната календарна година (Y-1) и годишния оборот, съответстващ на текущата календарна година (Y), т.е. при този пример това е периодът между 1 януари и 19 декември. МСП получава номер „ЕХ“ на 16 януари 20YY+1.

Първият пълен тримесечен отчет, който трябва да бъде представен от МСП, съответства на първото тримесечие на 20YY+1 и обхваща сделките, извършени през

месеците януари, февруари и март на 20YY+1. Той следва да бъде подаден между 1 и 30 април.

За да се обхванат сделките, извършени между датата на подаване на предварителното уведомление (20 декември 20YY) и края на четвъртото календарно тримесечие на 20YY (31 декември), МСП подава и тримесечен отчет, съответстващ на четвъртото тримесечие, което обхваща само сделките, извършени между 20 декември и 31 декември 20YY.

4.7.3. Специален случай — Надвишен праг на годишния оборот в Съюза: окончателен отчет

В случай на превишаване на годишния праг за Съюза от 100 000 EUR, малкото предприятие разполага с 15 работни дни след деня, в който е превишен годишният праг за Съюза, за да информира своята държава членка на установяване. Това става чрез подаване на **окончателен отчет**, съдържащ следната информация:

- общата стойност на доставките на стоки и услуги, извършени в държавата членка на установяване от началото на календарното тримесечие до деня, в който е надвишен прагът на годишния оборот в Съюза;
- общата стойност на доставките на стоки и услуги, извършени във всички останали държави членки от началото на календарното тримесечие до деня, в който е надвишен прагът на годишния оборот в Съюза.

За разлика от националния годишен праг, тук **не е налице допустимо отклонение или преходен период** между момента, в който годишният праг за Съюза е превишен, и момента, в който малкото предприятие бъде изключено от прилагането на трансграничния режим за МСП. За повече информация вж. раздел 4.8.

Пример 36

МСП надхвърля годишния праг за Съюза на 1 септември 2025 г. и информира своята ДЧУ за тази ситуация в срок от 15 работни дни чрез подаване на окончателен отчет. МСП трябва да прекрати ефективното прилагане на трансграничния режим за МСП на 1 септември 2025 г., считано от сделката, при която годишният оборот надвишава прага в Съюза. Окончателният отчет следва да съдържа стойността на доставките, извършени между 1 юли и 1 септември 2025 г. включително (до сделката, с която годишният оборот в Съюза е надвишил

годишния праг за Съюза) и трябва да бъде подаден в срок от 15 работни дни, считано от 1 септември 2025 г.

Последицата от надвишаването на годишния праг за Съюза от 100 000 EUR е изключването на МСП от трансграничния режим за МСП във всички държави членки, предоставящи освобождаването. МСП може да остане в режима за МСП на национално равнище в държавата членка на установяване, ако отговаря на условията за освобождаване в тази държава членка (за по-подробна информация вж. раздел 4.8).

Ако малкото предприятие отговаря на условията, то все още може да обмисли дали да прилага специалния режим за обслужване на едно гише за доставки, извършени в държави членки, различни от държавата членка на установяване, в които осъществява стопанска дейност, за да декларира и плаща ДДС ⁽⁹⁷⁾.

Последицата от надвишаването на годишния праг за Съюза от 100 000 EUR е изключването на малкото предприятие от режима за МСП във всички държави членки, с изключение на неговата държава членка на установяване. Причината за изключването от режима за МСП в ДЧУ е надвишаването на националния годишен праг на ДЧУ. За повече подробности, вж. раздел 4.8.

4.7.4. Корекции

Като общ принцип всяко задължение за отчитане позволява внасянето на корекции. Макар Директивата за МСП да не е разгледана специално, малките предприятия имат възможността да коригират тримесечните отчети. Корекциите може да обхващат грешки или да са резултат от анулиране на сделки, като например връщане на стоки.

Начинът за коригиране на вече представен тримесечен отчет е повторното подаване на първоначалния тримесечен отчет. Информацията, включена в повторно представения тримесечен отчет, замества информацията, включена в първоначалната версия ⁽⁹⁸⁾. Срокът за коригиране на тримесечен отчет е три години.

⁽⁹⁷⁾ [Обслужване на едно гише за целите на ДДС — Европейска комисия \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁽⁹⁸⁾ Насоки от 123-то заседание от 20 ноември 2023 г., Документ Д — taxud.c.1(2024)4333871 — 1078.

4.7.5. Други опростени задължения

Държавите членки имат възможност да освободят малките предприятия от задължението да изпълняват някои задължения⁽⁹⁹⁾, като например да издават фактури. В случай че държава членка изисква от МСП да издаде фактура, това трябва да бъде **опростена фактура**⁽¹⁰⁰⁾. Опростената фактура трябва да съдържа най-малко следните елементи:

- а) датата на издаване на опростената фактура,
- б) номера ЕХ на малкото предприятие,
- в) идентификацията на вида на доставяните стоки или услуги,
- г) размера на доставяните стоки или услуги,
- д) посочване, че доставката е освободена от ДДС съгласно режима за МСП,
- е) препратка към тази първоначална опростена фактура, когато първоначалната опростена фактура е коригирана.

Повече информация относно приложимите правила във Вашата държава членка на установяване и във всички други държави членки е на разположение на уеб портала за МСП⁽¹⁰¹⁾.

4.7.6. Последици от неизпълнението на задълженията

Ако малко предприятие закъснява с представянето на тримесечния отчет с повече от 30 дни или когато два или повече тримесечни отчета са представени последователно със закъснение⁽¹⁰²⁾, всяка от ДЧО може да изиска от такова предприятие да изпълни задължения във връзка с ДДС, като например регистрация по ДДС, и да подаде периодични справки-декларации за ДДС⁽¹⁰³⁾ в своята държава членка, като дерогация от основното правило. Ако МСП прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване, ДЧУ може също в такива случаи да наложи на МСП задължението да се регистрира по ДДС и да подава периодични справки-декларации за ДДС.

⁽⁹⁹⁾ Член 292г от Директивата за ДДС.

⁽¹⁰⁰⁾ Член 220а, параграф 1, буква в) и член 226б от Директивата за ДДС.

⁽¹⁰¹⁾ <https://sme-vat-rules.ec.europa.eu/>

⁽¹⁰²⁾ Насоки от 123-то заседание от 20 ноември 2023 г., Документ Д — taxud.c.1(2024)4333871 — 1078.

⁽¹⁰³⁾ Член 284г, параграф 3 от Директивата за ДДС.

Макар че поради неспазването на изискванията всички въведени опростявания на ДДС се прекратяват, това не може да лиши данъчно задълженото лице от прилагането на самото освобождаване. Лишаването на МСП от освобождаването от ДДС поради неспазване на формалните изисквания не е в съответствие с основните общи принципи, които са в основата на системата за ДДС.

Пример 37

МСП прилага трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и в държава членка 2. То пропуска крайния срок за подаване на тримесечния отчет, съответстващ на третото тримесечие в ДЧУ.

В зависимост от начина, по който ДЧУ процедира със закъснения при подаването на други отчети или декларации в рамките на неговата юрисдикция, като първа стъпка ДЧУ може да изпрати напомняне на МСП, като му предостави допълнителен краен срок за подаване на тримесечния отчет.

Ако МСП закъснява с представянето на тримесечен отчет с повече от 30 дни или когато два или повече тримесечни отчета са представени последователно със закъснение, държава членка 2 — макар и да не е задължена — може да реши временно да спре свързаното с режима за МСП опростяване на ДДС, като поиска от МСП да се регистрира по ДДС в рамките на своята юрисдикция и да подаде справка-декларация за ДДС.

Съгласно този сценарий:

- МСП все още ще има право да освобождава от ДДС своите доставки в държава членка 2 съгласно трансграничния режим за МСП,
- От МСП все още ще се изисква да подава тримесечни отчети, обхващащи доставките, извършени във всички държави членки, в държавата членка на установяване,
- Освен това от МСП се изисква да се регистрира по ДДС и да подава справки-декларации за ДДС в държава членка 2, чрез дерогация от основното правило. Тъй като сделките ще бъдат освободени от ДДС, ДЧО ще предостави насоки на малкото предприятие как да подава справки-декларации за ДДС, ако това е необходимо.

Ако МСП не се регистрира по ДДС и не подаде справка-декларация за ДДС в държава членка 2 поради неподаване на тримесечния отчет за третото тримесечие, държава членка 2 може да реши да наложи глоби или санкции за липсата на регистрация по ДДС и за неподаване на периодични справки-

декларации за ДДС в държава членка 2. Такива санкции или глоби може да се прилагат само ако държава членка 2 първо е наложила на малкото предприятие задължението да се регистрира по ДДС и да подава справки-декларации за ДДС в държава членка 2 и малкото предприятие е пренебрегнало това задължение.

След като МСП докаже, че спазва задълженията си за отчитане — чрез своевременно подаване на тримесечни отчети — държава членка 2 следва да освободи МСП от задължението да се регистрира по ДДС и да подава справки-декларации за ДДС в рамките на своята юрисдикция.

В случай че годишният праг за Съюза от 100 000 EUR бъде надвишен и малкото предприятие не информира своята ДЧУ, като подаде окончателен отчет в срок от 15 работни дни, ДЧУ може да наложи санкции на малкото предприятие.

4.8. Напускане на трансграничния режим за МСП

4.8.1. Доброволно прекратяване

Прекратяване настъпва при следните ситуации:

- а) МСП решава да прекрати да прилага освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП в някоя или във всички държави членки,
- б) МСП решава да прекрати да прилага трансграничния режим за МСП, но продължава да прилага режима за МСП на национално равнище единствено в своята държава членка на установяване,
- в) МСП е прекратило своята стопанска дейност.

За всяка от горепосочените ситуации малкото предприятие е длъжно да информира държавата членка на установяване, като представя актуализация на предварителното уведомление ⁽¹⁰⁴⁾. **Прекратяването ще влезе в сила от първия ден на следващото календарно тримесечие** след получаване на актуализацията от МСП.

⁽¹⁰⁴⁾ Член 284, параграф 4 от Директивата за ДДС.

Пример 38

МСП прилага трансграничния режим в своята държава членка на установяване, в държава членка 1 и в държава членка 2. То решава да спре да прилага режима за МСП в държава членка 2, тъй като вече няма да извършва никакви доставки в тази държава членка. На 15 май (втори месец от второто тримесечие) то подава актуализация на предварителното уведомление в своята държава членка на установяване, за да информира за тази нова ситуация. Освобождаването в държава членка 2 ще спре да се прилага на 1 юли (първия месец от третото тримесечие) и от тази дата номерът „EX“ вече няма да е валиден в държава членка 2.

Когато информацията за прекратяването е **получена през последния месец от календарното тримесечие**, прекратяването влиза в сила от **първия ден на втория месец от следващото календарно тримесечие**.

Пример 39

МСП прилага трансграничния режим в своята държава членка на установяване, в държава членка 1 и в държава членка 2. То решава да спре да прилага режима за МСП в държава членка 2, тъй като вече няма да извършва никакви доставки в тази държава членка. На 15 юни (трети месец от второто тримесечие) то подава актуализация на предварителното уведомление в своята държава членка на установяване, за да информира за тази нова ситуация. Освобождаването в държава членка 2 ще спре да се прилага на 1 август (втория месец от третото тримесечие) и от тази дата номерът „EX“ вече няма да е валиден в държава членка 2.

В случай че МСП реши повече да не прилага режима за МСП в която и да е държава членка, то следва да информира своята държава членка на установяване, като актуализира предварителното уведомление. ДЧУ ще деактивира незабавно номера „EX“ във всички държави членки.

4.8.2. Изключване

Изключването на малкото предприятие от трансграничния режим за МСП възниква в следните ситуации:

- а) при надвишаване на годишния праг за Съюза от 100 000 EUR, или
- б) при надвишаване на националния годишен праг в държава членка, предоставяща освобождаването (или при изтичане на преходния период),

- в) в случай че се предполага, че МСП е прекратило стопанската си дейност, но не го е съобщило на ДЧУ,
- г) в случай на обявяване в несъстоятелност, водещо до незабавно прекратяване на облагаемите дейности, извършвани от малкото предприятие.

4.8.2.1. Надвишаване на прага на годишния оборот в Съюза

Когато в рамките на една календарна година прагът на годишния оборот в Съюза от 100 000 EUR бъде надвишен, малкото предприятие се изключва от трансграничния режим за МСП от този момент във всички държави членки, но не и в държавата членка на установяване, ако националният годишен праг в тази държава членка не е надвишен. От практическа гледна точка „от този момент“ съответства на датата, на която годишният праг за Съюза е надвишен, **от доставката, с която годишният праг за Съюза от 100 000 EUR е надвишен**. За разлика от надвишаването на националният годишен праг, определен от държавите членки, когато е надвишен годишният праг за Съюза няма преходен период.

Надвишаването на годишния праг за Съюза води до деактивирането на номера „EX“ във всички държави членки на освобождаване и задължението за малкото предприятие да изпълнява задължения във връзка с ДДС (плащане на ДДС, регистрация по ДДС, подаване на периодични справки-декларации за ДДС и др.) във всички държави членки, където МСП осъществява стопанска дейност (с изключение на държавата членка на установяване, освен ако националният годишен праг в тази държава членка е надвишен). Алтернатива на стандартния режим на ДДС или опростените процедури може да бъде прилагането на режима OSS (вж. раздел 7).

Пример 40

МСП прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване, в държава членка 1 и в държава членка 2. Освен това извършва доставки в държава членка 3, където не прилага режима за МСП. През третото тримесечие на 2028 г. обемът на доставките в държава членка 3 се увеличава значително. До 2 септември 2028 г. МСП има годишен оборот в Съюза в размер на 99 900 EUR. На 3 септември то извършва друга доставка на стойност 105 EUR в държава членка 1. С това на 3 септември 2028 г. годишният оборот в Съюза надхвърля 100 000 EUR (100 005 EUR).

	Годишен праг (EUR)	Тримесечен доклад за първото тримесечие (EUR)	Тримесечен отчет за второто тримесечие (EUR)	Сделки между 1.7 и 2.9 (EUR)	Общо годишно (до 3.9) (EUR)
ДЧУ	32 000	5 000	7 000	6 000	18 000
Държава членка 1	40 000	5 000	5 000	3 000	13 105*
Държава членка 2	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
Държава членка 3	Не се прилага	15 000	5 000	28 900	48 900
Други 23 държави членки	Не се прилага	0	0	0	0
Съюз (общо)	100 000	35 000	24 000	40 900	100 005

Фигура 43: Изключване — надвишаване на годишния праг за Съюза

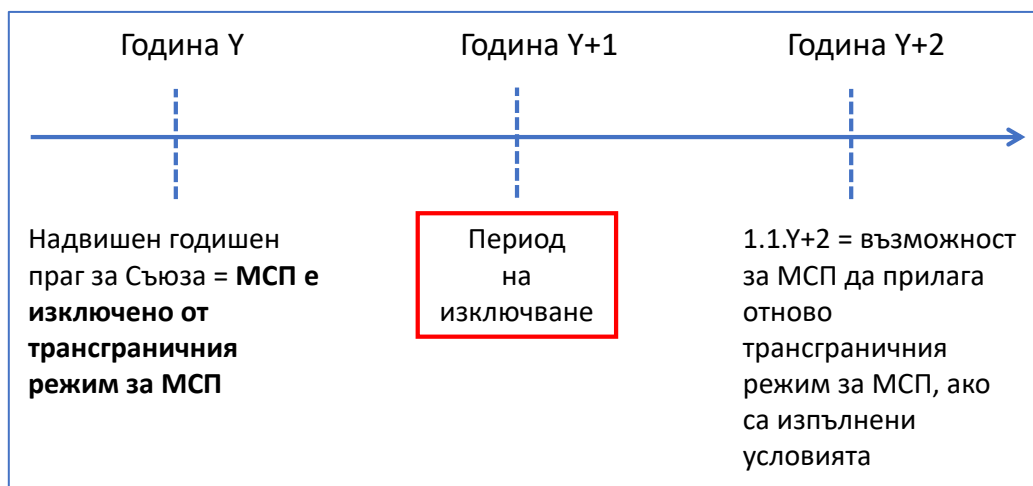
*(5 000 + 5 000 + 3 000 + 105 = 13 105)

В този пример МСП се изключва от трансграничния режим за МСП на 3 септември 2028 г. във всички държави членки на освобождаване: в този пример — държава членка 1 и държава членка 2. Като последица от изключването МСП следва да прилага в тези държави членки стандартния режим на ДДС или опростени процедури (или алтернативно режима OSS). МСП все още може да прилага режима за МСП на национално равнище в ДЧУ, при условие че годишният оборот в ДЧУ не надвишава националния годишен праг, приложим в тази държава членка.

В случай на надвишаване на годишния праг за Съюза, изключването от трансграничния режим за МСП разширява обхвата си до всички държави членки, в които МСП осъществява стопанска дейност. Това означава, че по време на едногодишния период на изключване след изключването МСП няма достъп до трансграничния режим за МСП в нито една от държавите членки (с изключение на ДЧУ) (вж. Фигура 44).

Когато МСП е изключено от трансграничния режим за МСП, се прилага период на изключване, преди МСП да може отново да се ползва от трансграничното освобождаване. В случай на надвишаване на годишния праг за Съюза периодът на изключване се прилага за всички държави членки; изключение прави държавата членка на установяване, ако са изпълнени условията за прилагане на режима за МСП на национално равнище в рамките на тази юрисдикция. В случай на надвишаване на годишния праг за Съюза периодът на изключване е с

продължителност една календарна година. По време на този период на изключване малкото предприятие не може да представя актуализация на предварителното уведомление, за да се ползва от трансграничния режим за МСП в която и да е държава членка.

Фигура 44: Период на изключване за надвишаване на прага на годишния оборот в Съюза

На практика малкото предприятие ще трябва да изчака до 1 януари Y+2, за да представи актуализация на предварителното уведомление с цел да прилага отново трансграничен режим за МСП.

Пример 41

МСП прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване, в държава членка 1 и в държава членка 2. МСП е изключено от трансграничния режим за МСП в държава членка 1 и в държава членка 2 на 3 септември 2028 г. (година Y). Период на изключване се прилага през цялата календарна 2029 година (Y+1). Ако МСП желае отново да се включи в трансграничния режим за МСП в бъдеще, периодът на изключване предполага, че МСП може да поиска достъп до трансграничния режим за МСП само чрез подаване на предварително уведомление от 1 януари 2030 г. (Година Y+2). В предварителното уведомление следва да се посочи предишният номер „ЕХ“ на малкото предприятие.

Достъп може да бъде предоставен, ако годишният оборот в Съюза на МСП през текущата календарна година (2030 г.) и през предходната календарна година (2029 г.) не надвишава годишния праг за Съюза и при условие че МСП отговаря на другите условия за прилагане на трансграничния режим за МСП.

Периодът на изключване означава, че през година Y+1 (2029 г.) МСП не може да иска достъп до трансграничния режим за МСП в която и да е държава членка. Ако МСП желае да прилага режима за МСП в държава членка 3 — държава членка, в която не е прилагало трансграничния режим за МСП в миналото — периодът на изключване предполага, че ще трябва да изчака до 1 януари 2030 г., за да подаде предварително уведомление с искане за достъп до трансграничния режим за МСП в държава членка 3.

4.8.2.2. Надвишаване на прага на националния годишен оборот

Когато в рамките на календарна година прагът на годишния оборот в Съюза не е надвишен, но прагът на националния годишен оборот е надвишен в една или няколко държави членки на освобождаване, малкото предприятие се изключва от прилагането на режима за МСП в тази/тези държава(и) членка(и), но може да продължи да прилага освобождаването от ДДС в друга(и) държава(и) членка(и) на освобождаване. Неговият номер „ЕХ“ вече няма да е валиден в държавата(ите) членка(и), където националният годишен праг е надвишен, но ще остане валиден в другите държави членки на освобождаване.

Пример 42

МСП прилага трансграничния режим за МСП в своята държава членка на установяване, в държава членка 1, в която не се предвижда преходен период, и в държава членка 2. Освен това извършва доставки в държава членка 3, където не прилага режима за МСП. През третото тримесечие на 2028 г. обемът на доставките в държава членка 1 се увеличава значително. На 3 септември то извършва доставка в размер на 1 000 EUR, поради което годишният оборот в тази държава членка надвишава националния годишен праг. Годишният оборот в Съюза обаче не надвишава годишния праг за Съюза.

	Годишен праг (EUR)	Тримесечен доклад за първото тримесечие (EUR)	Тримесечен отчет за второто тримесечие (EUR)	Сделки между 1.7 и 2.9 (EUR)	Общо годишно (до 3.9) (EUR)
ДЧУ	32 000	5 000	7 000	4 000	16 000
Държава членка 1	40 000	5 000	5 000	30 000	41 000*
Държава членка 2	85 000	10 000	7 000	3 000	20 000
Държава членка 3	Не се прилага	5 000	0	5 000	10 000
Други 23 държави членки	Не се прилага	0	0	0	0
Съюз (общо)	100 000	25 000	19 000	42 000	87 000

Фигура 45: Изключване — надвишаване на националния годишен праг

*****(5 000 + 5 000 + 30 000 + 1 000 = 41 000)

В този пример МСП вече не може да прилага освобождаването от ДДС в държава членка 1, тъй като годишният му оборот в тази държава членка (41 000 EUR) надвишава националния годишен праг в държава членка 1 (40 000 EUR). То следва да направи справка за задълженията си във връзка с ДДС в държава членка 1 по отношение на регистрацията по ДДС и справки-декларациите за ДДС. Тъй като обаче годишният оборот в Съюза (87 000 EUR) не надвишава годишния праг за Съюза (100 000 EUR), МСП може да продължи да прилага режима за МСП в ДЧУ и в държава членка 2.

Що се отнася до датата на влизане в сила, от която МСП трябва да прекрати прилагането на режима за МСП в държава членка в случай на надвишаване на националния годишен праг, това зависи от прилаганата от всяка държава членка възможност. Държавите членки имат възможност да прилагат преходен период, както е обяснено в раздел 3.3.4 и представено по-долу:

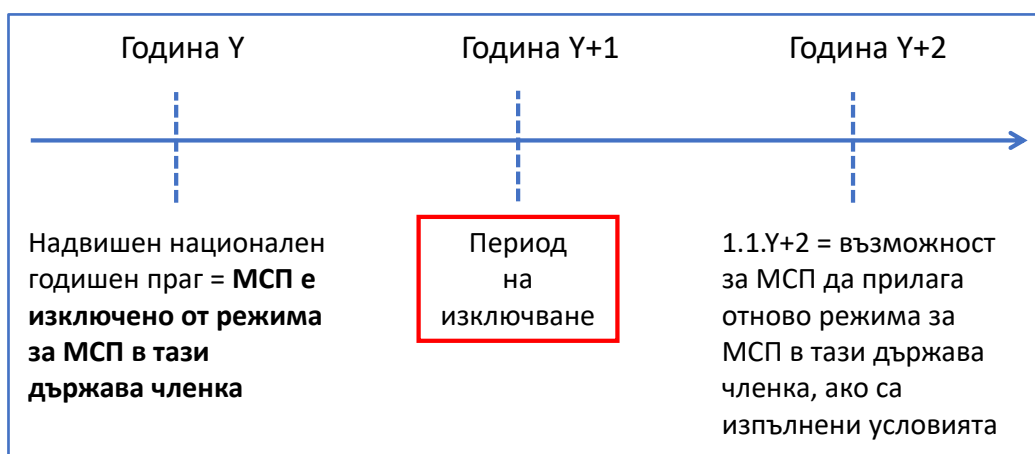
- предоставянето на възможност на МСП да продължи да прилага освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП, ако националният годишен праг е надвишен с не повече от 10 %, но не по-късно от края на календарната година, или
- предоставянето на възможност на МСП да продължи да прилага освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП, ако националният годишен праг е надвишен с не повече от 25 %, но не по-късно от края на календарната година, или

- в) В случай че не се прилага конкретен таван, който предоставя на МСП възможност да продължи да прилага освобождаването съгласно режима за МСП в рамките на границата от 100 000 EUR, но не по-късно от края на календарната година.

Като алтернатива държавите членки имат възможност и да не прилагат преходен период (0 %). В този случай прилагането на освобождаването от ДДС трябва да се прекрати от момента на надвишаване на националния годишен праг. На практика това съответства на деня на надвишаване на националния годишен праг, **считано от доставката, която е довела до надвишаване на националния годишен праг (или приложимия секторен праг)**. Примерите за прилагането на преходния период са на разположение в раздел 3.3.4.

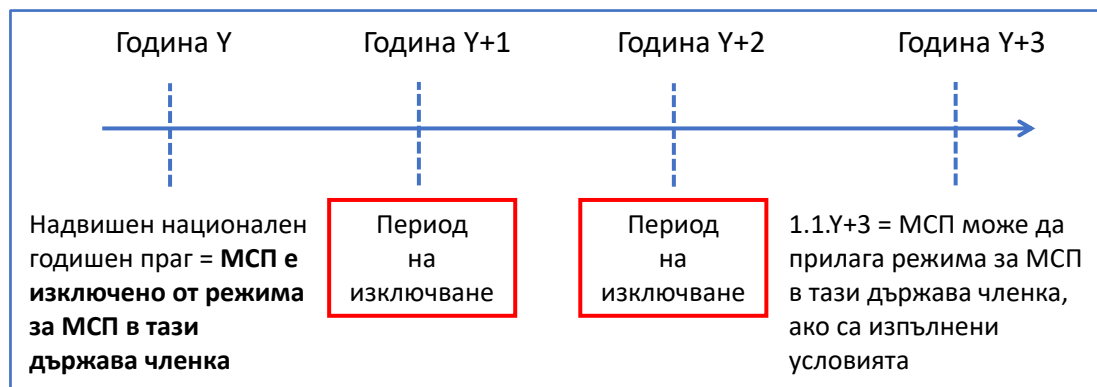
Националният преходен период се прилага, при условие че не се надвишава годишният оборот в Съюза. След като годишният оборот в Съюза надхвърли 100 000 EUR, МСП се изключва от прилагането на трансграничния режим за МСП във всички държави членки на освобождаване без преходен период, както е обяснено в раздел 4.8.2.1.

МСП, което е изключено от прилагането на режима за МСП в дадена държава членка, няма да може да се включи в режима за тази държава членка за период от една календарна година. На практика малкото предприятие следва да изчака до 1 януари Y+2, за да представи актуализация на предварителното уведомление с цел да прилага отново трансграничен режим за МСП в тази държава членка.

Фигура 46: Период на изключване за срок от една календарна година

Държавите членки може да прилагат период на изключване от 2 календарни години, когато е надвишен националният годишен праг, но не и годишният праг за Съюза.

Фигура 47: Период на изключване за срок от две календарни години

4.8.2.3. Предположение за прекратяване на стопанската дейност

В случай че малкото предприятие не спазва изискванията и не представя тримесечни отчети, ДЧУ ще предприеме необходимите мерки, за да провери състоянието на нещата или заедно с малкото предприятие, или чрез други средства. Ако се окаже, че стопанската дейност е прекратена и че малкото предприятие не е съобщило за своето състояние на ДЧУ или че ДЧУ може да приеме, че стопанската дейност е прекратена, малкото предприятие ще бъде изключено от трансграничния режим за МСП и неговият „номер EX“ ще бъде деактивиран незабавно.

Ако по време на период от 8 последователни календарни тримесечия не са отчетени доставки на стоки и услуги в една или повече държави членки, малкото предприятие — при липса на информация за противното — ще се счита, че е прекратило дейността си в съответната(ите) държава(ите) членка(и). „Номерът EX“ вече няма да е валиден в тази/тези държава(и) членка(и). Ако за нито една от държавите членки на освобождаване не са отчетени доставки, номерът „EX“ на малкото предприятие ще бъде деактивиран.

4.8.2.4. Случай на обявяване в несъстоятелност

В случай на обявяване в несъстоятелност, с което незабавно се слага край на извършваните от малкото предприятие облагаеми дейности, малкото предприятие се изключва от трансграничния режим за МСП от момента на обявяването в несъстоятелност. Когато по време на процедурата по несъстоятелност продължават облагаеми дейности, трансграничният режим за МСП спира да се прилага само при представяне на актуализация на предварителното уведомление ⁽¹⁰⁵⁾. В този случай трансграничният режим за МСП спира да се прилага от първия

⁽¹⁰⁵⁾ Член 284, параграф 4 от Директивата за ДДС.

ден на следващото календарно тримесечие след получаването на информацията от малкото предприятие (или негов представител), или когато тази информация е получена през последния месец на календарното тримесечие — от първия ден на втория месец от следващото календарно тримесечие.

4.9. Обжалвания

Обжалванията ⁽¹⁰⁶⁾ са национален въпрос. Всяка държава членка трябва да определя свои собствени правила и процедури. Във връзка с прилагането на режима за МСП, малко предприятие, на което е отказан достъп до освобождаване съгласно режима за МСП или то е изключено от него, следва да отправи жалбата си до юридическото лице, издало административното решение. Това означава, че когато такъв отказ или изключване се дължи на факта, че малкото предприятие е надвишило прага на оборота в Съюза, правната защита трябва да се търси в неговата държава членка на установяване. От друга страна, когато отказът или изключването се дължи на факта, че малкото предприятие е надхвърлило националния или приложимия секторен праг или не е изпълнило условията за освобождаване, правната защита трябва да се търси в съответната държава членка на освобождаване.

С оглед да се даде възможност на малките предприятия да знаят къде да търсят правна защита, държавата членка на установяване следва да предприеме всички необходими мерки, за да гарантира, че при отказ на достъп или изключване от освобождаване съответното малко предприятие е информирано за причината, водеща до това решение и за държавата членка, където може да се търси правна защита по отношение на този отказ или изключване в съответствие с националните процедури на тази държава членка.

⁽¹⁰⁶⁾ Насоки от 121-то заседание от 21 октомври 2022 г. документ А — taxud.c.1(2023)3139286 — 1055.

5. Приспадане на ДДС върху входящите ресурси

Настоящият раздел е **общ за всички етапи**, независимо дали малко предприятие желае да прилага режима за МСП само в държавата членка на установяване (на национално равнище), само в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично) или и в двата случая — в държавата членка на установяване и в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично).

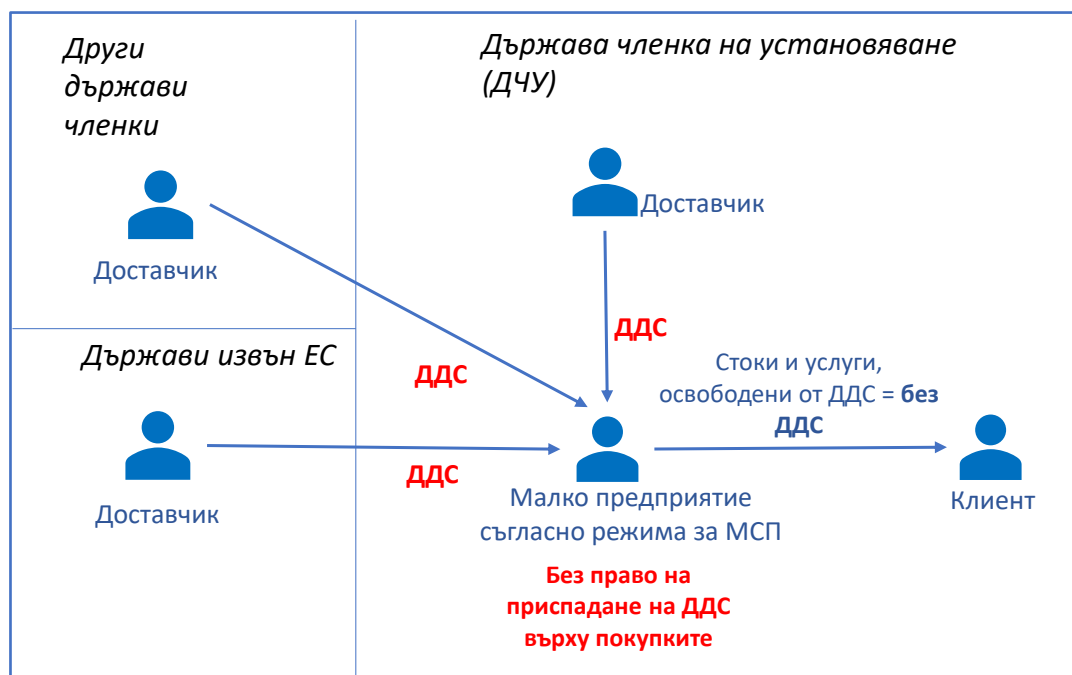
Малко предприятие, чиито доставки са освободени съгласно режима за МСП, не може да приспада ДДС, начислен върху покупките, използвани за извършване на тези доставки ⁽¹⁰⁷⁾ (вж. фигура 2).

5.1. Режим за МСП на национално равнище

Съгласно режимът за МСП на национално равнище малкото предприятие не може да приспада ДДС върху входящите ресурси, използвани за извършване на освободените доставки на стоки и/или услуги ⁽¹⁰⁸⁾.

⁽¹⁰⁷⁾ Член 289 от Директивата за ДДС.

⁽¹⁰⁸⁾ В съответствие с членове 167—171 и членове 173—177 от Директивата за ДДС.

Фигура 48: Режим за МСП на национално равнище и право на приспадане на ДДС

В случай че малкото предприятие осъществява и двете сделки, обхванати от режима за МСП и изключени от режима за МСП в неговата държава членка ⁽¹⁰⁹⁾, то следва да се консултира със своята държава членка, за да получи информация за възможните последици върху правото му на приспадане на ДДС върху входящите ресурси, като например възможното пропорционално прилагане.

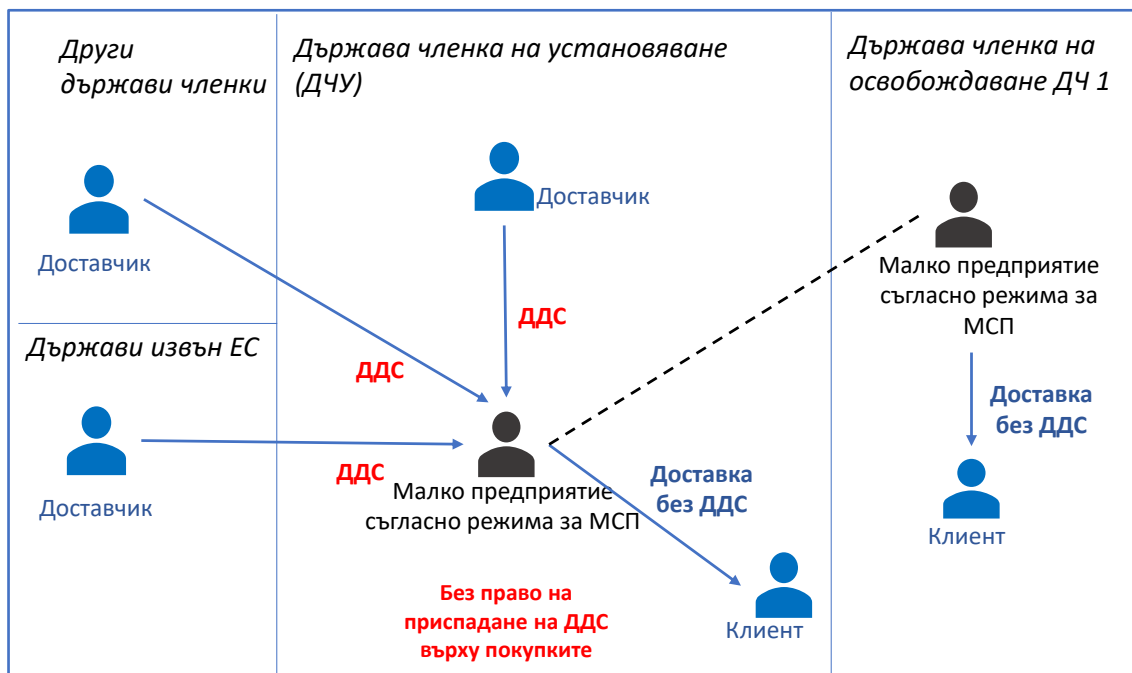
5.2. Трансграничен режим за МСП

В настоящия раздел се предоставят примери за приспадане на ДДС чрез няколко сценария.

⁽¹⁰⁹⁾ Вж. раздел 3.3.3 относно изключенията от режима за МСП сделки.

Пример 43

МСП прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ) и в друга държава членка: ДЧ 1. Той закупува стоки и услуги в ДЧУ, за да ги използва за извършване на доставки в ДЧУ, в ДЧ 1 или и в двете — в ДЧУ и в ДЧ 1.

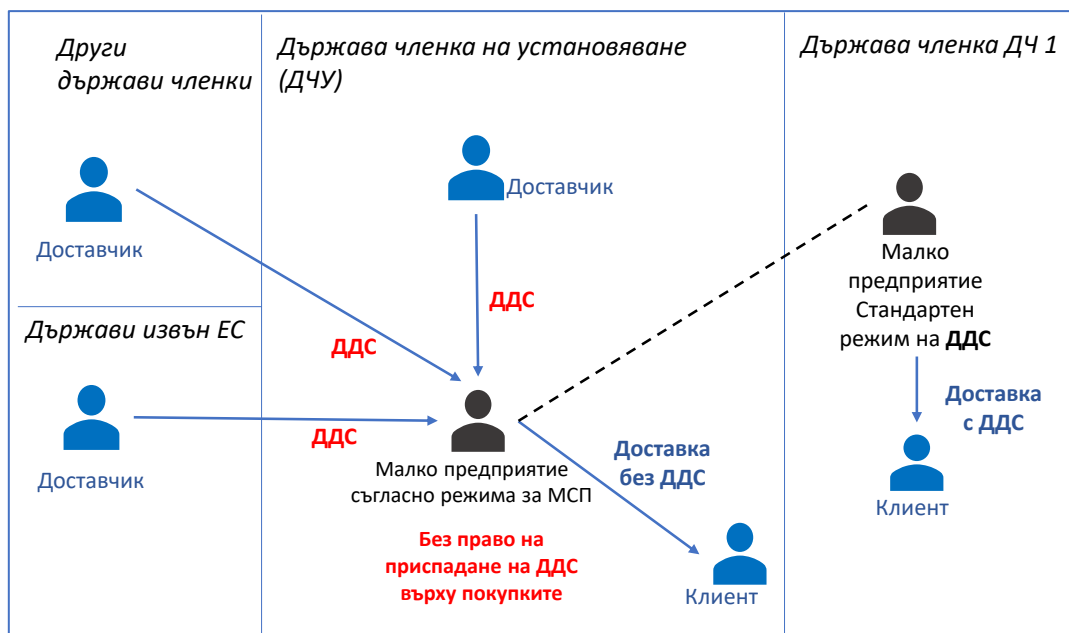
Фигура 49: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий А

При този сценарий МСП **няма право** да приспада ДДС върху входящите ресурси за нито една от покупките на стоки и услуги, използвани за извършване на освободени доставки в ДЧУ и/или в ДЧ 1.

Пример 44

МСП прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ). Освен това извършва стопанска дейност в ДЧ 1, където не прилага режима за МСП. Действително, в ДЧ 1 малкото предприятие е регистрирано по ДДС, начислява местен ДДС на своите клиенти в тази държава и подава периодични справки-декларации за ДДС.

Малкото предприятие закупува стоки и услуги в своята държава членка на установяване (ДЧУ), които използва, за да извършва или освободени доставки в ДЧУ, облагаеми доставки в ДЧ 1, или за извършване на доставки, които са едновременно освободени в ДЧУ и са обложени с данък в ДЧ 1 (смесени разходи).

Фигура 50: Режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Б

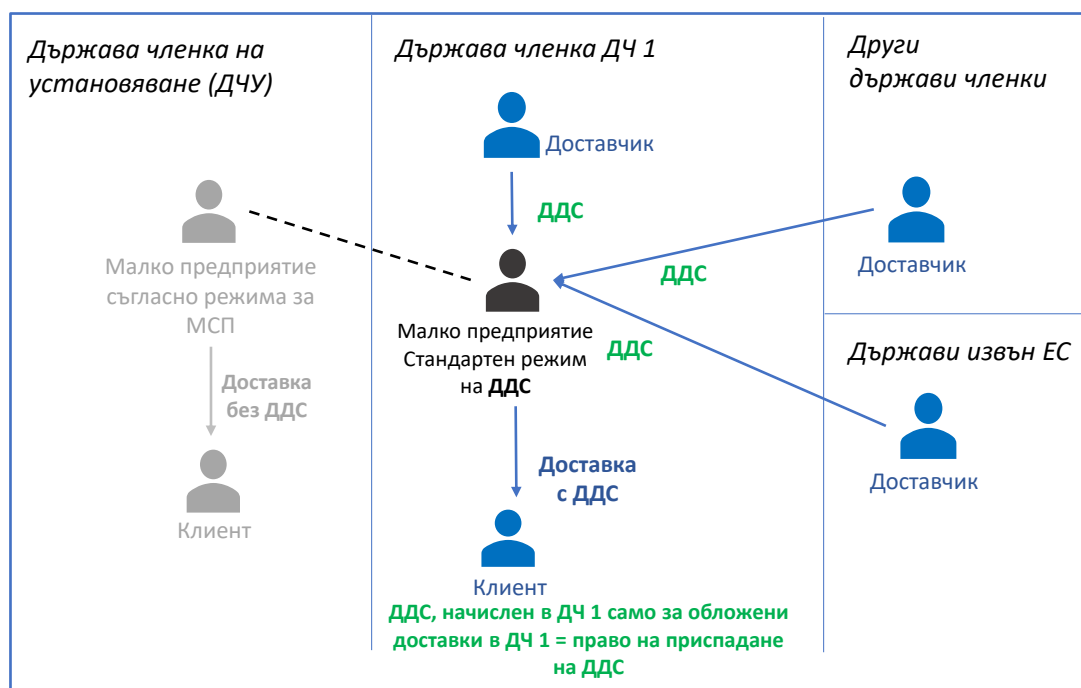
При този сценарий МСП **няма право** да приспада ДДС върху входящите ресурси за нито една от покупките на стоки и услуги, направени в неговата държава членка на установяване ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Съд на ЕС C-507/16, *Entertainment Bulgaria System EOOD*.

Пример 45

МСП прилага режима за МСП в своята държава членка на установяване (ДЧУ). Освен това извършва стопанска дейност в ДЧ 1, където не прилага режима за МСП. Действително, в ДЧ 1 малкото предприятие е регистрирано по ДДС, начислява местен ДДС на своите клиенти и подава периодични справки-декларации за ДДС.

Малкото предприятие закупува стоки и услуги в ДЧ 1, които използва за извършване на облагани доставки в рамките на тази юрисдикция.

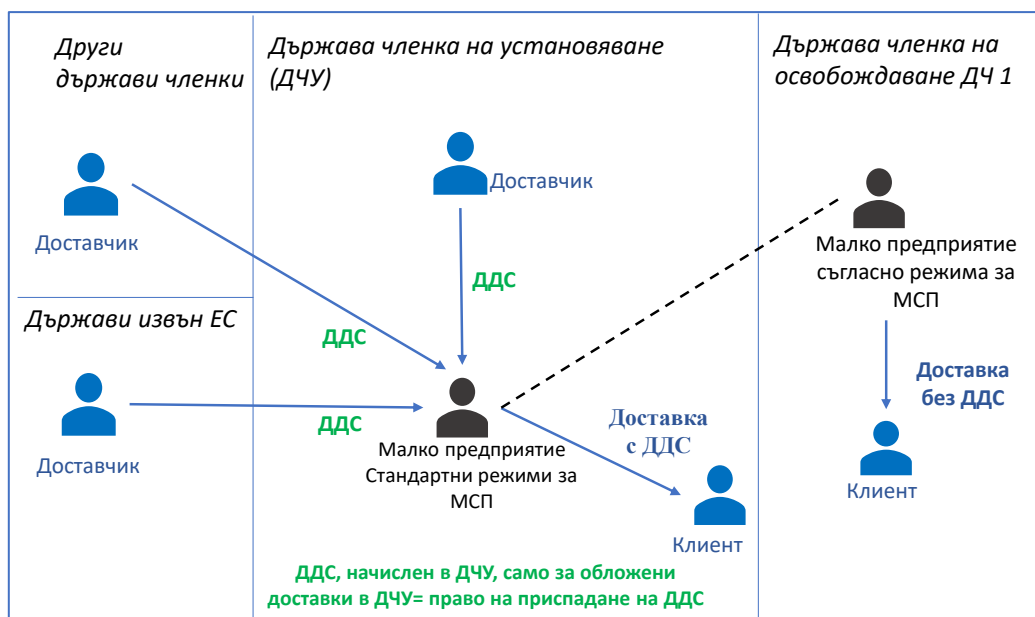

Фигура 51: Режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий В

При този сценарий МСП **има право да приспада** ДДС върху входящите ресурси за тези покупки на стоки и услуги, направени в ДЧ 1.

Пример 46

МСП прилага стандартния режим на ДДС в своята държава членка на установяване (ДЧУ). То е регистрирано по ДДС, начислява местен ДДС на своите клиенти в тази държава и подава периодични справки-декларации за ДДС. Това МСП прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1. То закупува стоки и услуги в ДЧУ, които ще бъдат използвани за извършване на облагани доставки в ДЧУ.

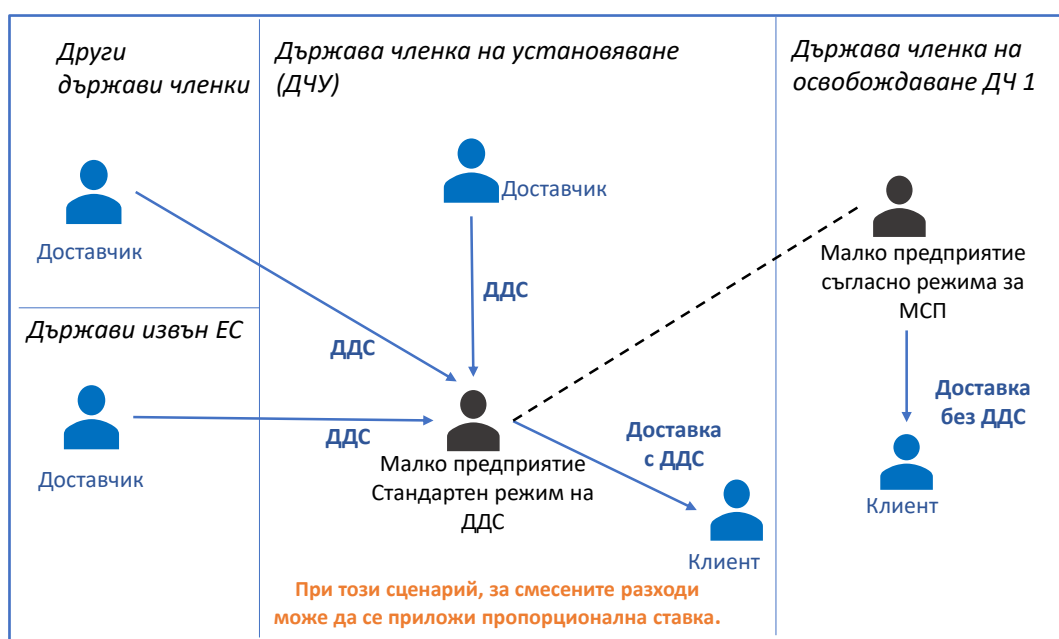

Фигура 52: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Г

При този сценарий МСП има право да приспада ДДС върху входящите ресурси за покупките на стоки и услуги, направени в ДЧУ, използвани за извършване на облагани доставки в ДЧУ.

Пример 47

МСП прилага стандартния режим на ДДС в своята държава членка на установяване (ДЧУ). То е регистрирано по ДДС, начислява местен ДДС на своите клиенти в тази държава и подава периодични справки-декларации за ДДС. Това МСП прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1. Той закупува услуги в ДЧУ, които ще бъдат използвани за извършване както на облагани доставки в ДЧУ, така и на освободени доставки в ДЧ 1 (смесени разходи).

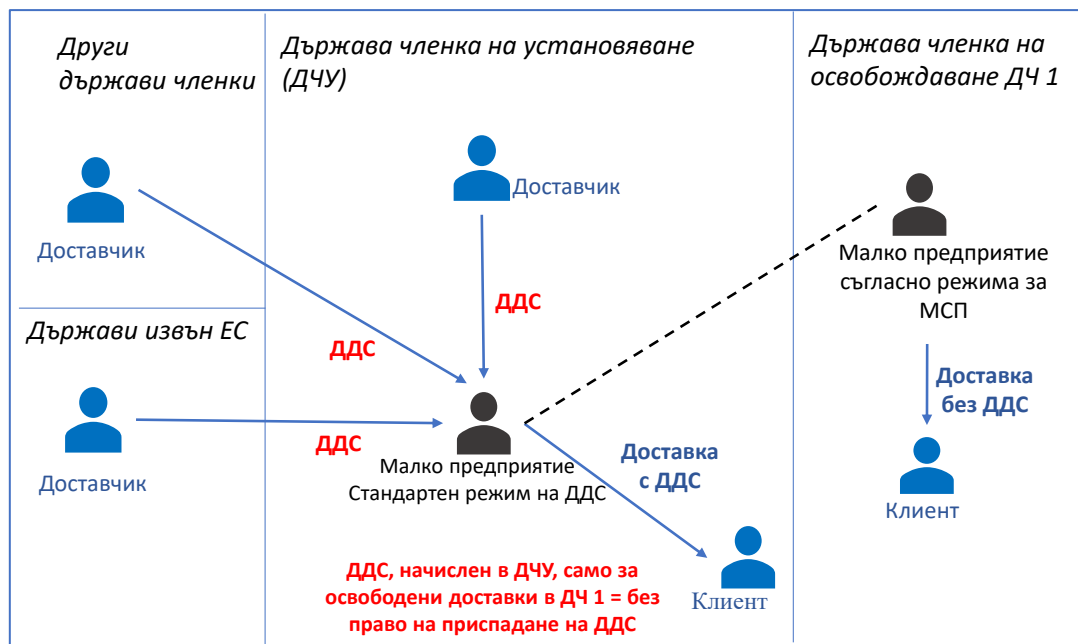

Фигура 53: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Д

При този сценарий МСП има право да приспада ДДС върху входящите ресурси за покупките на стоки и услуги, направени в ДЧУ, използвани за извършване на облагани доставки в ДЧУ. То не може да приспада ДДС върху входящите ресурси за покупките на стоки и услуги, направени в ДЧУ, използвани за извършване на освободени доставки в ДЧ 1. Смесените разходи, използвани за данъчно облагане на двете доставки в ДЧУ и освободени в ДЧ 1, ще се прилагат пропорционално. Пропорционалното означава, че в ДЧУ може да бъде приспадната само част от ДДС върху входящите ресурси. За повече информация малкото предприятие следва да се консултира с данъчните органи на държавата членка на установяване.

Пример 48

МСП прилага стандартния режим на ДДС в своята държава членка на установяване (ДЧУ). То е регистрирано по ДДС, начислява местен ДДС на своите клиенти в тази държава и подава периодични справки-декларации за ДДС. Това МСП прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1. То закупува стоки и услуги в ДЧУ, които ще бъдат използвани за извършване на освободени доставки в ДЧ 1.

Фигура 54: Трансграничен режим за МСП и приспадане на ДДС — сценарий Е

При този сценарий МСП **не отговаря** на условията за приспадане на ДДС върху входящите ресурси за покупките на стоки и услуги, направени в ДЧУ, използвани за извършване на освободени доставки в ДЧ 1.

6. Взаимодействие със стандартния режим на ДДС

Настоящият раздел е **общ за всички етапи**, независимо дали малко предприятие желае да прилага режима за МСП само в държавата членка на установяване (на национално равнище), само в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично) или и в двата случая — в държавата членка на установяване и в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично).

Освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП се прилага само за доставки на стоки и услуги (извършени доставки), извършени от малко предприятие. Направените от малко предприятие покупки (получени доставки) не попадат в обхвата на режима за МСП. Поради това все пак е възможно малко предприятие, което прилага режима за МСП за своите доставки на стоки и услуги, да трябва да изпълни задълженията си във връзка с ДДС за направените покупки съгласно стандартния режим на ДДС. Също така е възможно малко предприятие да извършва и доставки, изключени от режима за МСП и други обхванати режими. Макар че режимът за МСП ще се прилага за доставките, обхванати от специалния режим, стандартният режим на ДДС ще се прилага за изключените от специалния режим доставки. Ето защо е възможно съвместното съществуване в една и съща юрисдикция на стандартния режим на ДДС и на режима за МСП.

6.1. Сделки, водещи до регистрация по ДДС

Сделките, които водят до регистрация по ДДС и задължението за деклариране и плащане на ДДС, са следните:

- вътреобщностно придобиване на стоки, подлежащи на облагане с ДДС
- внос на стоки
- покупки на услуги, за които малкото предприятие е задължено да плаща ДДС (обратно начисляване) ⁽¹¹¹⁾

⁽¹¹¹⁾ Член 196 от Директивата за ДДС.

- доставки на услуги на територията на друга държава членка, за които ДДС се дължи единствено от получателя (въпреки че може да няма ДДС за плащане).

Пример 49

Малко предприятие е установено в своята държава членка на установяване (ДЧУ) и доставя стоки на потребители, които се намират изключително в тази държава. То прилага режим за МСП на национално равнище. За да извърши тези доставки, малкото предприятие закупува стоки и услуги от доставчици, установени в ДЧУ, и от доставчици, установени в други държави членки.

Сделки, обхванати от режима за МСП на национално равнище

Доставките му на стоки на потребители, които се намират в ДЧУ, са обхванати от режима за МСП и са освободени от ДДС ⁽¹¹²⁾. Това са извършени доставки.

Сделки, обхванати от стандартния режим на ДДС

Покупките на стоки от доставчици, установени в други държави членки (вътреобщностни придобивания на стоки) и покупките на услуги от доставчици, установени в други държави членки, са обхванати от стандартния режим на ДДС, тъй като представляват получени доставки. Лицето, което е задължено да декларира и плаща ДДС по отношение на тези покупки е малкото предприятие, като то прилага механизма за обратно начисляване. Поради това малкото предприятие ще трябва да се регистрира по ДДС и да декларира и плати ДДС върху тези покупки в ДЧУ.

Тъй като доставките на стоки на малкото предприятие са освободени от ДДС съгласно режима за МСП, то няма да има право да приспада ДДС върху входящите ресурси за нито една от своите покупки.

⁽¹¹²⁾ Член 284 от Директивата за ДДС.

Пример 50

Малко предприятие е установено в ДЧУ, където то е обхванато от стандартния режим на ДДС. Тъй като то прилага трансграничния режим за МСП в държава членка 1 (ДЧ 1) и в държава членка 2 (ДЧ 2) му е предоставен номер „ЕХ“. Предприятието извършва доставки на стоки до крайни потребители, които се намират в ДЧ 1. За да извършва тези доставки, то закупува някои услуги в ДЧ 1 от доставчик, регистриран, но неустановен в ДЧ 1.

Сделки, обхванати от трансграничния режим за МСП

Местните доставки за крайните потребители, които се намират в ДЧ 1, са освободени от ДДС⁽¹¹³⁾, тъй като са обхванати от трансграничния режим за МСП.

Сделки, обхванати от стандартния режим на ДДС

Извършените в ДЧУ доставки са обхванати от стандартния режим на ДДС. Малкото предприятие трябва да е регистрирано по ДДС в ДЧУ, за да декларира и да плаща ДДС върху извършените в нея доставки.

Местните покупки на услуги от доставчици, регистрирани, но неустановени в ДЧ 1, са обхванати от стандартния режим на ДДС. Малкото предприятие трябва да се регистрира по ДДС⁽¹¹⁴⁾ в ДЧ 1, за да декларира местните покупки и да отчита ДДС⁽¹¹⁵⁾ за тези покупки съгласно механизма за обратно начисляване. Тъй като малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1, то не може да приспада ДДС върху входящите ресурси за своите покупки⁽¹¹⁶⁾ (вж. пример 45).

Тъй като режимът за МСП не е задължителен, малкото предприятие трябва да прецени кой режим е по-подходящ за неговата стопанска дейност: стандартният режим на ДДС или режимът за МСП.

6.2. Сделки, изключени от режима за МСП

Както е представено подробно в раздел 3.3.3, някои сделки са изключени от прилагането на режима за МСП:

⁽¹¹³⁾ Член 284 от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁴⁾ Член 214, параграф 1, буква г) от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁵⁾ Член 196 от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁶⁾ Член 289 от Директивата за ДДС.

- доставки, извършвани инцидентно ⁽¹¹⁷⁾,
- доставки на нови транспортни средства, извършени от една държава членка в друга ⁽¹¹⁸⁾,
- други сделки, които държавите членки решат да изключат от прилагането на режима за МСП ⁽¹¹⁹⁾.

В случай че малко предприятие извършва както сделки, които са изключени от режима за МСП, така и сделки, които са обхванати от специалния режим, на малкото предприятие ще бъде разрешено (при условие че отговаря на условията за това) да освободи от ДДС доставките, обхванати от режима за МСП, докато същевременно е задължено да се регистрира по ДДС, да декларира (и да плаща ДДС върху) сделките, изключени от режима за МСП.

⁽¹¹⁷⁾ Доставки попадащи в обхвата на член 12 от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁸⁾ доставки, извършвани в съответствие с условията, определени в член 138, параграф 1 и параграф 2, буква а) от Директивата за ДДС.

⁽¹¹⁹⁾ Член 283, параграф 2 от Директивата за ДДС.

7. Взаимодействие с други специални режими

Настоящият раздел е **общ за всички етапи**, независимо дали малко предприятие желае да прилага режима за МСП само в държавата членка на установяване (на национално равнище), само в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично) или и в двата случая — в държавата членка на установяване и в друга(и) държава(и) членка(и) (трансгранично).

7.1. Взаимодействие между МСП и режима за обслужване на едно гише (OSS)

Обслужването на едно гише (OSS) е електронна система, която позволява на данъчно задължените лица, като малки предприятия, да декларират и плащат дължим ДДС във всички държави — членки на ЕС в една единствена държава членка: държавата членка, в която е установена стопанската дейност.

OSS обхваща следните доставки:

- вътреобщностни доставки на услуги за крайни потребители в ЕС (включени са далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги),
- вътреобщностни дистанционни продажба на стоки за крайните потребители в ЕС
- вътрешни доставки на стоки за крайни потребители в ЕС, извършвани от считано за доставчик лице ⁽¹²⁰⁾.

7.1.1. Режим за МСП и режим OSS в Съюза: възможно съвместно съществуване

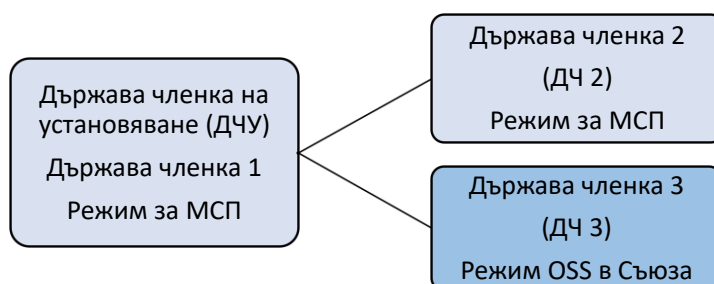
Съвместното съществуване между режима за МСП и режима OSS в Съюза е възможно. Малко предприятие, което отговаря на изискванията, може да

⁽¹²⁰⁾ Член 14а, параграф 2 от Директивата за ДДС.

освободи от ДДС доставките си съгласно режима за МСП, извършени в неговата държава членка на установяване ⁽¹²¹⁾ и/или в други държави членки на освобождаване и в същото време да бъде регистрирано по режима OSS в Съюза и да декларира доставките, извършващи се в държавите членки, в които малкото предприятие не прилага режима за МСП, както е показано по-долу. Не е възможно обаче едновременно прилагане на режима за МСП и режима OSS в Съюза в рамките на една и съща юрисдикция.

Пример 51

Малко предприятие осъществява стопански дейности в своята държава членка на установяване (ДЧУ, държава членка 1), в държава членка 2 (ДЧ 2) и в държава членка 3 (ДЧ 3). То не осъществява никаква стопанска дейност в останалите държави членки. Малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧУ и в ДЧ 2, но не и в ДЧ 3.

Фигура 55: Режим за МСП и режим OSS

При този сценарий малкото предприятие може да прилага режима OSS в Съюза за ДЧ 3, за да декларира и плати ДДС върху доставките, които се извършват в ДЧ 3, тъй като не прилага трансграничния режим за МСП в тази държава членка. Декларацията за OSS ще трябва да бъде подадена в ДЧУ и следва да обхваща само доставки, извършени в ДЧ 3.

Малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1 и ДЧ 2, така че доставките в тези две държави членки са освободени от ДДС. Малкото предприятие трябва да представя в ДЧУ тримесечен отчет, който ще обхваща неговия оборот във всички 27 държави членки, включително в ДЧ 3. За държавите членки, в които малкото предприятие не осъществява никаква стопанска дейност, оборотът, който трябва да се отчете, е нула „0“.

⁽¹²¹⁾ Държавата членка на установяване е държавата членка, в която малкото предприятие е разположило седалището на стопанската си дейност.

7.1.2. Дистанционни продажби на стоки и на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители: място на доставка

Мястото на доставка на стоки и услуги определя държавата членка, в която малкото предприятие следва да декларира доставките. В случай на дистанционни продажби на стоки и на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители, общото място на доставка е по местоназначението, представляващо държавата членка, в която се намира крайният потребител. Мястото на доставка обаче може да бъде държавата членка на установяване на доставчика, ако кумулативно са изпълнени следните условия ⁽¹²²⁾:

- а) доставчикът е установен само в една държава членка (което означава, че той не осъществява никаква постоянно установена стопанска дейност в друга държава членка), и
- б) годишният оборот от дистанционните продажби на стоки и на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги надвишава 10 000 EUR през текущата календарна година и през предходната календарна година, и
- в) доставчикът не е регистриран в OSS, нито е избрал данъчно облагане на местоназначението.

Целта на таблицата по-долу е да се предостави практическа информация — чрез примери — относно мястото на доставка на дистанционни продажби на стоки и на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги, извършени за потребители.

⁽¹²²⁾ Член 59в от Директивата за ДДС.

Сценарии	Данъчно облагане в ДЧ на установяване ⁽¹²³⁾ (ДЧ 1)	Данъчно облагане на местоназначението (ДЧ 2)
Сценарий 1: Малко предприятие е установено в държава членка 1 (ДЧ 1) и извършва дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители, които се намират в държава членка 2 (ДЧ 2). Оборотът му не надвишава 10 000 EUR и не е регистрирано за OSS, нито е избрало данъчно облагане на местоназначението. При този сценарий доставките за потребителите в ДЧ 2 се извършват в ДЧ 1 (държава членка на установяване на малкото предприятие). Ако малкото предприятие прилага режима за МСП в ДЧ 1, всички тези доставки са освободени от ДДС и следва да бъдат включени в годишния оборот на МСП за ДЧ 1.	Да	Не
Сценарий 2: Малко предприятие е установено в ДЧ 1 и извършва дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители, които се намират в държава членка ДЧ 2. Оборотът му надхвърля 10 000 EUR и не е регистрирано за OSS. При този сценарий доставките за потребителите, които се намират в ДЧ 2, се извършват в ДЧ 2 (местоназначение). Ако малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, доставките ще бъдат освободени от ДДС и	Не	Да

⁽¹²³⁾ Член 59в от Директивата за ДДС.

следва да бъдат включени в годишния оборот на МСП за ДЧ 2 в тримесечните отчети, които се подават в ДЧ 1. Ако МСП не прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, доставките ще се облагат и ще бъдат декларирани в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 2 съгласно правилата на стандартния режим на ДДС, тъй като МСП не е регистрирано по OSS.		
Сценарий 3: Малко предприятие е установено в ДЧ 1 и извършва дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на потребители, които се намират в държава членка ДЧ 2. Оборотът му не надхвърля 10 000 EUR, но е регистрирано за OSS. При този сценарий горепосочените доставки се извършват в ДЧ 2 (местоназначение). Тъй като малкото предприятие е регистрирано за OSS, извършваните в ДЧ 2 доставки следва да бъдат декларирани в декларацията за OSS. Ако малкото предприятие желае да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, режимът OSS вече няма да се прилага за ДЧ 2. Съгласно режимът за МСП извършваните в ДЧ 2 доставки ще бъдат освободени от ДДС и следва да бъдат включени в оборота за ДЧ 2 в тримесечните отчети на МСП.	Не	Да
Сценарий 4: Малко предприятие е установено в ДЧ 1 и извършва дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на	Не	Да

потребители, които се намират в държава членка ДЧ 2. Оборътът му не надхвърля 10 000 EUR, но е избрало данъчно облагане на местоназначението. При този сценарий горепосочените доставки се извършват в ДЧ 2. Ако малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, доставките ще бъдат освободени от ДДС и следва да бъдат включени в оборота за ДЧ 2 в тримесечните отчети на МСП. Ако малкото предприятие желае вместо това да прилага режима OSS, доставките не може да бъдат освободени от ДДС и следва да бъдат декларирани в декларацията за OSS, която се подава в ДЧ 1.		
--	--	--

Фигура 56: Дистанционни продажби на стоки и доставки на далекосъобщителни услуги, услуги по разпространение на радио и телевизия и електронни услуги на крайни потребители

7.1.3. Режим за МСП и режим OSS в Съюза: възможни сценарии

Сценарий 1:

Малко предприятие има място на стопанска дейност в ДЧ 1. То продава книги и електронни книги на крайни потребители в ДЧ 1 и ДЧ 2, **където има постоянно установена стопанска дейност.** Освен това то предоставя печатни услуги на клиент, установен в ДЧ 1.

През година Y годишният му оборот от продажби на книги и електронни книги на вътрешния пазар възлиза на 15 000 EUR в ДЧ 1. Годишният му оборот от дистанционни продажби и доставки на електронни услуги възлиза на 9 500 EUR в ДЧ 2. Годишният му оборот от печатни услуги възлиза на 20 000 EUR през година Y и 40 000 EUR през Y-1. Годишният праг за прилагане на режима за МСП в ДЧ 1 е 85 000 EUR и 70 000 EUR в ДЧ 2.

а) *Кое е мястото на доставка на тези доставки?*

Продажбите на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 1, както и печатните услуги за клиента, установен в ДЧ 1, се извършват в ДЧ 1.

Тъй като малкото предприятие има постоянно установена стопанска дейност в друга държава членка (ДЧ 2), различна от неговата държава членка на установяване (ДЧ 1), разпоредбата в член 59в (данъчно облагане в държавата членка на установяване) не може да се прилага за продажбите на книги и електронни книги, направени за клиенти в ДЧ 2. Поради това тези доставки се извършват в ДЧ 2.

б) Може ли да се използва режимът OSS?

Да, режимът OSS може да се използва **само** за деклариране на продажби на книги на клиенти в ДЧ 2 (дистанционни продажби на стоки). Продажбите на електронни книги на клиенти в ДЧ 2 (електронни услуги) ще трябва да бъдат декларирани в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 2 поради постоянно установената стопанска дейност в тази държава членка ⁽¹²⁴⁾.

Режимът OSS не се прилага нито за доставки на книги и електронни книги за крайни потребители в ДЧ 1, нито за печатни услуги за клиенти, установени в ДЧ 1. Тези доставки трябва да бъдат включени в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 1.

в) Може ли малкото предприятие да прилага режима за МСП на национално равнище?

При условие че малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на режима за МСП в ДЧ 1, то може да прилага в нея режима на местно равнище.

При този сценарий доставките на книги и електронни книги за потребителите, които се намират в ДЧ 1, и печатните услуги за клиенти, установени в ДЧ 1, ще бъдат освободени от ДДС. Неговите задължения за отчитане (ако има такива) ще зависят от правилата, приложими в ДЧ 1 (вж. уеб портала за МСП).

Доставките на книги и електронни книги за потребителите в ДЧ 2 няма да бъдат обхванати от режима за МСП на национално равнище, тъй като мястото на доставка е в ДЧ 2.

г) Може ли малкото предприятие да прилага трансграничния режим за МСП само в ДЧ 2?

Малкото предприятие може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2 само ако отговаря на условията (вж. раздел 4) и ако заличи регистрацията на постоянно установената си стопанска дейност в ДЧ 2 за целите на ДДС.

⁽¹²⁴⁾ Член 369б, буква в) от Директивата за ДДС.

При условие, че малкото предприятие отговаря на условията за прилагане на трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, доставките на книги и електронни книги за потребителите, намиращи се в ДЧ 2, ще бъдат освободени от ДДС. Всички доставки, извършени във всичките 27 държави членки, следва да се отчитат в тримесечните отчети на МСП, които се подават в държава членка 1.

Ако малкото предприятие прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 2, режимът OSS вече не може да се прилага за ДЧ 2. Тъй като доставките в ДЧ 2 са освободени от ДДС, те не следва да се отчитат в декларацията за OSS.

Продажбите на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 1 и печатните услуги за клиенти в ДЧ 1 ще се облагат съгласно стандартния режим на ДДС и ще се декларират в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 1.

д) Може ли МСП да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1 и в ДЧ 2?

Малкото предприятие може да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1 и в ДЧ 2 само ако отговаря на условията (вж. раздел 4) и ако заличи регистрацията на постоянно установената си стопанска дейност в ДЧ 2 за целите на ДДС.

При този сценарий всички доставки в ДЧ 1 и в ДЧ 2 ще бъдат освободени от ДДС. Доставките на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 1, както и печатните услуги за клиента, установен в ДЧ 1, следва да бъдат включени в оборота за ДЧ 1 в тримесечния отчет на МСП.

Доставките на книги и електронни книги за потребителите в ДЧ 2 следва да бъдат включени в оборота на ДЧ 2.

Ако малкото предприятие избере да прилага режима за МСП, режимът OSS не може да се прилага за ДЧ 2. Тъй като доставките в ДЧ 2 са освободени от ДДС, те не следва да се отчитат в декларацията за OSS.

Сценарий 2:

Малко предприятие има място на стопанска дейност в ДЧ 1. Той продава книги и електронни книги на крайни потребители в ДЧ 1 и ДЧ 2, **където няма постоянно установена стопанска дейност**. Освен това то предоставя печатни услуги на клиент, установен в ДЧ 1.

През година Y годишният му оборот от продажби и доставки на електронни услуги на вътрешния пазар възлиза на 15 000 EUR в ДЧ 1. Годишният му оборот от дистанционни продажби и доставки на електронни услуги възлиза на 9 500 EUR в ДЧ 2. Годишният му оборот от печатни услуги възлиза на 20 000 EUR през година Y

и 40 000 EUR през Y-1. Годишният праг за прилагане на режима за МСП в ДЧ 1 е 85 000 EUR и 70 000 EUR в ДЧ 2.

а) *Кое е мястото на доставка на тези доставки?*

Продажбите на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 1, както и печатните услуги за клиента, установен в ДЧ 1, се извършват в ДЧ 1.

Тъй като малкото предприятие няма постоянно установена стопанска дейност в друга държава членка (ДЧ 2), различна от неговата държава членка на установяване (ДЧ 1), разпоредбата в член 59в от Директивата за ДДС (данъчно облагане в държавата членка на установяване) ще се прилага за продажбите на книги и електронни книги на клиенти в ДЧ 2. Поради това тези доставки може да се извършват в ДЧ 1 (вж. фигура 56 от сценарий 1).

б) *Може ли да се използва режимът OSS?*

Ако се прилага член 59в от Директивата за ДДС, мястото на доставка на книги и електронни книги, продавани на потребители в ДЧ 2, ще бъде ДЧ 1 (държава членка на установяване). ДЧ 1 ще бъде и мястото на доставка за продажби на книги и електронни книги, извършени за потребители в ДЧ 1, и за печатни услуги, доставяни на клиента, установен в ДЧ 1.

Режимът OSS не може да се прилага съгласно този сценарий. Всички доставки следва да бъдат декларирани в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 1.

Ако малкото предприятие избере данъчно облагане на местоназначението (фигура 56 от сценарий 4), продажбите на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 2 ще се извършват в ДЧ 2. Режимът OSS може да се прилага по отношение на тези доставки. Те трябва да бъдат декларирани в декларацията за OSS, която да бъде подадена в ДЧ 1.

Продажбите на книги и електронни книги на потребители в ДЧ 1 и печатните услуги за клиенти в ДЧ 1 все още ще се извършват в ДЧ 1 и следва да бъдат декларирани в националната справка-декларация за ДДС в ДЧ 1, освен когато МСП прилага режим за МСП в ДЧ 1.

в) *Може ли малкото предприятие да прилага само режима за МСП на национално равнище?*

Ако се прилага член 59в от Директивата за ДДС (данъчно облагане в държавата членка на установяване) и предприятието отговаря на условията за прилагане на режима за МСП на национално равнище (вж. раздел 3), режимът за МСП на

национално равнище може да се прилага за всички доставки: доставките на книги и електронни книги за потребителите в ДЧ 1, печатните услуги в ДЧ 1 и книгите и електронните книги за потребителите в ДЧ 2. Всички тези доставки ще бъдат освободени от ДДС. Задълженията за спазване на изискванията от страна на малкото предприятие в ДЧ 1 ще зависят от определените от тази държава членка правила.

Ако МСП прилага данъчно облагане на местоназначението, само доставките на книги и електронни книги за потребители в ДЧ 1 и печатните услуги за клиента в ДЧ 1 ще бъдат обхванати от освобождаването от ДДС съгласно режима за МСП на национално равнище.

г) *Може ли малкото предприятие да прилага трансграничния режим за МСП само в ДЧ 2?*

Ако малкото предприятие избере данъчно облагане на продажбите по местоназначението, трансграничният режим за МСП може да се прилага за доставките на книги и електронни книги, направени само за потребителите, намиращи се в ДЧ 2. Тези доставки ще бъдат освободени от ДДС и ще се отчитат в тримесечните отчети, които се подават в ДЧ 1.

д) *Може ли малкото предприятие да прилага трансграничния режим за МСП в ДЧ 1 и в ДЧ 2?*

Ако се прилага член 59в от Директивата за ДДС (данъчно облагане в държавата членка на установяване), трансграничния режим за МСП не е приложим.

Ако МСП избере данъчно облагане на продажбите по местоназначението, вж. отговора, даден по-горе за точка г).

7.2. Взаимодействие между режима за МСП и режима за обслужване на едно гише при внос (IOSS)

Режимът за МСП и режимът IOSS се **изключват взаимно**.

Първо, право да прилагат режима за МСП имат само малки предприятия със седалище на стопанска дейност в държава членка.

За да се избегне рискът от двойно данъчно необлагане ⁽¹²⁵⁾, данъчно задължено лице, което се ползва от освобождаване съгласно режима за МСП, ще трябва да се откаже от режима за МСП, за да може да използва режима IOSS. Действително, идентификационният номер по IOSS предоставя възможност за освободен от ДДС внос на стоки, които не надвишават 150 EUR, във **всяка** държава членка (дори в държава членка, в която МСП може да се ползва от режима за МСП), макар че не е позволено да се внасят стоки в ЕС, без на някой етап да се събере ДДС.

7.3. Режим за МСП и режим на единна данъчна ставка за земеделски производители

Режимът на единна данъчна ставка за земеделски производители ⁽¹²⁶⁾ е специален режим, който може да се прилага от държавите членки, когато прилагането на стандартните правила за ДДС по отношение на земеделските производители може да доведе до затруднения.

Няма възможност за припокриване между режима за МСП и режима на единна данъчна ставка за земеделски производители. Въпреки че е предназначен за земеделските стопани, режимът на единна данъчна ставка за земеделски производители е алтернатива на режима за МСП, но също е насочен само към субекти, които са малки по размер ⁽¹²⁷⁾.

7.4. Режим за МСП, режим за туристически агенти и режим за стоки втора употреба

Съгласно режима за стоки втора употреба ⁽¹²⁸⁾ ДДС се изчислява въз основа на маржа на печалбата. Въпросът е дали при определянето — въз основа на изчисление на оборота ⁽¹²⁹⁾ — на това дали се прилага режимът за МСП, е

⁽¹²⁵⁾ Вж. стр. 21 от [Ръководство за OSS](#)

⁽¹²⁶⁾ Членове 295—305 от Директивата за ДДС.

⁽¹²⁷⁾ Съд на ЕС, решение от 12 октомври 2017 г., *Shields & Sons Partnership*, C-262/16, EU:C:2017:756, т. 33.

⁽¹²⁸⁾ Членове 311—343 от Директивата за ДДС.

⁽¹²⁹⁾ Въз основа на член 288, първа алинея, точка 1) от Директивата за ДДС.

възможно да се използва оборотът, реализиран съгласно режима за стоки втора употреба, като се има предвид, че той се изчислява единствено въз основа на постигнатия марж на печалбата. Това беше решено от Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС), който потвърди ⁽¹³⁰⁾, че режимите са автономни и въпреки че режимът за МСП е предназначен да подпомага създаването, дейностите и конкурентоспособността на малките предприятия, той не следва да предоставя възможност за по-големите предприятия да получат неоправдано конкурентно предимство. Поради това според Съда на ЕС оборотът следва да се изчислява въз основа на всички получени суми (без ДДС), без да се намалява с платените суми, какъвто би бил случаят, ако вместо това изчислението се извършва въз основа на маржа на печалбата. Това важи за режима за стоки втора употреба, но и за режима за туристически агенти ⁽¹³¹⁾, при който облагането също се извършва въз основа на маржа на печалбата.

7.5. Режим за МСП и режим за инвестиционно злато

Режимът за инвестиционно злато ⁽¹³²⁾ е задължителен режим, който държавите членки трябва да прилагат. В него се предвижда освобождаване с право на приспадане.

Възможно е да има припокриване, но само ако данъчно задълженото лице участва и в дейности, които не попадат в обхвата на режима за инвестиционно злато. Оборотът трябва да се изчислява на базата на всички получени или предстои да бъдат получени суми (без ДДС). Точно както при други сделки, освободени с право на приспадане, трябва да бъдат включени също и получените от сделките суми, попадащи в обхвата на режима за инвестиционно злато.

⁽¹³⁰⁾ Съд на ЕС, решение от 29 юли 2019 г., *В (Оборот на търговец на употребявани автомобили)*, C-388/18, EU:C:2019:642.

⁽¹³¹⁾ Членове 306—310 от Директивата за ДДС.

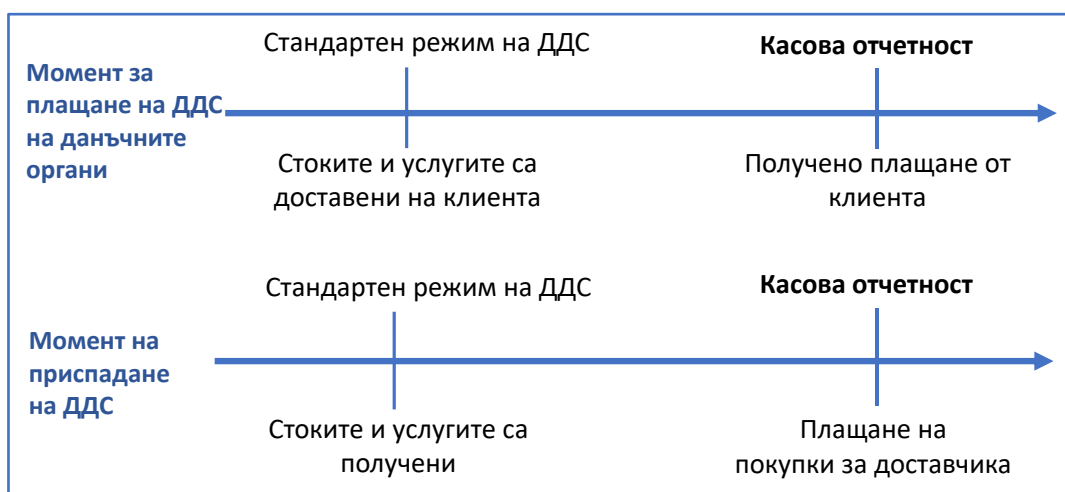
⁽¹³²⁾ Членове 344—356 от Директивата за ДДС.

8. Касова отчетност

За да подпомогнат малките предприятия, които се натъкват на затруднение при плащането на ДДС на компетентния орган, тъй като все още не са получили плащането от своите клиенти, държавата членка може, в рамките на един незадължителен режим, да позволи на данъчно задължените лица да използват режим за касова отчетност при осчетоводяването на ДДС. Този незадължителен режим за касова отчетност се предоставя само за данъчно задължени лица с годишен оборот не по-висок от определен праг.

С новото правило прагът се увеличава от 500 000 EUR на 2 000 000 EUR или тяхната равностойност в национална валута и се премахва задължението за държавите членки да се консултират с Комитета по ДДС, преди да определят прага над 500 000 EUR.

Прилагането на този незадължителен режим остава същото: С член 66, буква б) от Директивата за ДДС на държавите членки се дава право да предвидят, че ДДС става изискуем по отношение на определени сделки или определени категории данъчно задължени лица „не по-късно от момента на получаване на плащането“. Съгласно този режим данъчно задължените лица може да приспадат ДДС само когато плащат на своите доставчици, както е посочено в член 167а от Директивата за ДДС.

Фигура 57: Стандартен режим на ДДС спрямо касова отчетност

Приложение — Функционирането на праговото освобождаване

Праговото освобождаване спира да се прилага от 1 януари 2025 г.

За информативни цели, що се отнася до функционирането на праговото освобождаване, освобождаването постепенно намалява с нарастването на оборота, докато се достигне определеният от всяка държава членка праг. Праговете варират в различните държави членки и може да се прилагат определени условия. Малките предприятия, които се ползват от този режим, трябва да се регистрират по ДДС и да подават справка-декларация за ДДС.

Облекчението по ДДС за малки предприятия може да се разглежда като форма на данъчен кредит за данъчно задължени лица, които са регистрирани по ДДС и чиито годишни нетни продажби са под прага, определен от всяка държава членка. Например, ако държава членка А прилага годишен праг от 50 000 EUR, облекчението ще се прилага както следва:

- Ако годишните нетни продажби на данъчно задължено лице са в размер на 20 000 EUR или по-малко, на данъчно задълженото лице ще бъде възстановена цялата сума на ДДС, подлежаща на облекчението;
 - Размер по висок от 20 000 EUR, но по-малко от 50 000 EUR — данъчно задълженото лице ще получи частично облекчение по ДДС.
-

